

คิดถึงงานพัฒนา คิดถึง พอช.

20
24

ANNUAL
REPORT

รายงานประจำปี
2567

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

Community Organizations Development Institute (Public Organization)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คิดถึงงานพัฒนา คิดถึง พอช.

2024 ANNUAL REPORT รายงานประจำปี 2567

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
Community Organizations Development Institute (Public Organization)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง การเคหะแห่งชาติ เริ่มดำเนินการ อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

❖ วิสัยทัศน์ของ พอช.

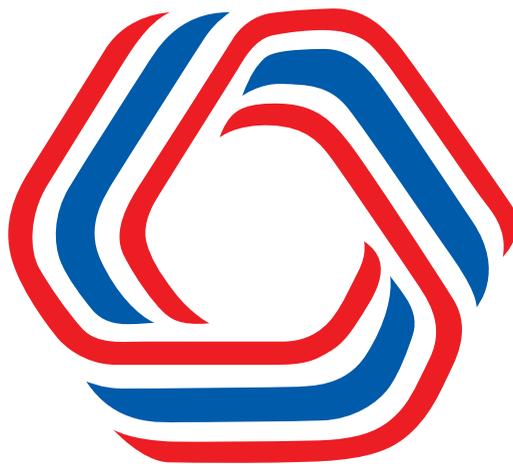
“2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มประเทศไทย”

เป็นองค์กรที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของสังคมจาก ฐานรากด้วยพลังองค์กรชุมชนและประชาสังคม การพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งต้องมีกลไก เครือข่ายและ การบริหารจัดการขบวนองค์กรชุมชนที่ดี พร้อมทั้งเชื่อม ประสานและพนักพลังกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ ใน การหนุนเสริมความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชน เพื่อ ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย ให้บรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสามารถจัดการ ตนเองได้ในอนาคต

❖ วัตถุประสงค์การจัดตั้ง พอช.

- (1) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
- (2) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- (3) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- (4) ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

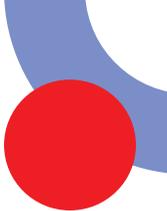

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

❖ อำนาจและหน้าที่ของ พอช.

- (1) ประสานงานการพัฒนาองค์กรชุมชนของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้าถึงชุมชนตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- (2) ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับองค์กรชุมชนและการพัฒนาองค์กรชุมชน
- (3) ส่งเสริมและแนะนำให้องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีบทบาทที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนากิจกรรมในเชิงธุรกิจ
- (4) รับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจการที่อยู่ในอำนาจของสถาบัน
- (5) ให้สินเชื่อแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- (6) ให้บริการฝึกอบรม สัมมนา หรือการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ แก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนให้สามารถพัฒนาการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (7) จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของสถาบัน
- (8) ร่วมลงทุนกับองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงินและองค์กรหรือนิติบุคคล โดยการร่วมลงทุนรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินกองทุนของสถาบันและการร่วมลงทุนกับองค์กรชุมชนเครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงิน และองค์กรหรือนิติบุคคล รายหนึ่งรายใดต้องไม่เกินร้อยละห้าของเงินกองทุนของสถาบัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

-
- (9) จัดให้ได้มา จำหน่ายไป ทำนิติกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับบรรดาสินทรัพย์สิน ทั้งในและนอกราชอาณาจักร
 - (10) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกราชอาณาจักร
 - (11) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
 - (12) ตั้งตัวแทนหรือนายหน้า มอบหมายหรือว่าจ้างให้บุคคลอื่นประกอบกิจการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน
 - (13) รับเป็นตัวแทนหรือนายหน้า รับมอบหมายหรือรับจ้างบุคคลอื่นเพื่อประกอบกิจการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ของสถาบัน
 - (14) กระทำการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

การเข้าร่วมลงทุนในกิจการตาม (8) การกู้ยืมเงินตาม (10) และการออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนตาม (11) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

สารบัญ

วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์การจัดตั้ง อำนาจและหน้าที่

สารจากผู้บริหาร

- สารจากประธานกรรมการสถาบัน (นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)
- สารจากผู้อำนวยการ (นายกฤษดา สมประสงค์)
- คณะกรรมการสถาบัน
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- คณะผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

บทสรุปสาระสำคัญ

เหตุการณ์สำคัญ

ผลการดำเนินงาน

1. งานตามภารกิจหลัก

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

- 1.1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง
- 1.2 การยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง
- 1.3 การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน
แก่ผู้ประสบอุทกภัย ในปี 2567
- 1.4 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น

ประเด็นที่ 2 การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่น

และภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

- 2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่าย
ภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 2.2 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

หน้า
2

9

12

15

17

18

27

54

61

61

67

71

76

82

82

88

สารบัญ

หน้า

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนการองค์กรชุมชน

3.1 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วม
กระบวนการพัฒนา	98
3.2 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภากงศ์กรชุมชน
ให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	107
3.3 การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	113
3.4 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินค้า	119

ประเด็นที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.1 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	123
4.2 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ	129
4.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม	136
4.4 การบริการและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	151

2. งานตามนโยบายรัฐบาล

การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	163
(1) โครงการบ้านมั่นคง	184
(2) โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบ
จากการพัฒนาระบบราง	168
(3) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	173
(4) โครงการบ้านพอเพียง	177
(5) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ และภัยพิบัติ	180
(6) การขับเคลื่อน	184

ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย

สารบัญ

3. สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	หน้า
• สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ	188
4. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	193
4.1 การประเมินภาพรวมการปฏิบัติงานขององค์กร	214
4.2 ผลการศึกษาการพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลตอบแทน ทางสังคม Social Return on investment : SROI กรณีศึกษา บ้านมั่นคงจังหวัดขอนแก่น	218
4.3 การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย	221
5. รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ	226
6. รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2567	228
ภาคผนวก	245
1) นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	
2) แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	

สารจากประธานกรรมการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล

*“การพัฒนาประเทศที่แท้จริง... ต้องเริ่มจากการปลดปล่อยพลังของประชาชนฐานราก
ให้มีศักดิ์ศรี และโอกาสในการลุกขึ้นมายืนได้ด้วยตนเอง”*

ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ปีนี้เข้าสู่ปีที่ 3 ในวาระที่ผมได้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการสถาบันฯ พอช. เป็นองค์กรที่ยิ่งใหญ่ ทำงานอย่างเอาจริง ๆ แต่ทรงพลัง และสร้างความเปลี่ยนแปลงระดับโครงสร้างให้กับประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่อง บ้านมั่นคงเมือง บ้านพอเพียง บ้านมั่นคงชุมชนริมคลอง กองทุนสวัสดิการชุมชน สถาบันการเงินชุมชน และอีกมากมาย สิ่งที่น่าประทับใจอีกประการ คือ การเปลี่ยนแปลงที่เริ่มต้นจาก **“ไม่มีอะไร”** กลายเป็น **“ชีวิตที่มีทางเลือก และโอกาส”** นี้ไม่ใช่แค่โครงการ แต่คือการ **“ปลดล็อกพลัง”** ที่อยู่ในตัวประชาชน

สิ่งที่เราพบ คือ “ประชาชนฐานราก สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน” ขอเพียงมีโอกาส มีพื้นที่ให้ได้แสดงพลังออกมา โลกในยุคปัจจุบันไม่มีใคร และประเทศไทยก็กำลังเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน

ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจที่ชะลอตัว สภาวะหนี้ และคุณภาพคนที่เสื่อมถอย ทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหรอ ขณะที่โลกหมุนเร็วกว่าเดิม หากเราไม่ลุกขึ้นมา “ปรับตัว เปลี่ยนแปลง และร่วมแรง” เราจะกลายเป็นผู้ตามที่ไม่มีทางทันโลกอีกต่อไป

ช่วงเวลานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของประเทศไทย หรือ “The Great Transition” แม้ประเทศของเรามีศักยภาพ แต่สิ่งที่ถ่วงเราไว้ คือ โครงสร้างที่ล้าสมัย และระบบที่ไม่เอื้อต่อการแข่งขันอย่างเต็มที่ ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้อง “ปลุกพลังฐานราก” เพื่อพลิกโฉมประเทศแบบก้าวกระโดด พอช. ดำเนินงานมาตลอด 24 ปี กำลังจะก้าวเข้าสู่ปีที่ 25 มีผลงานหลากหลายที่ได้สร้างคุณูปการแก่สังคมประเทศ โดยในห้วงที่ผ่านได้ร่วมขับเคลื่อนงานตลอด 3 ปี และในปี 2567 พอช. ได้ขับเคลื่อนงานอย่างเข้มแข็งภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ผมคิดว่าสำคัญมาก ๆ 3 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การวางรากฐานผู้นำ – ปลุกพลังการเรียนรู้ชุมชน ด้วยกระบวนการ “พัฒนาผู้นำชุมชน” ตั้งแต่ปฐมวัยด้วยการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศกว่า 60 ศูนย์ จนถึงผู้ใหญ่ในโครงการ CODI Academy เพื่อให้ผู้นำทุกระดับ มีความรู้ มีทักษะ และมีวิสัยทัศน์ พร้อมทั้งเชื่อมโยงการทำงานกับมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และภาคการศึกษา ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ครอบคลุม และชวนเยาวชนคนรุ่นใหม่ เข้ามามีบทบาทผ่านโครงการคนรุ่นใหม่คืนถิ่น สร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่ “รักถิ่น รู้ท้องถิ่น และเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นด้วยตนเอง” และเพื่อให้เป็น “ผู้นำที่เข้มแข็ง”

ประการที่สอง ช่อมฐานราก – เปลี่ยนโครงสร้างให้ประชาชนยืนได้ ด้วยการยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการบ้านมั่นคง บ้านชุมชนริมคลองลาดพร้าว คลองเปรมประชากร พร้อมการพัฒนาาระบบสาธารณสุขปโภคต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังพัฒนาระบบน้ำ การแก้ปัญหา น้ำท่วม-น้ำแล้งที่เกิดจากภัยพิบัติต่าง ๆ โดยมีการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่า ในโครงการป่าชุมชน ที่เราสามารถทำได้แล้วกว่า 45 ป่า ถึงแม้ว่าเราจะควบคุมภัยพิบัติไม่ได้ แต่เราสามารถป้องกัน และรับมือได้ ยืนอยู่ได้แม้อยู่ภายใต้ภาวะวิกฤต

ประการที่สาม **สร้างพันธมิตร – สานพลังทุกภาคส่วน** เพราะกระบวนการพัฒนา ไม่ใช่หน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว เราจึงจำเป็นต้อง **“สานพลังภาคีทุกส่วน”** ซึ่งภาคส่วนที่สำคัญ คือ ภาคธุรกิจ-เอกชน เพื่อสร้าง **Collective Impact** ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มจากโครงการเล็ก ๆ จุดเล็ก ๆ และขยายผลออกไปให้กว้างขวาง การทำงานร่วมกันกับภาคธุรกิจ-เอกชน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงจากการสานพลังได้อย่างแท้จริง ด้วยการประสานกับ BOI เพื่อจูงใจให้ภาคธุรกิจสนับสนุนกิจกรรมชุมชน ทั้งในด้านการเกษตร การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ถึง 120% เช่น โครงการโรงสีข้าวอินทรีย์ศรีสำราญ จ.ชัยภูมิ และศูนย์เด็กเล็ก จ.ภูเก็ต ฯลฯ จากโครงการเหล่านี้ ทำให้เห็นการเปลี่ยนจากให้ราชการทำหน้าที่ทุกอย่าง มาเป็นภาครัฐคอยสนับสนุนด้านนโยบาย และทรัพยากร ภาคธุรกิจ-เอกชน สนับสนุนด้านองค์ความรู้ที่เชี่ยวชาญ เป็น **“หุ้นส่วน”** ร่วมกัน ที่ไม่ใช่ **“ผู้รับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว”**

ทั้งหมดนี้ คือ **“ศิลปะแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”** ที่ไม่ได้มาจากการให้เปล่า หรือการหาปลาให้ แต่มาจากการ **“เสริมพลัง สร้างโอกาส และปลดล็อกศักยภาพ”** ของประชาชนให้กลายเป็นพลังหลักในการพัฒนา และยืนหยัดได้ด้วยตนเอง

“ต้นไม้ต้นเดียว อาจยืนหยัดได้ชั่วคราว แต่ถ้าต้นไม้หลาย ๆ ต้น รวมกันเป็นกอไม้ ก็จะทำให้กอไม้นั้นแข็งแรงและยั่งยืนกว่า” ประเทศไทยของเราก็เช่นกัน ถ้าเราสามารถปลูกพลังฐานรากได้อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน ดึงพลังที่เป็นจุดแข็งของแต่ละส่วนออกมาช่วยกัน จะทำให้เราสามารถเป็นหนึ่งในโมเดลการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

ผม และ พอช. พร้อมเดินหน้าอย่างมุ่งมั่น และนี่คือโอกาสของประเทศไทยที่จะ **“เปลี่ยนผ่าน”** จาก **“จุดเปราะบาง”** ไปสู่ **“จุดเข้มแข็งที่มั่นคง และยั่งยืน”**

ด้วยความเคารพ และศรัทธาในพลังของประชาชน

(นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สารจากผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นายกฤษฎา สมประสงค์

“รวมพลังชุมชน สร้างจังหวัดเข้มแข็ง นำพาประเทศสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ปี 2567 เป็นปีแห่งการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. เราได้ปรับโครงสร้าง และทบทวนกลยุทธ์การดำเนินงานอย่างรอบด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้แนวทาง “จังหวัดบูรณาการ สู่จังหวัดจัดการตนเอง” โดยมีจุดเน้นสำคัญ คือ การยกระดับขบวนองค์กรชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดได้ด้วยตนเอง

เพราะเราตระหนักดีว่า การพัฒนาชุมชนให้บรรลุผลเป็นรูปธรรมนั้น ไม่อาจเกิดขึ้นได้จากการทำงานขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง หากแต่ต้องเป็นกระบวนการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ” จากทุกภาคส่วน โดยยึด “ปัญหาของประชาชนเป็นศูนย์กลาง” และ “พื้นที่เป็นตัวตั้ง” ของการออกแบบพัฒนา ซึ่งหมายถึง การสร้างกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยง และบูรณาการร่วมกัน ระหว่าง ชุมชน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ-เอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรศาสนา เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายไปด้วยกัน

พอช. ยึดมั่นในเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา “ให้ประชาชนอยู่ดี มีสุข” ผ่านการพัฒนาใน 6 มิติสำคัญ ได้แก่ มิติที่ 1 ด้านที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐาน ด้วยการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาระบบสาธารณสุขภูมิภาคที่เพียงพอ และทั่วถึง **มิติที่ 2 ด้านอาชีพและรายได้** ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมชุมชน **มิติที่ 3 ด้านการศึกษา** พัฒนาทักษะให้คนในชุมชนก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อวางรากฐานให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่สำคัญของประเทศ **มิติที่ 4 ด้านสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ** ฟื้นฟูทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสร้างระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ พร้อมสร้างระบบการช่วยเหลือเร่งด่วน **มิติที่ 5 สุขภาพและการเข้าถึงสวัสดิการของชุมชน** ยกกระดับการดูแลสุขภาพ ลดความเหลื่อมล้ำด้านการรักษาพยาบาล ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดระบบสวัสดิการของชุมชน ผ่านการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน **และมิติที่ 6 ด้านการบริหารจัดการโดยชุมชน** ด้วยการสนับสนุนการสร้างกลไกชุมชนทั้งในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และภูมิภาค เพื่อเป็นกลไกกลางในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง และเชื่อมประสานภาคีการพัฒนาที่หลากหลาย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลงชุมชนจากฐานรากร่วมกัน

ดังนั้น การขับเคลื่อนในระดับจังหวัดจึงจำเป็นต้องมี **“พื้นที่กลาง”** เพื่อให้ทุกภาคส่วน สามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบทิศทางการพัฒนา โดยใช้ **“แผนพัฒนา”** เป็นเครื่องมือสำคัญ และ **“สภาองค์กรชุมชน”** เป็นกลไกเชื่อมโยงเสียงของชุมชนให้เข้าถึงนโยบายสาธารณะได้อย่างแท้จริง พอช. จึงมีแนวทางสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชนใน 3 แนวทาง ด้วยกัน คือ **การสร้างประชาคมจังหวัด** เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบองค์รวม **การสนับสนุนทรัพยากร** และสร้างกลไกความร่วมมือในงานประเด็นพัฒนาต่าง ๆ และ **การสร้างพันธมิตรระดับชาติ** ภายใต้เป้าหมาย **“ดาวดวงเดียวกัน”** เพื่อพัฒนาประเทศผ่านฐานจังหวัด ซึ่งหัวใจสำคัญของความสำเร็จ คือ **“การรวมคน ร่วมมือ ร่วมแรง”** ทั้งจากชุมชน นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ-เอกชน และองค์กรศาสนา ซึ่งแต่ละภาคส่วนล้วนมีบทบาทสนับสนุนแตกต่างกัน ตั้งแต่ นโยบาย งบประมาณ การลงทุน เทคโนโลยี ไปจนถึงการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึก

การดำเนินงานของ พอช. ตลอดปี 2567 จึงสะท้อน **วิสัยทัศน์ของ พอช.** ที่ตั้งเป้าไว้ว่า **“2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย”** ยังคงเป็นหมุดหมายสำคัญที่เรามุ่งมั่นดำเนินงานภายใต้ทิศทางหลักในช่วงต่อไป ได้แก่ ประการที่ 1 **ขับเคลื่อนภารกิจหลักขององค์กร** และนโยบายรัฐ โดยเฉพาะการสนับสนุน **“นโยบาย 5x5 ฝ่าวิกฤตประชากร”** ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง พม. เพื่อสร้าง

ความมั่นคงในชีวิตให้กับประชาชน ประการที่ 2 **พัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และบุคลากร พอช.** ให้สามารถรับมือกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลง ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ เศรษฐกิจ และภูมิรัฐศาสตร์ และประการที่ 3 **เสริมพลังการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา** ผ่านสภาองค์กรชุมชนตำบล และการเชื่อมโยงงานกับหน่วยงานในพื้นที่ทุกระดับ เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

ท้ายที่สุดนี้ **พอช.** จะยังคงมุ่งมั่นเป็นพลังหนุนเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ครอบคลุมทุกมิติ พร้อมทั้งสร้างกลไกช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อรองรับทิศทางการพัฒนาประเทศ นำไปสู่การกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรม ให้ชุมชนสามารถกำหนดอนาคตตนเองได้อย่างแท้จริง

ขอขอบคุณทุกภาคส่วน ที่ร่วมเป็นแรงสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน และความเข้มแข็งของประเทศอย่างยั่งยืน

(นายกฤษดา สมประสงค์)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล
ประธานกรรมการสถาบัน

กรรมการส่วนราชการ

นายโชคชัย วิเชียรชัยยะ
รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์

นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นางสาวสุมาลี สกิตชัยเจริญ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

นางสาววรรณ พลิกามิน
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

กรรมการผู้แทนองค์การชุมชน

นายสังคม เจริญทรัพย์

นางวารุณี สุกรัตนารา

นางสาวจรรยา กลัดล้อม

นายปรนนต์ ชีตวรโณ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นางวิภากรณ์ ชัยรัตน์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายกฤษดา สมประสงค์
ผู้อำนวยการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

นางสาวสมสุข บุญยะบัญชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา

นายเดโช ไชยทัฬห

นายละอองดาว สีลาน้ำเที่ยง

คณะผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

นายกฤษดา สมประสงค์
ผู้อำนวยการ

นางสาวเจลิมศรี ระดากุล
รองผู้อำนวยการ

นายวิชัย นະสุวรรณโน
รองผู้อำนวยการ

นางสาวจันทนา เบลจทรพิทย์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายสยาม นนทคำจันทร์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายรณกณ เมืองเจลิม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวสุมล ยางสูง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายวิริยะ แต้มแก้ว

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวสุกสิดา โชติทวีศักดิ์ศรี

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวกนิษฐา สุวัตรกุล

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

กลุ่มสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม

1. สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก

นายยุทธพงษ์ เขื่อนเมือง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางสาวสิริชิน ศรทอง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค (บริหาร)

2. สำนักงานภาคกลางและตะวันตก

นายศุภสิทธิ์ ศรีสว่าง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางสาววรรณฯ สีหาทัพ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

3. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางฉวีรา สงมา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

นางสาวสุวิมล มีแสง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

4. สำนักงานภาคเหนือ

นายวิเชียร พลสม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางสาวรัชนก ชัยลังกา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

5. สำนักงานภาคใต้

นายสมุท เอียดตรง
รักษาการผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางสาวจิรวรรณ วรรณทอง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

6. สำนักพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน

นายมล ปุยะรุณ
ผู้อำนวยการสำนัก

7. สำนักประสานขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม

นางสุภาณิตร จุมพา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน
(บริหาร)

นายสถาวร สมศักดิ์
นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ

นายทองใบ สิงส์กา
นักปฏิบัติการชุมชน
ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มบริหารเงินทุนและสินเชื่อ

นางบุษกร ราววากร
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชี

นายทักษพล ก้อนนิล
ผู้อำนวยการสำนักสินเชื่อ

นางทิพวรรณ ห้วยหิน
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและ
องค์กรการเงิน

กลุ่มนโยบายและบริหารองค์กร

นายสามารถ สุขบรรจง
ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล

นางสาวบิวทอง จันตร์เหลียง
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง

นางริษดา กระจ่างธิมาพร
ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ

นายอภินันท์ ยอดมณี
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวสุริดา บิวสุขเกษม
ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารองค์กร

นายภาคภูมิ นันทปรีชา
รักษาการผู้อำนวยการ
สำนักยุทธศาสตร์นโยบายและแผน

นายพรเทพ ศรีสมพงษ์

นักปฏิบัติการชุมชน
ชำนาญการพิเศษ
สำนักผู้อำนวยการ

นายชัยวิชญ์ภณ ดัจกกิจ

นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ
สำนักผู้อำนวยการ

นางสาวกัญญา นนทวารินทร์

รักษาการผู้อำนวยการ
สำนักตรวจสอบ

กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตชุมชน

นางชัชฎาพร อำนวยสุวรรณ

รักษาการผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)
สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองและชนบท

นายธาราศานต์ ทองพัก

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)
สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองและชนบท

นางสาวชญาดา สิงห์ปี

รักษาการผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง

นายไชยา พลฆาง

ผู้อำนวยการสำนัก
สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง

โครงสร้างคณะกรรมการ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2567

คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการชุดต่าง ๆ

สำนักตรวจสอบ

ผู้อำนวยการ

กลุ่มสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม

กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตชุมชน

กลุ่มบริหารเงินทุนและสินเชื่อ

กลุ่มนโยบายและบริหารองค์กร

สำนักงานภาคกรุงเทพฯ
ปริมณฑลและตะวันออก
(3 กลุ่ม จว.)

สำนักงานพัฒนาที่อยู่
อาศัยเมืองและชนบท

สำนักการเงินและบัญชี

สำนักผู้อำนวยการ

สำนักงานภาคกลางและ
ตะวันตก (3 กลุ่ม จว.)

สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัย
ชุมชนริมคลอง

สำนักสินเชื่อ

สำนักยุทธศาสตร์
นโยบายและแผน

สำนักงานภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ (5 กลุ่ม จว.)

สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัย
ชุมชนริมราง

สำนักพัฒนาทุน
และองค์กรการเงิน

สำนักทรัพยากรบุคคล

สำนักงานภาคเหนือ
(4 กลุ่ม จว.)

สำนักบริหารงานกลาง

สำนักงานภาคใต้
(3 กลุ่ม จว.)

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานประสานขบวน
องค์กรชุมชนและประชาสังคม

สำนักพัฒนาผู้นำและ
นวัตกรรมการพัฒนาชุมชน

สำนักพัฒนาองค์กรความรู้
และสื่อสารองค์กร

ประวัติคณะกรรมการสถาบันฯ

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถาบันฯ

ข้อมูลการเข้าร่วมประชุมของ
คณะกรรมการสถาบัน (2567)

ลงเสาเอกบ้านมั่นคงชุมชนริมรางรถไฟ จ.ตรัง ปี 2567

บ้านมั่นคงริมคลอง

บทสรุปสาระสำคัญ

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2567

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช.ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา 24 ปี เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชนไทยมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ประสานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผ่านกลไกการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมและชุมชนเป็นตัวแสดงหลัก ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ภายนอกที่มีความซับซ้อน และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้การทำงานของ พอช. ต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทันกับปัจจัยภายนอก โดยในปีงบประมาณ 2567 มีผลการดำเนินงานสำคัญดังนี้

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

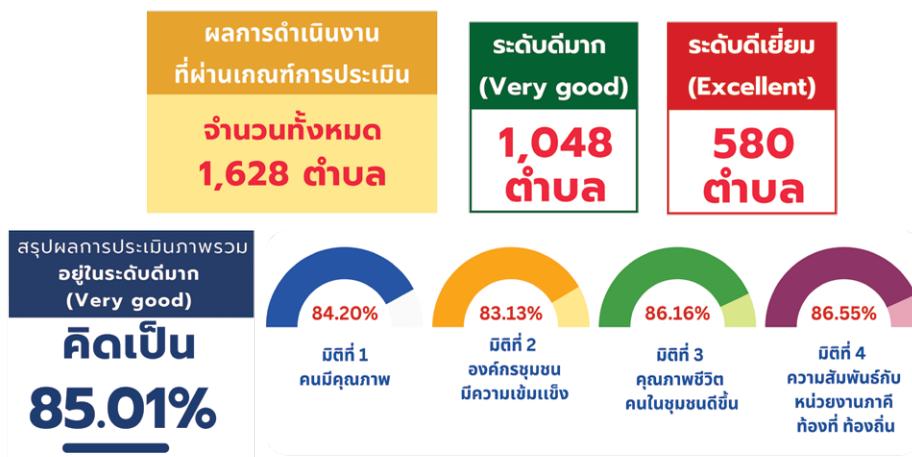
ระดับจังหวัด

เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดใน 77 จังหวัด และข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อหน่วยงานระดับจังหวัด และขับเคลื่อนสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 76 จังหวัด ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจ เกิดการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม ท่องเที่ยวชุมชน (2) ด้านสังคม เกิดการจัดสวัสดิการชุมชน ดูแลและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน (3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เกิดการพัฒนาและซ่อมแซม/ปรับปรุง/สร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และการรับรองสิทธิในดิน (4) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เกิดการจัดการน้ำ การจัดการขยะ และแก้ไขปัญหาหมอกควัน

ระดับตำบล

(1) ยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็งที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1,628 ตำบล จากการประเมินตนเองของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมินชุมชนเข้มแข็ง 4 มิติ

การประเมินตำบลเข้มแข็งในระบบโปรแกรม ปี 2567

(2) พื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,220 ตำบล โดยได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงานท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนงบประมาณใน 988 ตำบล วงเงิน 131.28 ล้านบาท ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ

ด้านสังคม 149 ตำบล เช่น ส่งเสริมสุขภาพของ ผู้สูงอายุ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต สนับสนุน งานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

ด้านที่อยู่อาศัย 58 ตำบล เช่น ซ่อมแซม/ ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย ในโครงการบ้านพอเพียง

ด้านสิ่งแวดล้อม 193 ตำบล เช่น ปลูกป่า การจัดการน้ำ การจัดการขยะ

ด้านเศรษฐกิจ 820 ตำบล เช่น ท่องเที่ยว ชุมชน แปรรูปอาหาร ตลาดนัดชุมชน

(3) **พื้นที่รูปธรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 484 ตำบล/เมือง ใน 77 จังหวัด** โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต และรูปธรรมในการพัฒนาสร้างความมั่นคงทางอาหาร การพัฒนาอาชีพและการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน และเกิดการขยายผลงานพัฒนาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAP 50 ตำบล/เมือง โดยการสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบาง และนำข้อมูลมาทบทวนกับข้อมูลในระบบ TPMAP/THAI QM วิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนใน 5 มิติ ได้แก่ สุขภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ และจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบลที่สอดคล้องกับปัญหาความเดือดร้อนในแต่ละมิติของกลุ่มเป้าหมาย

(4) **พื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 353 ตำบล ใน 28 จังหวัด** ซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องในพื้นที่เดิม 221 ตำบล และขยายผลในพื้นที่ใหม่ 132 ตำบล โดยเกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 1,992 คน และมีประชาชนร่วมเข้าร่วมกิจกรรม 12,176 คน และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ 2,042 เครือข่าย

ระดับครัวเรือน

ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น 32,912 ครัวเรือน ประกอบด้วย

1. แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก “บ้านมั่นคง” 4,087 ครัวเรือน 144 ชุมชนใน 22 จังหวัด	2. พัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง 352 ครัวเรือนใน 3 จังหวัด 4 ชุมชน	3. พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร 70 ครัวเรือน 2 ชุมชน
4. ซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม “บ้านพอเพียง” 26,572 ครัวเรือน 1,882 ตำบล ใน 77 จังหวัด	5. สนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ 1,831 ครัวเรือนใน 33 จังหวัด	

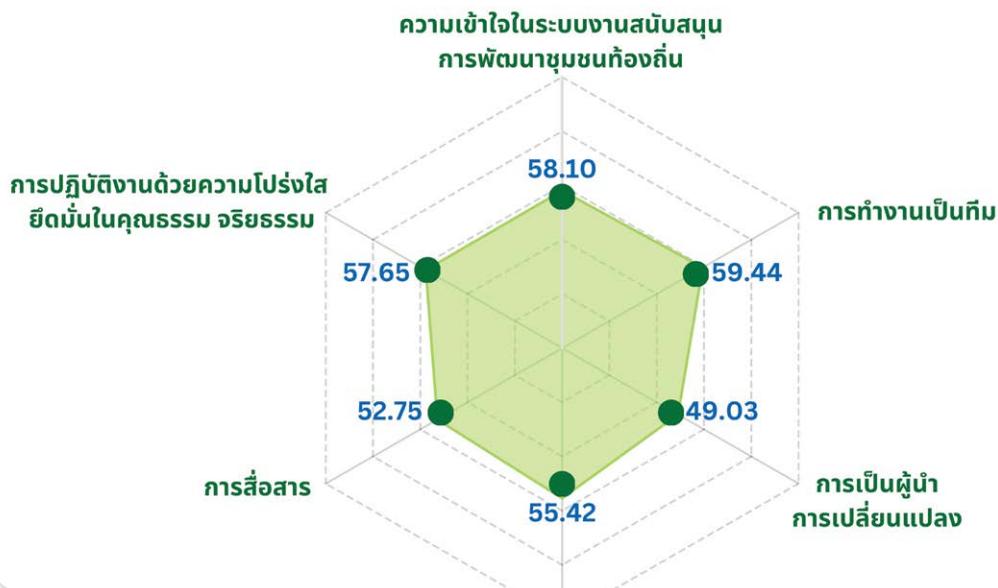
2. ผลลัพธ์ในงานสำคัญใน 4 มิติ

คือ คนในขบวนองค์กรชุมชนมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงาน

มิติที่ 1 คนในขบวนองค์กรชุมชนมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

1. เกิดสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้นำองค์กรชุมชน และหลักสูตรการพัฒนา โดยมีการพัฒนาและจัดทำสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้นำองค์กรชุมชนใน 6 คุณลักษณะ เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินและพัฒนาผู้นำองค์กรชุมชน จากการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชน จำนวน 673 คน ใน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำทั่วไป ผู้นำประเด็นงาน และผู้นำในคณะกรรมการ ชุมชนต่าง ๆ มีผลการประเมินสมรรถนะเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

ร้อยละของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ใน 6 สมรรถนะหลัก

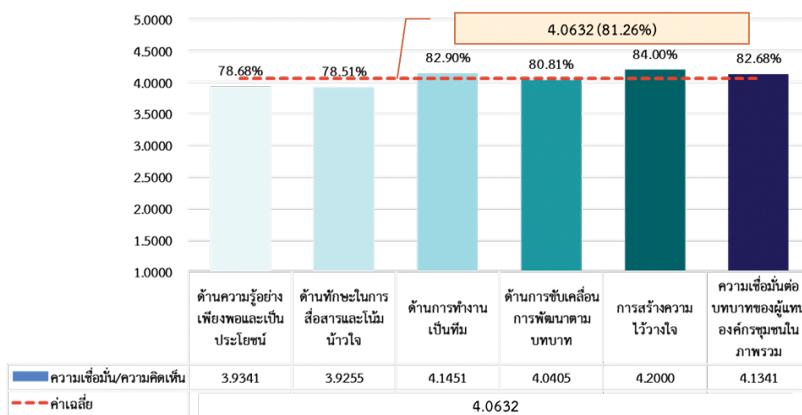
สมรรถนะหลัก	จำนวนผู้นำที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในสมรรถนะหลัก			
	ผู้นำทั่วไป (299 คน)	ผู้นำปฏิบัติงาน (263 คน)	ผู้นำใน คณะกรรมการ ชุดต่าง ๆ (111 คน)	รวม (673 คน)
1) ความเข้าใจในระบบงานสนับสนุน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	148 (ร้อยละ 49.50)	181 (ร้อยละ 60.82)	62 (ร้อยละ 55.85)	391 (ร้อยละ 58.10)
2) การทำงานเป็นทีม	179 (ร้อยละ 59.87)	118 (ร้อยละ 44.86)	103 (ร้อยละ 92.79)	400 (ร้อยละ 59.44)
3) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	177 (ร้อยละ 59.20)	89 (ร้อยละ 33.84)	64 (ร้อยละ 57.56)	330 (ร้อยละ 49.03)
4) การประสานความร่วมมือกับ ภาคีเครือข่าย	189 (ร้อยละ 63.21)	112 (ร้อยละ 45.58)	72 (ร้อยละ 64.86)	373 (ร้อยละ 55.42)
5) การสื่อสาร	183 (ร้อยละ 61.20)	107 (ร้อยละ 40.68)	65 (ร้อยละ 58.56)	355 (ร้อยละ 52.75)
6) การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม	143 (ร้อยละ 47.83)	154 (ร้อยละ 58.55)	91 (ร้อยละ 81.98)	388 (ร้อยละ 57.65)

จากผลการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้นำขบวนองค์กรชุมชน นำสู่การจัดทำ
หลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมสังคมในขบวนองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนา
 ศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชน จำนวน 6 หลักสูตร ประกอบด้วย (1) การส่งเสริมสนับสนุนและยกระดับ
 ศูนย์เรียนรู้ชุมชน (2) การขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด (3) การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและ
 วาระภาคประชาชน (4) การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน (5) การพัฒนาที่ยั่งยืน
 บนฐานชุมชน และ (6) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างนวัตกรรมทางสังคม

2. การพัฒนาศักยภาพผู้นำและจัดทำทำเนียบผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ได้รับการพัฒนา โดยผู้นำ
 ในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 243 คน ส่งผลให้
 ผู้นำมีความรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำเนินงานในพื้นที่ และมีความรู้ความเข้าใจ
 ในบทบาท ก.บ.จ. เช่น ความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ นโยบาย รวมถึงการประสานงานและ
 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ เกิดทำเนียบผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในระบบสารสนเทศ โปรแกรมบูรณาการพื้นที่
 ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง (codi areainterop) 3,876 คน ซึ่งเป็นฐานข้อมูลผู้นำที่ได้รับการพัฒนา
 และมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย
 (1) การบริหารจัดการที่ดี 95 คน (2) ความรู้ในงานพัฒนา 2,196 คน โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนา
 ชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน (3) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ “นักสื่อสารชุมชน” 752 คน
 (4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 642 คน และ (5) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 191 คน โดยเฉพาะ
 การขับเคลื่อนงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและงบประมาณในพื้นที่

3. ระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงานในคณะกรรมการ
 ต่าง ๆ ระดับจังหวัด จากการสำรวจระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงาน
 ในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด จำนวน 410 คน โดยสอบถามจากผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 ในการทำงานร่วมกับผู้แทนองค์กรชุมชน อาทิ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ปกครองจังหวัด สำนักงาน
 พัฒนาชุมชนจังหวัด ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน เป็นต้น มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวม 4.0632 และ
 ค่าความเชื่อมั่นใน 6 ด้าน ดังนี้

4. การประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานสถาบันฯ นอกจากการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำขบวนองค์กรชุมชน สถาบันฯ มีการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้ปฏิบัติงานจำนวน 288 คน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานร้อยละ 70 มีผลการประเมินสมรรถนะตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยสมรรถนะที่ผู้ปฏิบัติงานมีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์มากที่สุด คือ การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ของผู้ปฏิบัติ

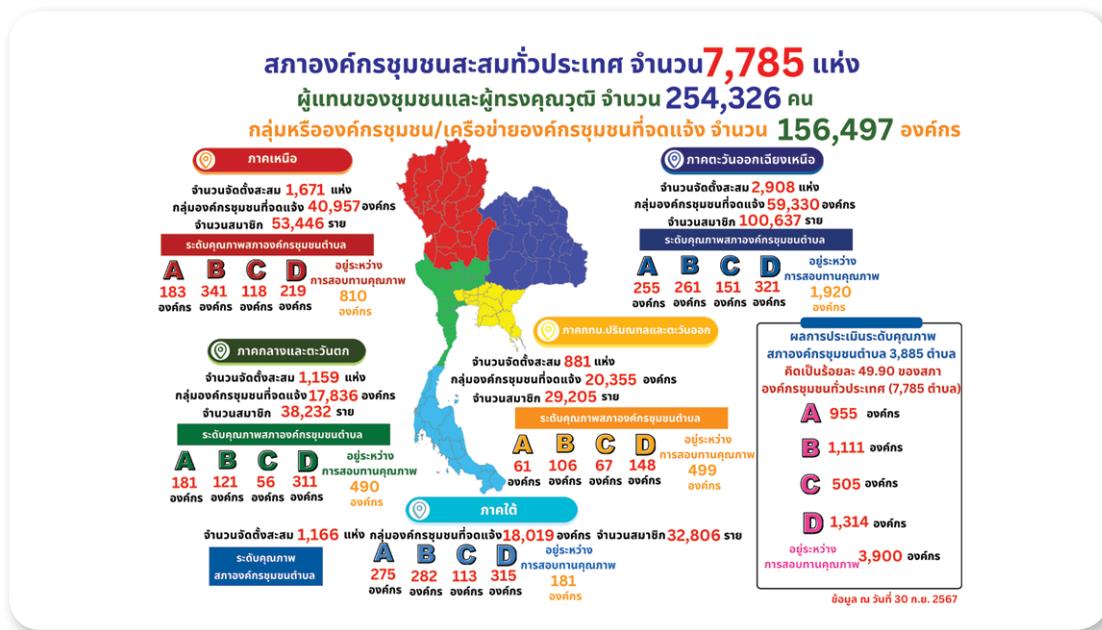
สมรรถนะหลัก (Core Competency)		ผลการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงาน ประจำปี 2567						จำนวน (คน) รวม
		ต่ำกว่าเกณฑ์		เป็นไปตามเกณฑ์		สูงกว่าเกณฑ์		
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
Core 1	ความเชื่อมั่นในแนวทางการพัฒนาที่องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก	73	25	149	52	66	23	288
Core 2	จริยธรรม	57	20	178	62	53	18	288
Core 3	การทำงานเป็นทีมและการประสานความร่วมมือ	68	24	123	43	97	34	288
Core 4	การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	90	31	112	39	86	30	288
Core 5	การบริการที่ดี	83	29	136	47	69	24	288
Core 6	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงาน	84	29	125	44	79	27	288

มิติที่ 2 องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสามารถในการบริหารจัดการ

การพัฒนาคุณภาพองค์กรชุมชน 4,079 องค์กร ประกอบด้วย

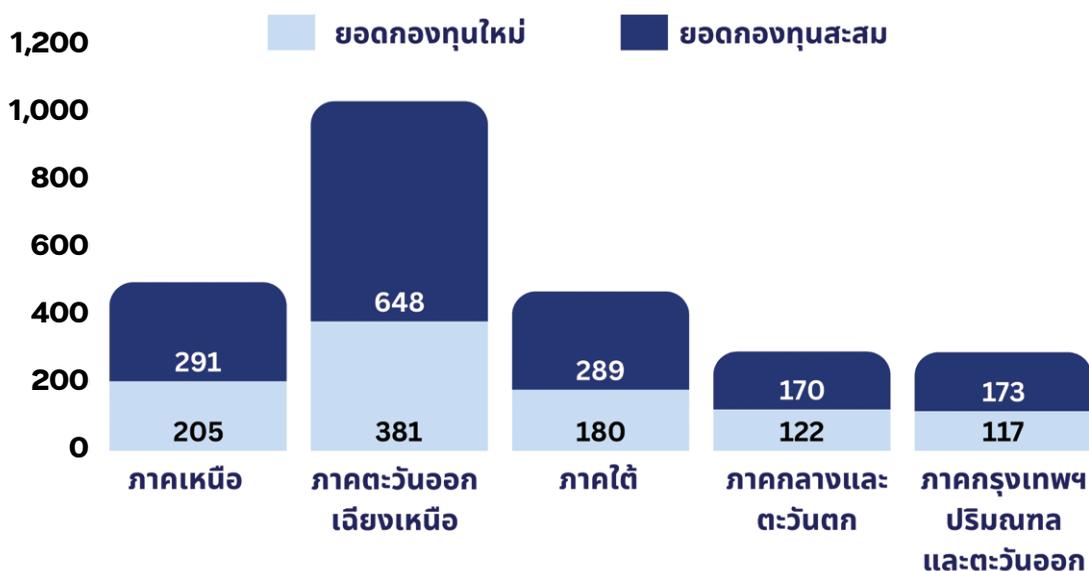
1) สภาองค์กรชุมชน 7,785 ตำบล สมาชิก 254,326 คน และมีกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนรวม 156,497 องค์กรใน 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร โดย สภาองค์กรชุมชน 866 ตำบล ได้รับการพัฒนาคุณภาพ ในการเป็นกลไกกลางแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก เช่น กรณี สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองลี อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน ร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบลและอาสาสมัครในชุมชน ป้องกันและควบคุมไฟฟ้าในชุมชน หรือหากเกิดไฟฟ้า คนในชุมชนจะช่วยบรรเทาความเสียหายพื้นที่ป่าไม้และสภาพแวดล้อมได้ทันท่วงที โดยปัจจุบันสามารถลดปัญหาการทำลายป่า เผาป่าในพื้นที่ ลดการเกิดมลภาวะทางอากาศ อีกทั้งยังเกิดความสามัคคีของอาสาสมัครที่จะช่วยเหลือในการป้องกันไฟป่าการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

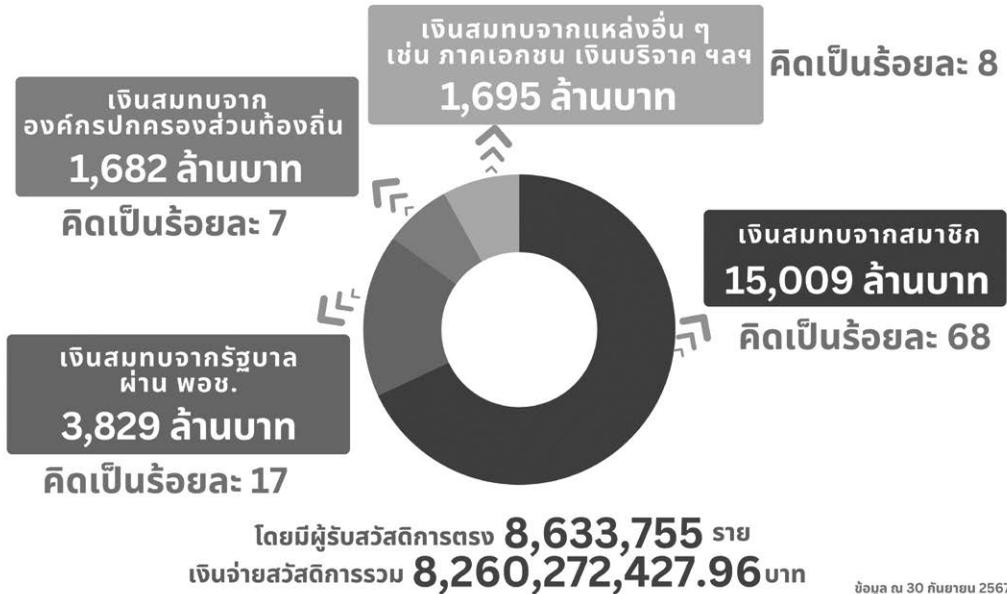
2) กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นในปี 2567 จำนวน 1,571 กองทุน และมีการติดตามกองทุนที่ได้รับมาตรฐาน 1,005 กองทุน พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนมีระบบการบริหารจัดการที่ดีและสามารถดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนได้มีการยกระดับการบริหารจัดการโดยใช้ระบบโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (Codi_SWF) เป็นเครื่องมือในการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ

กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน **1,571** กองทุน
 กองทุนที่ได้รับมาตรฐานเดิม จำนวน **1,005** กองทุน

ข้อมูล ณ วันที่ 23 กันยายน 2567

 การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,977 กองทุน
จำนวนสมาชิกกองทุน 6,969,825 ราย เงินกองทุน (สะสม) รวม 22,215 ล้านบาท

3) องค์กรผู้ใช้สินเชื่อได้รับการพัฒนาคุณภาพ 445 องค์กร ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการ องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ วิเคราะห์สถานการณ์สินเชื่อ พื้นฟูสินเชื่อบ้านมั่นคงที่มีการปรับโครงสร้างหนี้และผิदनัดชำระหนี้ นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล และร่วมมือกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานหลักการสหกรณ์ในการบริหารจัดการ จัดทำบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่กรรมการและสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 272 สหกรณ์

นอกจากนี้ สถาบันฯ มีมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2567 สิ้นสุดวันที่ 31 พฤษภาคม 2568 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ผิदनัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยในปี 2567 มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ยื่นหนังสือแสดงความจำนงฯ เข้าร่วมมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อจำนวน 192 องค์กร

มิติที่ 3 คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น

1) เกิดระบบสวัสดิการของชุมชนในการดูแลสมาชิก ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการที่หลากหลาย โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,977 กองทุน สมาชิก 6,969,825 คน เงินกองทุนสะสมรวม 22,215 ล้านบาท ซึ่งเงินกองทุนส่วนใหญ่ ร้อยละ 68 หรือ 15,009 ล้านบาท เป็นเงินจากการสมทบของสมาชิก โดยในปี 2567 สนับสนุนงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,377 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 810,750 คน วงเงิน 222.13 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและคนในชุมชนทุกช่วงวัย ทำให้สมาชิกสามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการของชุมชน โดยมีผู้ได้รับสวัสดิการตรงสะสมรวม 8,633,755 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 8,260,272,427.96 บาท กองทุนสวัสดิการชุมชนนับเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชน

2) ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 32,912 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด ผ่านโครงการสำคัญ ดังนี้

- **บ้านมั่นคง** : เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาระหว่างขบวนการองค์กรชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้าง ความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดย เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย 4,087 ครัวเรือน 144 ชุมชน ใน 22 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 104.79 ของเป้าหมาย 3,900 ครัวเรือน ทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุกสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมายเป็นสถานะผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well – Being) ที่ดียิ่งขึ้นบนฐานการจัดการข้อมูลโดยชุมชน

- **การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง** : เป็นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ซึ่งดำเนินงานต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2566 จนถึงปี 2567 จำนวน 1,131 ครัวเรือน 16 ชุมชน โดยในปี 2567 สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 352 ครัวเรือน

4 ชุมชนใน 3 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 103.53 ของเป้าหมาย 340 ครั้วเรือน ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์ เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย และเกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดรูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

● **การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง** : เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकู้แลนวลาคลองและทางระบายน้ำ โดย **การพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่คลองเปรมประชากร** ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 เป้าหมายรวม 38 ชุมชน 6,386 ครั้วเรือน มีพื้นที่ที่สามารถดำเนินการพัฒนาใน 23 ชุมชน 2,092 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.76 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็น บ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,472 ครั้วเรือน บ้านที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 380 ครั้วเรือน พื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 240 ครั้วเรือน โดยในปี 2567 มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 70 ครั้วเรือน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ก่อนเริ่มโครงการ ↓

หลังเข้าร่วมโครงการ ↓

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองท่าอากาศยานด้านใต้ เขตดอนเมือง เกิดการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาการรुक้ำพื้นที่สาธารณะ จำนวน 60 ครัวเรือน โดยเช่าที่ราชพัสดุ จากกรมธนารักษ์ พื้นที่รวม 1 ไร่ 6 งาน 18 ตารางวา มีสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา 30 ปี โดยก่อสร้างแล้วเสร็จและมีการเข้าอยู่อาศัย ชุมชนมีระบบสาธารณูปโภคที่ดี และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย ส่งผลให้ครัวเรือนมีสถานะจากผู้รูก้ำกลายเป็นผู้อยู่อาศัยที่ถูกกฎหมาย พร้อมสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงบริการของรัฐ นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น โรงแรมอมารี ดอนเมือง และท่าอากาศยานดอนเมืองในการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพ และเปิดพื้นที่ตลาดให้ชุมชนสามารถนำสินค้ามาจำหน่าย ซึ่งเป็นการสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชน

- **บ้านพอเพียง :** เกิดการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม 26,572 ครัวเรือน 3,148 ตำบล ใน 77 จังหวัด และมีผลการดำเนินงานสะสมนับ ตั้งแต่ ปี 2560 – 2567 รวม 156,019 ครัวเรือน ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคง” และก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างบูรณาการร่วมกัน

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

BEFORE		AFTER
	 ต.ไผ่เขียว อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี ซ่อมหลังคา และ ผนังบ้าน	
	 ต.ลำเหย อ.ดอนตูม จ.นครปฐม ซ่อมผนังบ้าน	
	 ต.หนองรี อ.บ่อพลอย จ.กาญจนบุรี ซ่อมหลังคา และ ผนังบ้าน	

● **การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล้รื้อ** : ชุมชนที่ประสบภัยพิบัติและถูกไล้รื้อ 1,831 ครัวเรือน ใน 33 จังหวัด มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว โดยเป็นชุมชนที่ถูกไล้รื้อ/ต้องสร้างบ้านชั่วคราว 691 ครัวเรือน ประสบภัยพิบัติรวม 1,140 ครัวเรือน ประกอบด้วย อัคคีภัย 165 ครัวเรือน วาตภัย 225 ครัวเรือน และอุทกภัย 750 ครัวเรือน ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนได้รับการดูแล มีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

โดยในปี 2567 มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย

(1) **การประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI)** โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรณีศึกษาโครงการบ้านมั่นคงในจังหวัดขอนแก่น 3 พื้นที่ ได้แก่ โครงการบ้านมั่นคงเทศบาลเมืองชุมแพ โครงการบ้านมั่นคงแก่นนคร สหกรณ์เคหสถานแก่นนคร จำกัด และโครงการบ้านมั่นคง สหกรณ์เคหสถาน 4 ชุมชนเมืองไผ่ จำกัด พบว่า **ผลประโยชน์ภาพรวมอยู่ที่ 6.30 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน** ซึ่งสะท้อนว่าการเข้าร่วมโครงการช่วยยกระดับชีวิตให้คนและชุมชนในหลายมิติ เช่น การพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว สุขภาพจิต ความสุขในครอบครัว ความรู้สึกปลอดภัยในชุมชน และการส่งเสริมวินัยในการออมเงินของสมาชิกชุมชนอย่างชัดเจน

(2) **การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย** โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใน 3 โครงการ ได้แก่ 1. โครงการบ้านมั่นคง 2. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร และ 3. โครงการบ้านพอเพียง จากการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์ในโครงการ เมื่อวิเคราะห์ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นของโครงการเปรียบเทียบกับต้นทุนทางการเงิน พบว่า **ความคุ้มค่าในภาพรวมเพิ่มขึ้น 2.51 เท่า** ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการในการสร้างความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัยและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนทั่วประเทศอย่างยั่งยืน

3) ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต 484 ตำบล/เมือง ใน 77 จังหวัด เกิดการพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน โดยมีแผนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่และขับเคลื่อนสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและบริบทของพื้นที่ อาทิ โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเทศบาลเมืองป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะในการปลูกผักปลอดภัย เกิดแปลงผักไฮโดรโปนิคส์ 4 แปลงในชุมชน ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตทุก ๆ 45 วัน เพื่อบริโภคและจำหน่าย สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน

และเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการปลูกผัก นอกจากนี้ ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐกิจและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

มิติที่ 4 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคีท้องถิ่น

จากการดำเนินงานร่วมกับขบวนองค์กรชุมชน ภาคีพัฒนา และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่ และการผลักดันเชิงนโยบายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยในปี 2567 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) เกิดการเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดใน 77 จังหวัด เสนอหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 76 จังหวัด ก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 76 จังหวัด และ เสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน 77 จังหวัด ต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับต่อไป เป็นการยกระดับการจัดทำแผนพัฒนาของภาคประชาชนเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาพื้นที่ในแต่ละระดับ และการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565

2) แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ซึ่งสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 232 ตำบล วงเงินที่ได้รับรวม 131.28 ล้านบาท และได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน 988 ตำบล ก่อให้เกิดรูปธรรมในการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ 820 ตำบล การพัฒนาด้านสังคม 149 ตำบล เช่น การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และการสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การพัฒนาสิ่งแวดล้อม 193 ตำบล เช่น การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการขยะ การพัฒนาที่อยู่อาศัย 58 ตำบล ส่งผลให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชนและหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เกิดการรวมตัวของกลุ่มคนในชุมชนที่ว่างงาน 40 คน อบรมการทำผ้ามัดย้อมตั้งแต่เริ่มต้น การเลือกผ้า การเลือกสีย้อมผ้า ขั้นตอนการทำ และการทำลวดลายผ้ามัดย้อม สามารถจัดทำเป็นหมวกและกระเป๋ามัดย้อม ต่อยอดสู่การสร้างรายได้ให้กับสมาชิกไม่น้อยกว่า 5,000 - 10,000 บาท

3) เกิดความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา 55 หน่วยงาน

❖ ระดับนโยบาย 2 บันทึกความร่วมมือ 8 หน่วยงาน

- ความร่วมมือภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อหนุนเสริมกลุ่มคนชายขอบให้เข้าถึงบริการสาธารณะ และรับมือกับสภาวะโลกร้อนร่วมกับ 5 หน่วยงาน เพื่อให้ชุมชนมีองค์ความรู้ในสิทธิการจัดการที่ดิน ออกแบบการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม รวมถึงสนับสนุนการออกแบบกลไกการทำงานของเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่

- ความร่วมมือขับเคลื่อนคุณธรรมของเครือข่ายทางสังคมด้วยระบบเครดิตทางสังคม ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และศูนย์คุณธรรม เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาสังคมคุณธรรมเชิงพื้นที่ และมีการพัฒนา “ระบบเครดิตสังคม (Social Credit)”

❖ ระดับพื้นที่ปฏิบัติการ 47 หน่วยงาน อาทิ

- **จังหวัดเชียงใหม่** บันทึกความร่วมมือในการใช้ที่ดินของรัฐแก้ปัญหาคลองแม่ข่าและลำน้ำสาขาในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นความร่วมมือในการจัดการที่อยู่อาศัยของชุมชนจากการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองแม่ข่าของเทศบาลนครเชียงใหม่ รวม 42 ครัวเรือน ก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของคลองแม่ข่า การจัดการน้ำเสียและสิ่งปลูกสร้างที่รुकล้ำคลอง

- **จังหวัดนครราชสีมา** บูรณาการความร่วมมือทางวิชาการ “ในการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ” ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และมูลนิธิเอเชียในการพัฒนาพื้นที่ Social Lab การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านชุมชนให้กับนักศึกษาฝึกงาน และแกนนำเครือข่ายองค์กรชุมชนให้มีทักษะการปฏิบัติงานเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1) ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์กรมหาชน สถาบันฯ มีผลการประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดีมาก ค่าคะแนน 96 คะแนน และมีผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) รวม 468.52 คะแนน จาก 500 คะแนน และผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 87.59

2) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ 2567 สถาบันฯ มีผลการประเมินคะแนนภาพรวม 93.82 อยู่ในระดับผ่านดี

ทั้งนี้ จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อจำแนกรายภาค แม้ว่าแต่ละภาคจะมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด แต่ยังมีบางประเด็นที่ต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมในระยะต่อไป ดังนี้

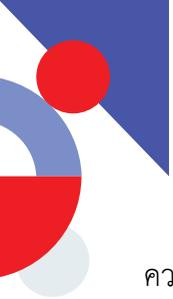
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี 2567 จำแนกรายด้าน
กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ จำนวน 665 คน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ ★★★★★			
		ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ค่า STD.	ผลประเมิน
	ความพึงพอใจภาพรวมของผู้รับบริการ	87.59	4.52	0.47	มากที่สุด
1	ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	88.10	4.62	0.53	มากที่สุด
2	ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	87.43	4.49	0.49	มากที่สุด
3	ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	87.22	4.44	0.55	มากที่สุด

❖ ภาคเหนือ และภาคกลางตะวันตก ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันฯ ในประเด็นการพัฒนาศักยภาพแกนนำ/ผู้นำชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนงานพัฒนา และบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นของตนเองเพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวพร้อมสู่สังคมยุคใหม่ ขบวนการองค์กรชุมชน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชน/ขบวนชุมชนให้ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่าง ๆ สามารถประสานทรัพยากร งบประมาณ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้มากขึ้น

ซึ่งจะต้องมีการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานภายในกลุ่มองค์กรชุมชน/ขบวนชุมชน/กองเลขาจังหวัดและกองเลขางานประเด็นต่าง ๆ กลุ่มแกนนำชุมชน และกลุ่มของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยนมุมมองหรือวิธีการทำงานที่มีประสิทธิผลได้อย่างเท่าเทียมจากผู้อื่นที่มีความหลากหลายทั้งในเชิงประสบการณ์ทำงาน และช่วงอายุที่มีความแตกต่างกัน

❖ ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ ในประเด็นคู่มือการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ และระบบโปรแกรมสารสนเทศในการสนับสนุนการดำเนินงานของขบวนองค์กรชุมชนในพื้นที่

ซึ่งในคู่มือการดำเนินงานโครงการ จะต้องปรับภาษาและแบบฟอร์มต่าง ๆ ให้เข้าใจง่ายและมี
ความเหมาะสม โดยในส่วนระบบโปรแกรมสารสนเทศจะต้องมีการพัฒนาเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ
ฐานข้อมูลชุมชน หรือจากข้อมูลเดิมที่บันทึกไว้ในระบบงานของสถาบันฯ เพื่อลดการซ้ำซ้อนของข้อมูล
ที่ต้องกรอกในแบบฟอร์มต่าง ๆ

“เรียกชื่อ ยกมือรับรองสิทธิ์ รอบละ 5 คน”
กระบวนการรับรองสิทธิ์สมาชิก เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงริมราง จังหวัดสงขลา

สรุปพื้นที่ปฏิบัติการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ภาคเหนือ

- 1** กลุ่มองค์กร
สภาองค์กรชุมชน **1,671** แห่ง การสมทบกองทุน
การริเริ่มของราษฎร **291** กองทุน สวัสดิการชุมชน **311** กองทุน
- 2** ด้านปฏิบัติการ
ด้านต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **339** ตำบล ด้านต้นแบบ 1 จังหวัด 1 ตำบล **17** พื้นที่
ด้านบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **267** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **103** พื้นที่
การเสริมสร้างจรรยาบรรณเชิง
ออกชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่ การป้องกันและต่อต้านการทุจริต **25** ตำบล
- 3** การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **11,314** ครัวเรือน จำนวนค่า 1,068 ล้านบาท
บ้านพอเพียง **9,630** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งปกติ 716 ครัวเรือน

ภาคกลางและตะวันตก

- 1** กลุ่มองค์กร
สภาองค์กรชุมชน **1,159** แห่ง การสมทบกองทุน
การริเริ่มของราษฎร **170** กองทุน สวัสดิการชุมชน **147** กองทุน
- 2** ด้านปฏิบัติการ
ด้านต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **224** ตำบล ด้านต้นแบบ 1 จังหวัด 1 ตำบล **13** พื้นที่
ด้านบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **154** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **87** พื้นที่
การเสริมสร้างจรรยาบรรณเชิง
ออกชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่ การป้องกันและต่อต้านการทุจริต **25** ตำบล
- 3** การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **4,906** ครัวเรือน จำนวนค่า 4,491 ล้านบาท
บ้านพอเพียง **4,491** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งปกติ 18 ครัวเรือน

ภาคใต้

- 1** กลุ่มองค์กร
สภาองค์กรชุมชน **1,166** แห่ง การสมทบกองทุน
การริเริ่มของราษฎร **289** กองทุน สวัสดิการชุมชน **440** กองทุน
- 3** การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **5,841** ครัวเรือน จำนวนค่า 1,559 ล้านบาท
บ้านพอเพียง **3,944** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งปกติ 240 ครัวเรือน

ในงานพัฒนาในด้านต่างๆ ปี 2567

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 1** กลุ่มองค์กร
สภาองค์กรชุมชน **2,908** แห่ง การสมทบกองทุน
การริเริ่มของราษฎร **350** กองทุน สวัสดิการชุมชน **648** กองทุน
- 2** ด้านปฏิบัติการ
ด้านต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **659** ตำบล ด้านต้นแบบ 1 จังหวัด 1 ตำบล **20** พื้นที่
ด้านบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **570** ตำบล การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้มีรายได้น้อยในเมือง **134** พื้นที่
การเสริมสร้างจรรยาบรรณเชิง
ออกชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่ การป้องกันและต่อต้านการทุจริต **27** ตำบล
- 3** การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **6,932** ครัวเรือน จำนวนค่า 6,435 ล้านบาท
บ้านพอเพียง **6,435** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งปกติ 138 ครัวเรือน
ที่อยู่อาศัยที่ใช้เงินและงบประมาณจากภาคีความร่วมมือ **74** ครัวเรือน

ภาคถนนบริเวณทล.และตะวันออก

- 1** กลุ่มองค์กร
สภาองค์กรชุมชน **881** แห่ง การสมทบกองทุน
การริเริ่มของราษฎร **173** กองทุน สวัสดิการชุมชน
- 2** ด้านปฏิบัติการ
ด้านต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **172** ตำบล
ด้านบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **93** ตำบล
การเสริมสร้างจรรยาบรรณเชิง
ออกชุมชนด้วยระบบข้อมูล **10** พื้นที่
TPMAP
- 3** การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **3,849** ครัวเรือน จำนวนค่า 3,788 ล้านบาท
บ้านพอเพียง **2,172** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งปกติ 719 ครัวเรือน
ที่อยู่อาศัยที่ใช้เงินและงบประมาณจากภาคีความร่วมมือ **180** ครัวเรือน

ภาคใต้

- 2** ด้านปฏิบัติการ
ด้านต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง **234** ตำบล
ด้านต้นแบบ 1 จังหวัด 1 ตำบล **14** พื้นที่
การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมือง **81** พื้นที่
การป้องกันและต่อต้านการทุจริต **25** ตำบล
- 3** การพัฒนาที่อยู่อาศัย
การพัฒนาที่อยู่อาศัย **81** ครัวเรือน จำนวนค่า 3,944 ล้านบาท
บ้านพอเพียง **3,944** ครัวเรือน ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/กึ่งปกติ 240 ครัวเรือน

ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงาน

มิติที่ 1 คนในขบวนการองค์กรชุมชนมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อในพื้นที่ ทำให้แกนนำและคนในขบวนการองค์กรชุมชน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจากผลการประเมินสมรรถนะผู้นำองค์กรชุมชน พบว่า ผู้นำองค์กรชุมชนประมาณร้อยละ 50 ยังมีสมรรถนะต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีผู้นำประเด็นงานผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพียงร้อยละ 33.84 และผลการสำรวจระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้นำขบวนการองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงานในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด ซึ่งหน่วยงานภายนอกมีความเชื่อมั่นต่อผู้นำขบวนการองค์กรชุมชนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาพรวมในด้านความรู้ที่เพียงพอและเป็นประโยชน์ และด้านทักษะในการสื่อสาร ดังนั้นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชนและกลไกดำเนินงานในทุกระดับในด้านความรู้ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทักษะในการสื่อสารและโน้มน้าวใจ รวมถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและการดำเนินงาน จึงอาจเป็นอุปสรรคสำหรับผู้นำชุมชนที่ยังไม่คุ้นเคยหรือขาดทักษะที่จำเป็น จึงควรมีการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการข้อมูล การประชุมออนไลน์ หรือการสื่อสารดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพและสร้างความมั่นใจในการปรับตัวเข้าสู่การทำงานยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานภายนอก

มิติที่ 2 องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสามารถในการบริหารจัดการ

จากผลการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล หรือร้อยละ 49.90 ของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ พบว่า สภาองค์กรชุมชนที่มีคุณภาพระดับพอใช้ (C) และระดับฟื้นฟู/ปรับปรุง (D) รวม 1,819 ตำบล ซึ่งมีสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของสภาองค์กรชุมชนที่มีการประเมิน ดังนั้นสภาองค์กรชุมชนทั้ง 2 ระดับจะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสามารถดำเนินการตามบทบาทภารกิจที่กำหนดใน พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ สภาองค์กรชุมชนที่สมาชิกครบวาระ 4 ปี และมีการทบทวน 3,275 ตำบล

คิดเป็นร้อยละ 42.07 สภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ควรมีการทบทวนสถานะของสภาองค์กรชุมชนและฐานข้อมูลสมาชิกให้เป็นปัจจุบันในทุกสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ และมีหลักสูตรการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาผู้นำขบวนองค์กรชุมชน

ภาค	จำนวนสภาองค์กรชุมชน	ระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล					ร้อยละ	ทบทวนสภาองค์กรชุมชน	ร้อยละ
		ดีมาก (A)	ดี (B)	พอใช้ (C)	ฟื้นฟู (D)	รวม			
เหนือ	1,671	183	341	118	219	861	51.53	1,148	68.70
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,908	255	261	151	321	988	33.97	845	29.06
กลางและตะวันตก	1,159	181	121	56	311	669	57.72	633	54.62
กรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก	881	61	106	67	148	382	43.36	335	38.03
ใต้	1,166	275	282	113	315	985	84.48	314	26.93
รวม	7,785	955	1,111	505	1,314	3,885	49.90	3,275	42.07

มิติที่ 3 คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น

การพัฒนาและสร้างโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อย กลุ่มคนเปราะบางในชุมชนได้เข้าถึงสวัสดิการของรัฐ โดยเฉพาะสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย พบว่า การไม่มีที่ดินรองรับในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยที่ไม่มีความสามารถในการซื้อที่ดิน เนื่องจากราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น การซื้อที่ดินใหม่เพื่อสร้างที่อยู่อาศัย จึงเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไปสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่จะสามารถจ่ายได้ ซึ่งจะต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการนำที่ดินในความดูแลของรัฐ เช่น ที่ดินรกร้าง ที่ดินราชพัสดุ ที่ดินของกรมธนารักษ์ มาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

นอกเหนือจากการพัฒนาที่อยู่อาศัย จะต้องพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพ เพื่อนำไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชน

มิติที่ 4 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น

การบูรณาการการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ที่ยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาภาคีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างชุมชนและภาคีทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยมีแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับตำบลและจังหวัดครอบคลุมปัญหาความต้องการและงานพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้การเกิดใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและเกิดประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะต้องมีเป้าหมายและการติดตามผลอย่างเป็นระบบ

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานและการพัฒนาของขบวนการองค์กรชุมชน การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเด็นงานพัฒนาด้านต่าง ๆ ร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการสถาบันฯ เห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 อันเป็นทิศทางสำคัญในการถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันฯ ในประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย พัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
3. การพัฒนาและเสริมสร้าง ยึดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนการองค์กรชุมชน
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ยุทธศาสตร์องค์

เป้าหมาย : (1) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกระดับ (2) เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนผู้ด้อยโอกาส พัฒนา และสร้างขีดความสามารถให้คนด้อยโอกาส

ตัวชี้วัด : ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร

เป้าหมาย : ภาครัฐมีความโปร่งใส โปร่งการตัดสินใจ และรับผิดชอบ

ตัวชี้วัด : ระดับความโปร่งใส การตัดสินใจ ประชาชนพึงพอใจ

15 พลังทางสังคม

เป้าหมาย : ภาครัฐพัฒนาให้คนด้อยโอกาสได้เข้าถึงบริการภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด : ระยะเวลาในการให้บริการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

16 สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมาย : ครอบคลุมการเข้าถึงตลาด ชุมชน 40 มีควาสามารถบริการภาครัฐแก่คนด้อยโอกาส

ตัวชี้วัด : สัดส่วนการเข้าถึงบริการภาครัฐของคนด้อยโอกาส

17 มาตรการงบประมาณที่เป็นทางเลือกใหม่

เป้าหมาย : ระบบและกลไกการใช้จ่ายเงินทางเลือกใหม่เป็นทางเลือกคนด้อยโอกาส

ตัวชี้วัด : สัดส่วนงบประมาณของทางเลือกใหม่ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายด้อยโอกาส

18 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

เป้าหมาย : ระบบและกลไกการใช้จ่ายเงินทางเลือกใหม่เป็นทางเลือกคนด้อยโอกาส

ตัวชี้วัด : สัดส่วนงบประมาณของทางเลือกใหม่ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายด้อยโอกาส

19 ให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านเศรษฐกิจสังคม และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

20 แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

21 ฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

22 ให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

23 ให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

24 ให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

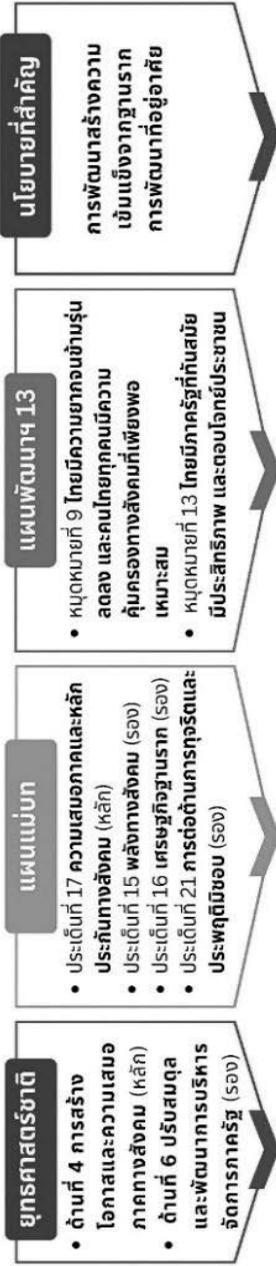
25 ให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

เป้าหมาย : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

ตัวชี้วัด : ภาครัฐให้ความสำคัญกับคนด้อยโอกาส และคนเปราะบางด้านสุขภาพ และครอบครัวเปราะบาง

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายสำคัญสู่แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ยุทธศาสตร์/แผน/นโยบาย

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567

Timeline เหตุการณ์สำคัญ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567)

พ.ศ. 2566

● 2 ตุลาคม วันที่อยู่อาศัยโลกหรือ “World Habitat Day” ปี 2566

ภายใต้แนวคิด “เศรษฐกิจชุมชนที่ยืดหยุ่น: เมืองที่ขับเคลื่อนความเจริญเติบโตและการฟื้นฟู” (Resilient Urban Economies : Cities as drivers of growth and recovery) UN – HABITAT หรือ “โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ” กำหนดให้วันจันทร์แรกของเดือนตุลาคมทุกปีเป็น “วันที่อยู่อาศัยโลก” เริ่มตั้งแต่ปี 2528 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกให้ความสำคัญกับสถานการณ์การอยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ตลอดจนตระหนักถึงสิทธิพื้นฐานของการมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของประชากรทุกคนบนโลก ในปี 2566 พอช. และเครือข่ายคนจนที่ทำงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย เช่น เครือข่ายสลัม 4 ภาค สหพันธ์พัฒนาองค์กรชุมชนคนจนเมืองแห่งชาติ (สอช.) สหพันธ์ชุมชนแออัดคลองเตย ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-Move) เครือข่ายสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ ได้มีการรณรงค์แก้ปัญหาทั่วประเทศ เช่น ชุมชนในที่ดิน รพท. ชุมชนคลองเตยที่ดินการทำเรือฯ ห้องเช่าราคาสูงสำหรับคนทำงานในเมือง การแก้ไขปัญหาชุมชนริมคลอง ชายฝั่งทะเล ฯลฯ มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เวทีนำเสนอปัญหา แนวทางแก้ไขและเดินรณรงค์ครั้งใหญ่ ที่ผ่านมภาคประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชนหรือ NGOs ทั่วโลก จะจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันที่อยู่อาศัยโลกทุกปีเพื่อให้รัฐบาลในประเทศนั้น ๆ แก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนจน

● 26 ตุลาคม “23 ปี พอช.”

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ “พอช.” สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เริ่มดำเนินงานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2543 ปัจจุบัน

พอช. ครบ 23 ปี และได้จัดงานครบรอบซึ่งในปีนี้นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง พม. เป็นเกียรติเข้าร่วมงานและกล่าวปาฐกถาหัวข้อ “ชุมชนเข้มแข็งจากฐานราก สู่ความมั่นคงของมนุษย์ที่ยั่งยืน” และ พอช. ก้าวสู่ปีที่ 24 พร้อมเดินทางสู่เป้าหมายภายในปี 2579 “ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย”

● 20-21 ธันวาคม

การจัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ครั้งที่ 15 ปี 2566 ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นไปตาม “พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551” ที่กำหนดให้มีการจัดประชุมระดับชาติปีละ 1 ครั้ง มีเป้าหมายสำคัญเพื่อรวบรวมข้อเสนอและแนวทางการแก้ไขปัญหาจากประชาชนทั่วประเทศมานำเสนอในที่ประชุม และมอบข้อเสนอเชิงนโยบายให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) นายกันตพงศ์ รังษีสว่าง รองปลัดกระทรวงฯ เดินทางมารับมอบ ในการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้คัดเลือกให้ นางสาววิภาศศิ ช้างทอง ประธานเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นประธานในที่ประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลปี 2566 ทั้งนี้นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ประกาศใช้ ปัจจุบันมีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในระดับตำบล เทศบาล และเขต (ใน กทม.) ทั่วประเทศ รวม 7,795 แห่ง มีสมาชิกที่เป็นองค์กรชุมชนทั้งสิ้น 157,623 องค์กร

พ.ศ. 2567

● 1 กุมภาพันธ์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประกาศใช้โครงสร้างและกลไกการทำงานใหม่ตามความในมาตรา 20 (3) (ก) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและตามมติคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการประชุมครั้งที่ 13/2566 โดยให้จัดแบ่งส่วนงานของสถาบันฯ ออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) ระดับสำนักงานหรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่าสำนักงาน 2) สำนักหรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่าสำนัก

ได้จัดแบ่งสำนักงานของสถาบัน ดังนี้

- 1 สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก
- 2 สำนักงานภาคกลางและตะวันตก
- 3 สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 4 สำนักงานภาคเหนือ
- 5 สำนักงานภาคใต้
- 6 สำนักงานประสานขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม
- 7 สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองและชนบท

ได้จัดแบ่งสำนักของสถาบัน ดังนี้

- 1 สำนักพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน
- 2 สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง
- 3 สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง
- 4 สำนักการเงินและบัญชี
- 5 สำนักสินเชื่อ
- 6 สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงิน
- 7 สำนักผู้อำนวยการ
- 8 สำนักยุทธศาสตร์นโยบายและแผน
- 9 สำนักทรัพยากรบุคคล
- 10 สำนักบริหารงานกลาง
- 11 สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 12 สำนักพัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารองค์กร
- 13 สำนักตรวจสอบ

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานและบูรณาการภารกิจระหว่างส่วนงาน ได้จัดกลุ่มส่วนงานของสถาบันดังนี้

- 1 กลุ่มสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม ประกอบด้วย สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก สำนักงานภาคกลางและตะวันตก สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคใต้ สำนักงานประสานขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม สำนักงานพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน
- 2 กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตชุมชน ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองและชนบท สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง
- 3 กลุ่มบริหารเงินทุนและสินเชื่อ ประกอบด้วย สำนักการเงินและบัญชี สำนักสินเชื่อ สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงิน
- 4 กลุ่มนโยบายและบริหารองค์กร ประกอบด้วย สำนักผู้อำนวยการ สำนักยุทธศาสตร์นโยบายและแผน สำนักทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารงานกลาง สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักพัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารองค์กร
- 5 สำนักตรวจสอบ รับผิดชอบขึ้นตรงกับคณะกรรมการและคณะกรรมการการตรวจสอบ

● 1 – 3 มีนาคม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับ กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (รีคอป) โดยมี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เข้าร่วมและให้ข้อคิดเห็นในการดำเนินงาน

● 9 มีนาคม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดงาน ‘ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2567’ มอบรางวัลให้แก่ผู้ประกอบการ SME และ 10 กองทุนสวัสดิการชุมชนดีเด่นจากทั่วประเทศที่ได้รับรางวัล “ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคม “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ของ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์” ปูชนียบุคคลของสังคมไทย ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย บางขุนพรหม กรุงเทพฯ

● 24 เมษายน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และภาคีเครือข่าย โดยมีผู้แทนเครือข่ายสวัสดิการชุมชน ผู้แทนกองทุนที่ได้รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชนดีเด่น จากสถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผู้แทนหน่วยงานภาคี ผู้แทนภาควิชาการ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จัดงาน สัมมนาสวัสดิการชุมชนระดับภาค ภายใต้หัวข้อ “สวัสดิการชุมชน พลังสร้างสังคมลดความเหลื่อมล้ำ แก้ววิกฤตประชากรไทย” ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พอช. สนับสนุนการดำเนินงานโครงการการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน 233,822,800 บาท สามารถสนับสนุนการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,370 กองทุน สมาชิก 807,742 คน สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 771 กองทุน จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนใหม่ จำนวน 95 กองทุน รวมถึงพัฒนาศักยภาพกลไกสวัสดิการชุมชนทุกระดับ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาค ประกาศเจตนารมณ์ ขออาสาเป็นหนึ่งในพลังสังคมที่มุ่งมั่นสร้าง “ชุมชนเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำ และสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”

● 1 พฤษภาคม

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วย นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายณศพล ธนบุญยวัฒน์ เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้บริหารส่วนราชการ และ ภาคีภาคเอกชน ปตท. และ SCG ร่วมคณะล่องเรือ ตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาคลองเปรมประชากร กรุงเทพมหานคร

● 1 กรกฎาคม

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโครงการบ้านมั่นคง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีคณะผู้บริหารกระทรวง พม. หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบาย 5X5 ฝ่าวิกฤตประชากร พร้อมบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในหัวข้อที่ 5 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างนิเวศที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของครอบครัว การสนับสนุนการพัฒนานิเวศนับเป็นการสร้างฐานที่มั่นคงให้กับเกษตรกรและชุมชน นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนและครอบคลุมในทุกมิติ

● 1 – 4 กรกฎาคม

การประชุมสัมมนาระหว่างประเทศการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ชุมชนเป็นหลัก (Collective Housing Conference) : “คำตอบคือชาวชุมชน ไม่ใช่ใครไว้ข้างหลัง แก้ไขปัญหาความยากจน สร้างคน และชุมชนที่เข้มแข็ง กุญแจสู่ความยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 1 - 4 กรกฎาคม 2567 ณ กรุงเทพมหานคร

● 29 กรกฎาคม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับเครือข่ายบ้านมั่นคงชุมชนริมคลองเปรมประชากร จัดพิธียกเสาเอกบ้านมั่นคง สหกรณ์เคหสถานสามัคคีเทวสุนทร จำกัด “น้อมสนองพระราชดำริ คืบสุขให้คนคลอง คืบสายคลองให้คนเมือง” จำนวน 90 หลัง เริ่มการก่อสร้างบ้านเฟสแรก จำนวน 53 ครั้วเรือน โดยมี นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นประธานในพิธี พร้อมด้วย ผู้แทนเครือข่ายชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร ผู้แทนจากหน่วยงานภาคี และสมาชิกในชุมชน

● 20 สิงหาคม

พิธีเปิดเวทีปฐมนิเทศ โครงการ “Movement คนรุ่นใหม่” #คนรุ่นใหม่คืนถิ่น 2 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ เป็นโครงการร่วมระหว่าง สสส. กับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อยกระดับและเปิดโอกาส การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง ทั้งคนรุ่นใหม่ ชุมชน และสังคม โดยมีภาคีเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนทำหน้าที่เสริมพลังเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดเครือข่ายคนรุ่นใหม่ทั้งในระดับพื้นที่ จังหวัด และเครือข่ายระดับประเทศ เกิดเป็น Movement คนรุ่นใหม่ นำไปสู่การขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่อย่างยั่งยืน คนรุ่นใหม่คืนถิ่น 2 มีคนรุ่นใหม่สมัครเข้าร่วมกว่า 200 คน ผ่าน 67 โครงการ ครอบคลุมทุกภูมิภาคในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ 37 โครงการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14 โครงการ ภาคใต้ 10 โครงการ และภาคกลาง 6 โครงการ ภายใต้การขับเคลื่อนงาน 5 ประเด็น 1.การส่งเสริมเศรษฐกิจและรายได้ 2.การศึกษาในกลุ่มเด็กและเยาวชน 3.สุขภาพทางกายและใจ 4.ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 5.การจัดการสิทธิขั้นพื้นฐาน

**กระบวนการ “สร้างบ้านที่มากกว่าคำว่าบ้าน”
โดยชุมชนเลือก ออกแบบ วางแผน ดำเนินงาน ด้วยตนเอง
เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและที่อยู่อาศัยที่มั่นคง**

ผลการดำเนินงาน ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปี 2567

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมงานตามภารกิจหลักขององค์กร งานตามนโยบายรัฐบาล การประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ และสถานะการเงินของสถาบันฯ

1. งานตามภารกิจหลัก

เป็นการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรในการสนับสนุนและพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง 12 แผนงาน ดังนี้

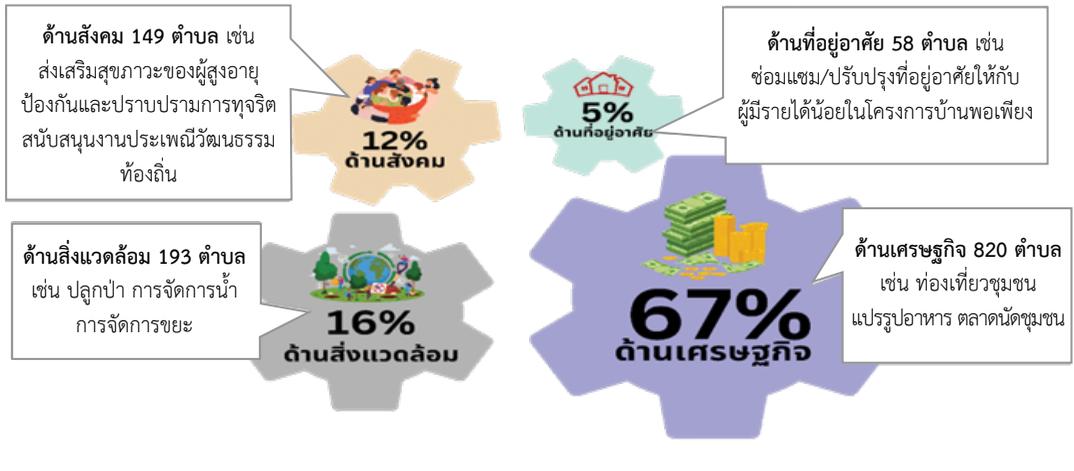
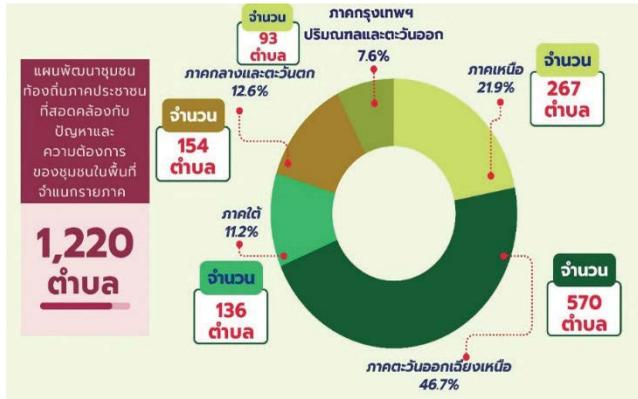
ประเด็นที่ 1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

1.1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

พื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,220 ตำบล ใน 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 116.19 ของเป้าหมาย (1,050 ตำบล)

ตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
มีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นใน 3 องค์ประกอบ

- (1) มีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
ภาคประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหา/
ความต้องการของชุมชนในพื้นที่
- (2) ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุน
จากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
- (3) มีรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนา
ชุมชนในด้านต่าง ๆ

โดยแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล จำนวน 988 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 80.98 และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น วงเงินรวม 131,278,543 บาท นอกจากนี้ แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนยังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 232 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 19.02 ของพื้นที่รูปธรรม เช่น วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรให้ความรู้ สถานที่ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

จากการขยายผลการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการในช่วงปี 2561 - 2567 ก่อให้เกิดพื้นที่
รูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นรวม 6,195 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของพื้นที่ปฏิบัติการ
ทั่วประเทศ อันก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

- ชุมชนมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชน อันเป็นทิศทางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้อง
กับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของชุมชนได้รับการเชื่อมโยงบรรจุเป็นแผนของหน่วยงานท้องถิ่น/
หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึงหน่วยงานในการขอรับการสนับสนุนทรัพยากร
และงบประมาณเพื่อการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชนและ
หน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหาและ
ความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน
- เกิดการจัดความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ เพิ่มขึ้น
เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ

จากการขยายผลการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการในช่วงปี 2561 - 2567 ก่อให้เกิดพื้นที่
รูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นรวม 6,195 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของพื้นที่ปฏิบัติการ
ทั่วประเทศ อันก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

- ชุมชนมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน อันเป็นทิศทางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของชุมชนได้รับการเชื่อมโยงบรรจุเป็นแผนของหน่วยงานท้องถิ่น/
หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึงหน่วยงานในการขอรับการสนับสนุนทรัพยากร
และงบประมาณเพื่อการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชน
และหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหา
และความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน
- เกิดการจัดความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ

ตัวอย่างตำบรูปรธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง

เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าข้าม ระยะ 5 ปี (2566 - 2570)

- ด้านเศรษฐกิจ**
ส่งเสริมอาชีพในชุมชน และการฝึกอบรมและศึกษาดูงานของกรรมการชุมชน กลุ่มสตรี
- ด้านสังคมและประเพณี**
ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา การกีฬา ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ด้านพัฒนาบุคลากร**
พัฒนาศักยภาพ คณะทำงานสภาองค์กรชุมชน
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติ**
และสิ่งแวดล้อม จัดการระบบน้ำเสีย และปัญหาขยะ

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงแผนพัฒนาท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2566 - 2570 เทศบาลตำบลท่าข้าม แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานของกรรมการชุมชน กลุ่มสตรี ชมรมผู้สูงอายุ สภาเด็กและเยาวชน **จำนวน 100,000 บาท**

รูปธรรม

จากการจัดทำแผนและเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการส่งเสริมอาชีพการทำผ้ามัดย้อม มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 40 คน โดยการทำลวดลายผ้ามัดย้อม ส่งผลให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มคนในชุมชน ที่ว่างงาน 40 คน มีการต่อยอดไปสู่การขาย เช่น หมวก และกระเป๋ามัดย้อม เป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค

- ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกไม่น้อยกว่า **5,000 - 10,000 บาท**

ตัวอย่างตำบลดรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง

เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เทศบาลตำบลสนม ระยะ 5 ปี (2566 - 2570)

- ด้านเศรษฐกิจ**
สนับสนุนต่อยอดให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ ในพื้นที่ชุมชน
- ด้านที่ดินและที่อยู่อาศัย**
การสำรวจข้อมูลกลุ่มครัวเรือนยากจน ผู้ด้อยโอกาส นำไปสู่การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้เดือดร้อนในชุมชน
- ด้านพัฒนาบุคลากร**
ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ เกษนนำสุขภาพ เพื่อให้คนในชุมชน มีสุขภาพที่แข็งแรง

รูปธรรม
จากการจัดทำแผนและเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ **เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ “ร่างทรงกำ”** ซึ่งแต่งกายด้วยชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสนับสนุนให้มีการรักษากลุ่มร่างทรงกำ ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุ **มีรายได้จากการแสดง ในสถานที่ต่างๆ เริ่มต้นที่ 4,000 บาท** ทำให้มีการคิดค้นและพัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การร่ายย่อนยุคยังเข้ากับการออกกำลังกายของผู้สูงอายุที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพกายและจิตใจให้แข็งแรง รวมถึงเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กับผู้อื่น เกิดความสามัคคี และพลังชุมชนในกลุ่มคนวัยเดียวกัน

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน
แผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2566-2570 ของเทศบาลตำบลสนม
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
โครงการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพ
ในเขตเทศบาลตำบลสนม
จำนวน 150,000 บาท

ตัวอย่างตำบลดรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง

เทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เทศบาลตำบลธาตุทองระยะ 5 ปี (2566 - 2570)

ด้านเศรษฐกิจ
ฝึกและพัฒนาอาชีพให้กับคนในชุมชน เช่นการทำผ้า eco print และสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านสังคม
ออกเยี่ยมดูแลผู้ติดเตียงกลุ่มเปราะบางในชุมชน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การจัดการขยะ เช่น จัดการขยะเปียกในตำบล

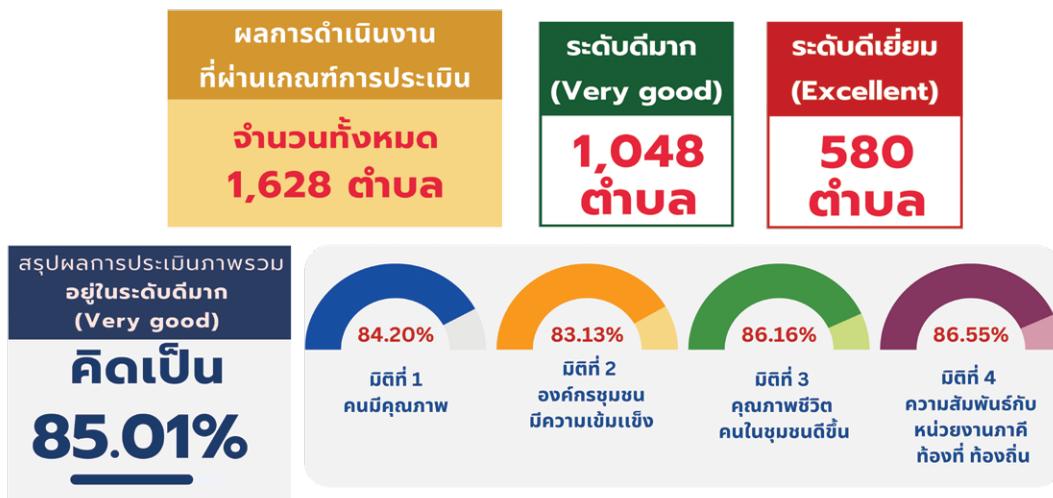
การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน
แผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2566-2570
พัฒนาชุมชนอำเภอบ่อทอง
สนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้ในการผลิตผ้า Eco print เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจต่อยอดในการพัฒนาสินค้าเพื่อจำหน่ายในนามกลุ่ม

รูปธรรม
จากการจัดทำแผนและเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้การอบรมฝึกอาชีพในการผลิตผ้า Eco print โดยมีพัฒนาชุมชนอำเภอบ่อทองเป็นวิทยากรอบรม ทำผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน
ส่งผลให้ผู้ได้รับการอบรม จำนวน 25 คน มีความรู้และทักษะเพื่อต่อยอดเป็นอาชีพเสริม สามารถผลิตผ้าพิมพ์ลายรูปแบบต่าง ๆ จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ ราคาประมาณ 400 - 2,000 บาท โดยมีกำไรต่อชิ้นประมาณ 200 - 500 บาท ส่งผลให้มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.2 การยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง จากการประเมินระดับความเข้มแข็งของชุมชนโดยการประเมินตนเองในพื้นที่ มีตำบลที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1,628 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 116.29 จากเป้าหมาย 1,400 ตำบล โดยมีประเด็นสำคัญที่บ่งชี้ความเข้มแข็งของชุมชนใน 4 มิติ ประกอบด้วย

การประเมินตำบลเข้มแข็งในระบบโปรแกรม ปี 2567

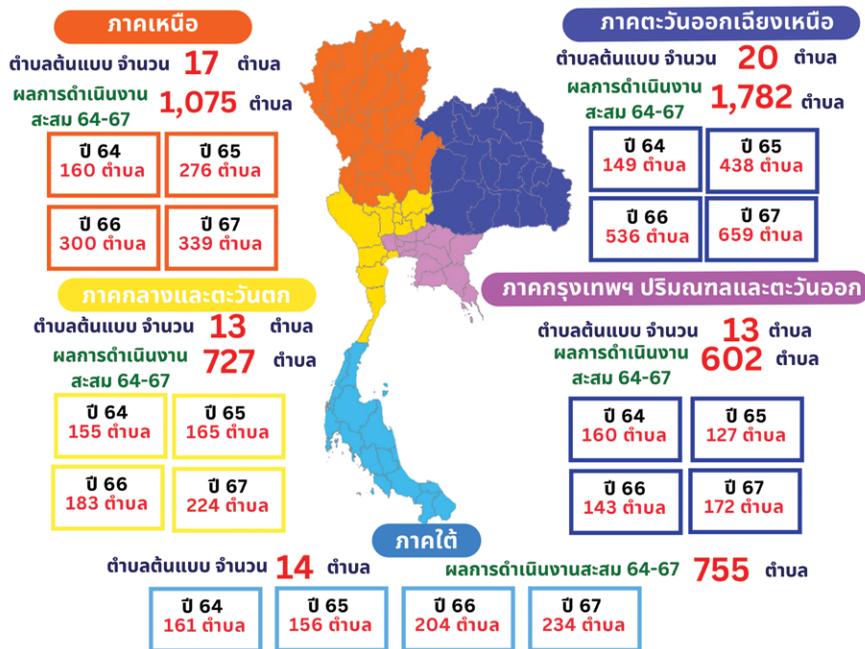
นอกจากนี้ เกิดพื้นที่รูปธรรมตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งทั่วประเทศ 77 ตำบล ใน 77 จังหวัด “1 จังหวัด 1 ตำบลต้นแบบ” เป็นการขยายผลองค์ความรู้ในงานพัฒนาต่าง ๆ ที่มีในพื้นที่ไปสู่ตำบลอื่น โดยเกิดรูปธรรมใน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1 ผู้นำองค์กรชุมชนเป็นวิทยากร เผยแพร่องค์ความรู้ในงานพัฒนาต่าง ๆ หรือผู้นำองค์กรชุมชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน และมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่กับหน่วยงาน

2 ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน

3 ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก สำหรับเข้ามาเรียนรู้ และศึกษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อขยายผลองค์ความรู้ในงานพัฒนาต่าง ๆ ที่มีในพื้นที่ไปสู่ตำบลอื่น หรือหน่วยงาน และบุคคลภายนอกได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ประโยชน์

จากการส่งเสริมตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง ในช่วงปี 2564 - 2567 ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งรวม 4,941 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.14 ของพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ ดังนี้

**ตัวอย่างตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง
ในการจัดการตนเอง
ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก**

ผลการประเมินคะแนนรวมที่ได้ **344** คะแนน คิดเป็นร้อยละ **86** ผลการประเมิน ระดับดีมาก (Very good)

ผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากร หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

นายชัชวาลย์ สว่างเวียง คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนตำบลและประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นวิทยากรทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ในหลายเรื่อง เช่น (1) การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ชุมชนลาวเวียง (2) การส่งเสริมอาชีพการแปรรูปกล้วยทอดเบรกด่าง (3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ระดับตำบล (4) การท่องเที่ยวชุมชน สู่เศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน หรืออื่น ๆ

- **สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก** ส่งเสริมการจัดงานแสดงศิลปวัฒนธรรมไท-ลาวเวียง การพ่อน้ำ การประกวดการแต่งกายประจำถิ่นของชาวไท-ลาวเวียง
 - **องค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง** สนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการ ในการจัดกิจกรรมโครงการ ตามประเพณี แห่เทียนพรรษา ไทย-ลาวเวียง
- ถือเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เกิดการระดมความคิด จัดกิจกรรมร่วมกัน สร้างเครือข่าย วัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก

- **การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร** เช่น กล้วยทอดเบรกด่าง
 - **การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนเชิง วัฒนธรรมไท-ลาวเวียง**
- ส่งผลให้ผู้ดูงานได้รับความรู้ได้ประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปต่อยอดต่อไป

**ตัวอย่างตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง
ในการจัดการตนเอง
ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**

ผลการประเมิน
ระดับดีมาก
(Very good)

ผลการประเมินคะแนนรวมทั้งได้ 362 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90

ผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากร หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

นายนิมิต แสงเทจ คณะทำงานสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นวิทยากร ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ในหัวข้อการบรรยายการนำเสนอการพัฒนายารายได้สร้างอาชีพ ภายใต้หลักคิดตามรอยพ่อ ร.9 ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การยกระดับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างครบวงจร ทั้งด้านการผลิต การตลาด การเพิ่มรายได้ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ศัตรูพืช ภัยแล้ง ★★★★★

ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน หรืออื่น ๆ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สนับสนุนวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้ประกอบการตลาดน้ำคลองแห ในการส่งเสริมการใช้สื่อโซเชียลเพื่อโปรโมตสินค้าหรือบริการ และดึงดูดลูกค้าให้มาซื้อสินค้ามากขึ้น

ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาริตศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก

- การดูงานเรื่องการปลูกผักปลอดภัยที่บ้านของตนเอง
- การดูงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตลาดชุมชนและการบริหารจัดการ

โดยเป็นการดูงานจากสถานที่จริงทั้ง 2 ส่วน ส่งผลให้ผู้ดูงานได้รับความรู้ ได้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปต่อยอดต่อไป

1.3 การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบอุทกภัย ในปี 2567

จากการที่ประเทศไทยประสบภัยน้ำท่วมอย่างหนักในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ส่งผลให้เกิดความเสียหายจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางประสบความเดือดร้อนในวงกว้าง สถาบันฯ สนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยใช้กลไกสภาองค์กรชุมชนตำบลและกองทุนสวัสดิการชุมชนดำเนินการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่เปิดศูนย์ช่วยเหลือในพื้นที่ สนับสนุนอยู่อาศัยชั่วคราว และซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมีกระบวนการช่วยเหลือใน 3 ระยะ คือ

- **ระยะเร่งด่วน** : เปิดศูนย์ช่วยเหลือ จัดตั้งครัวกลางและจัดทำถุงยังชีพ ที่อยู่อาศัยชั่วคราว และประชาสัมพันธ์ระดมทุนและสิ่งของ เพื่อนำไปบริจาคให้กับผู้ประสบภัยในพื้นที่
- **ระยะฟื้นฟู** : สำรวจและจัดทำข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่น ด้านที่อยู่อาศัย พื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับความเสียหาย และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยในพื้นที่
- **ระยะยาว** : เป็นการช่วยเหลือด้านสุขภาพ ยารักษาโรค และเชื่อมโยงการพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพภายหลังสถานการณ์น้ำลด

ก่อให้เกิดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่ ภาคเหนือ 6 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จังหวัด และภาคใต้ 5 จังหวัด ซึ่งจำแนกการช่วยเหลือในแต่ละภาค ดังนี้

ภาค	ระยะเร่งด่วน	ระยะฟื้นฟู	ระยะยาว
ภาคเหนือ : ขบวนการองค์กรชุมชนและเครือข่ายสวัสดิการชุมชนในพื้นที่สำรวจข้อมูลและช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนร่วมกับภาคีและหน่วยงานในพื้นที่	เปิดศูนย์ช่วยเหลือรวม 51 ศูนย์ จัดตั้งครัวกลางและจัดทำถุงยังชีพใน 6 จังหวัด ได้แก่ จ.แม่ฮ่องสอน จ.เชียงราย จ.พะเยา จ.แพร่ จ.น่าน และจ.สุโขทัย รวมทั้งสร้างที่อยู่อาศัยชั่วคราวและประชาสัมพันธ์ระดมทุนและสิ่งของเพื่อนำไปบริจาคให้กับผู้ได้รับความเดือดร้อน	ตรวจทานข้อมูลที่ได้สำรวจผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติจากศูนย์ช่วยเหลือเพื่อสำรวจความเสียหายและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมและแผนการป้องกันของขบวนการองค์กรชุมชนด้านการจัดการภัยพิบัติในอนาคต	ช่วยเหลือด้านสุขภาพ ยารักษาโรค และเชื่อมโยงการพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพหลังสถานการณ์น้ำลด โดยติดตามความคืบหน้าเชื่อมโยงศูนย์ช่วยเหลือประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการจัดการภัยพิบัติ โดยองค์กรชุมชนอย่างเป็นระบบทั้งพื้นที่เสี่ยงเกิดภัยพิบัติและพื้นที่เกิดภัยพิบัติซ้ำซาก

ภาค	ระยะเร่งด่วน	ระยะฟื้นฟู	ระยะยาว
<p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จากภัยน้ำท่วม ฝนตกหนัก ส่งผลให้แม่น้ำโขงล้นตลิ่งเข้าท่วม พื้นที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - จ.เลย 7 ตำบล 2 อำเภอ - จ.หนองคาย 16 ตำบล 5 อำเภอ 	<p>ช่วยเหลือเร่งด่วนเฉพาะหน้า ในการยังชีพ โดยจัดตั้ง ศูนย์ ประสานงาน เพื่อ ทำครัวกลาง การขนย้าย รับบริจาคปัจจัยยังชีพ ที่พักชั่วคราว และการกระจายความช่วยเหลือ การเตรียมการ ระหว่างเกิดเหตุเร่งด่วน เฉพาะหน้าในการจัดทำ ข้อมูลผู้เดือดร้อนใน ที่อยู่อาศัย/การซ่อมแซม ที่อยู่อาศัย โดยมีกลไก เชื่อมโยงขบวนการชุมชน และประสานงานกับหน่วยงาน ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยชั่วคราว ให้กับผู้มีรายได้น้อย ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ กลุ่มเปราะบางที่ไม่ได้อยู่ใน ฐานข้อมูลการสำรวจของ หน่วยงาน รวมถึงสนับสนุน ชุมชนสำรวจข้อมูลร่วมกับ ท้องถิ่น บูรณาการแผน ปฏิบัติการด้านภัยพิบัติ ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด (พมจ.) และ กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย (ปภ.)</p>	<p>ส่งเสริมอาชีพรายได้ให้กับ ชุมชนหลังจากที่น้ำลด โดยสำรวจข้อมูลผู้ได้รับความเดือดร้อนทั้งหมด เพื่อ ฝึกอาชีพ เพิ่มรายได้ครัวเรือน ให้กับผู้ได้รับผลกระทบ โดย ประสานการดำเนินงาน ร่วมกันระหว่างขบวนการองค์กร ชุมชนกับทีม One Home จากสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดหนองคาย</p>
<p>ภาคใต้ จังหวัดที่ประสบ อุทกภัย ได้แก่ จ.ยะลา จ.ปัตตานี จ.นราธิวาส จ.สงขลา และ จ.นครศรีธรรมราช มีผู้ได้รับ ผลกระทบ 2,068 ครัวเรือน โดยเครือข่ายสวัสดิการชุมชน และเครือข่ายขบวนการองค์กร ชุมชนภาคใต้ประสานงาน จัดเก็บข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อ ประสานหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและส่งต่อข้อมูล ให้กับศูนย์บริหารการดูแล กลุ่มเปราะบาง จากภัยพิบัติ (ศบปภ.)</p>	<p>ระดมกำลังเจ้าหน้าที่และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น การจัดตั้งศูนย์พักพิง การจัดหาน้ำดื่ม อาหาร และสิ่งของจำเป็น รวมถึง การระบายน้ำและสร้าง แนวป้องกันน้ำเพื่อป้องกัน น้ำท่วมซ้ำในพื้นที่เสี่ยง</p>	<p>ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการกับความเสียหาย ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ระบบไฟฟ้า และระบบน้ำประปา การ จัดหาเครื่องมือและวัสดุ ในการซ่อมแซมบ้านเรือน ที่เสียหาย ช่วยเหลือ เกษตรกรและธุรกิจท้องถิ่น ที่ได้รับผลกระทบ</p>	<p>ส่งเสริมการจัดทำแผน ป้องกันภัยพิบัติในระดับ ท้องถิ่น โดยการใช้ข้อมูล จากการประเมินความเสี่ยง น้ำท่วมในการจัดทำแผน ระยะยาว รวมถึงการเยียวยา และฝึกอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ครัวเรือนให้กับผู้ได้รับ ผลกระทบ</p>

ธารน้ำใจ

ช่วยกันน้ำท่วมภาคเหนือ

วันที่ 4-5 ตุลาคม 2567

ภาคกลางและตะวันตก
ร่วมกับเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดลพบุรี

ยอดบริจาคทั้งสิ้น
143,999 บาท

จังหวัดเชียงราย

- 1.ตำบลเวียงพางคำ (หมู่บ้านต้าผามม)
- 2.ตำบลแม่สาย
- 3.ตำบลแม่เกิดภาพ
- 4.ตำบลดงเต่า
- 5.ตำบลแม่ยาว
- 6.ตำบลบ้านไร่

สิ่งของ

- 1.เบ้าต้ม จำนวน 600
ชิ้น
- 2.ข้าวสาร
- 3.จอบ/เสียม/หัว

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่วมกับ
เครือข่ายองค์กรชุมชนภาคอีสาน เครือข่าย
กองทุนสวัสดิการชุมชนภาคอีสาน เครือข่าย
สภาองค์กรชุมชนภาคอีสาน สมาคมเครือข่าย
สภาองค์กรชุมชนลุ่มน้ำโขง 7 จังหวัด
ภาคอีสาน และภาคีเครือข่ายคนอีกแม่น้ำโขง

ขอเชิญร่วมระดมธารน้ำใจ

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมในพื้นที่ภาคเหนือ
และเตรียมการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม
ในพื้นที่ภาคอีสานจังหวัดที่ติดแม่น้ำโขง

เปิดรับบริจาคได้ตั้งแต่วันที่
ถึงวันที่ 22 กันยายน 2567

สิ่งของที่จำเป็น

- น้ำดื่ม
- ข้าวสาร
- อาหารแห้ง
- ยารักษาโรค
- อุปกรณ์ทำความสะอาด
- เมล็ดพันธุ์พืช พืชผัก
- พันธุ์ข้าว

จุดรับบริจาค

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)
สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 295 หมู่ 13
ถนนศูนย์ราชการ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สอบถามเพิ่มเติม รุ่งโรจน์ เพรงบุรณิน 0813428754

หรือร่วมสมทบทุน
ธนาคารกรุงไทย

ชื่อบัญชี “โครงการฟื้นฟูภัยพิบัติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”
เลขบัญชี : 7880426167

สภาองค์กรชุมชนจังหวัดนราธิวาส

พี่น้องในสภาองค์กรชุมชนจังหวัดนราธิวาส ร่วมช่วยเหลือกันสมทบทุนช่วยเหลือพี่น้อง
 เชียงรายโดยผ่านการโอนเงินเข้า บช สภาองค์กรชุมชนจังหวัดเชียงราย จำนวนเงิน 3,000 บาท

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดสตูล

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดสตูลมอบสิ่งของเพื่อบรรเทาให้กับผู้ประสบภัยแก่สมาชิกกองทุน
 สวัสดิการชุมชนตำบลละงู

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนภาคใต้ 14 จังหวัด

คณะทำงานเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนภาคใต้ระดมทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัย
 งบประมาณ **74,999** บาท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานภาคใต้

1.4 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 484 ตำบล/เมือง ใน 77 จังหวัด

เป็นการต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ที่มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น “บ้านที่มากกว่าคำว่าบ้าน” โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มีระบบการช่วยเหลือทางสังคมร่วมกันดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ก่อให้เกิดรูปธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและบริบทของพื้นที่

เกิดการพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่และขับเคลื่อนสู่รูปธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและบริบทของพื้นที่ โดยครอบคลุมพื้นที่ในภาคต่าง ๆ ดังนี้

- ภาคเหนือ 103 ตำบล/เมือง 17 จังหวัด
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 134 ตำบล/เมือง 20 จังหวัด
- ภาคใต้ 81 ตำบล/เมือง 14 จังหวัด
- ภาคกลางและตะวันตก 87 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด
- ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก 79 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เทศบาลเมืองป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปลูกผัก สร้างพลัง เพิ่มรายได้ เครือข่ายเข้มแข็ง

สภาพปัญหาในพื้นที่ : พื้นที่เทศบาลเมืองป่าตองเป็นหนึ่งในศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะภูเก็ต ด้วยการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็ว ทำให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่จำนวนประชากรแฝงที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดพร้อมกับการแข่งขันในด้านการท่องเที่ยวที่สูง ทำให้ประชากรในพื้นที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในการประกอบอาชีพและต่อสู้กับความยากลำบากที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

การดำเนินงาน : พัฒนาทักษะในการปลูกผักสลัดปลอดภัย โดยส่งหัวหน้ากลุ่มไปเรียนรู้ที่แปลงสาธิตของเครือข่ายในจังหวัด พร้อมทั้งสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนปลูกผักในครัวเรือน และส่งเสริมการบรรจุและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ร่วมกับเครือข่ายในจังหวัด เพื่อสร้างรายได้เสริมและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในชุมชน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เทศบาลเมืองป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต ปลูกผัก สร้างพลัง เพิ่มรายได้ เครือข่ายเข้มแข็ง (ต่อ)

ผลจากการดำเนินงาน : เกิดแปลงผักไฮโดรโปนิกส์ 4 แปลง รวม 200 ต้น ในชุมชน ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตทุก ๆ 45 วัน เพื่อบริโภคและจำหน่าย สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน และเกิดการจัดตั้งจุดเรียนรู้และพัฒนาช่างชุมชนเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการปลูกผัก นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐกิจและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่าง ๆ เกิดการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการแก้ไขปัญหาและวิกฤตต่าง ๆ ร่วมกัน รวมถึงการบริหารจัดการและแบ่งปันทรัพยากร ทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสามัคคีในการดูแลกันและกัน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ต.รางบัว อ.เมือง จ.ราชบุรี

สภาพปัญหาในพื้นที่ เช่น ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง ประชาชนมีรายได้น้อย มีการใช้สารเคมีในการเกษตรทำให้เกษตรกรมีสารพิษตกค้างในร่างกาย จึงมีการออกแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกันระหว่างคนในชุมชน เพื่อให้มีอาชีพ มีความรู้ในการทำการเกษตรแบบปลอดภัยจากการทำปุ๋ยหมัก

อบรมให้ความรู้และสาธิตการทำแปลงผักคีย์โฮล โดยขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดราชบุรีร่วมกับสภาองค์กรชุมชนตำบลรางบัว จัดกิจกรรมให้ความรู้และสาธิตการทำแปลงผัก “Keyhole Garden” แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย ณ หมู่บ้านหนองเต่าดำ ตำบลรางบัว และสร้างความเข้าใจโครงการในระดับพื้นที่ ขับเคลื่อนแนวคิดการลดรายจ่าย-เพิ่มรายได้ และสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (1) เกิดเครือข่ายสิ่งแวดล้อมและกลไกการขับเคลื่อนงานเชิงภูมินิเวศ (2) ชุมชนมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (3) ผู้เข้าร่วมโครงการมีองค์ความรู้และแนวทางการสร้างอาชีพจากการปลูกผักคีย์โฮล และ (4) เกิดระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกในชุมชนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสสู่การจัดการตนเองและพึ่งพาตนเองที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

นอกจากนี้ ยังเกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ 50 ตำบล/เมือง 10 จังหวัด ได้แก่

**การเสริมสร้างความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
ด้วยระบบข้อมูล TPMAP**

50 ตำบล/เมืองใน 10 จังหวัด

โดยมีการสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางโดยชุมชน และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาทบทวนกับข้อมูลในระบบ TPMAP/THAI QM เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มคนเปราะบางในพื้นที่ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนใน 5 มิติ ได้แก่ สุขภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ เพื่อจัดกลุ่มปัญหาความเดือดร้อน และจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบลที่สอดคล้องกับปัญหาความเดือดร้อนในแต่ละมิติของกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส/กลุ่มคนเปราะบางให้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐาน เกิดการรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย โดยสานพลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่

กรณีตัวอย่าง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบข้อมูล TP MAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก

เป้าหมายพื้นที่นำร่อง 2 จังหวัด 10 ตำบล ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา 5 ตำบล และจังหวัดตราด 5 ตำบล

(1) จังหวัดฉะเชิงเทรา 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังตะเคียน ตำบลโสธร ตำบลท่าไข่ ตำบลคลองเปรง และตำบลบางขวัญ

(2) จังหวัดตราด 5 ตำบล ได้แก่ เทศบาลตำบลตะกวง เทศบาลเมืองตราด ตำบลเนินทราย ตำบลแหลมกลัด และตำบลหนองคันทรัง

กระบวนการดำเนินงาน

- ทบทวนคณะทำงานระดับตำบล/อำเภอ และประชุมหารือวางแผนการดำเนินงาน
- วิเคราะห์ข้อมูลระดับตำบล และประชุมทบทวนข้อมูลร่วมกันระหว่างขบวนองค์กรชุมชน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- ประชุมกลไกระดับอำเภอ หรือการจัดตั้งกลไกร่วมและแนวทางการทำงานร่วมแบบบูรณาการ
- จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล และระดับอำเภอ
- สร้างรูปธรรมการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และการส่งต่อขอความช่วยเหลือ จากความเดือดร้อนสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน

จังหวัดฉะเชิงเทรา สํารวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางโดยชุมชน จัดทำแผนพัฒนาระดับตำบล และเป้าหมายร่วม “สมัชชาแก่นจัน คนฉะเชิงเทรา มุ่งสู่เมืองแห่งความสุขที่ยั่งยืน” โดยผลักดันนโยบายสาธารณะตามวาระร่วมของจังหวัด และเปิดพื้นที่ในการประสานความร่วมมือ กำหนดบทบาทของกลไกระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิต จากฐานข้อมูล TP MAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก

จังหวัดตราด เกิดเป้าหมายการพัฒนา “ตราดเมืองสีเขียว ท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงประวัติศาสตร์ อนุรักษ์วัฒนธรรม สืบสานเกษตรอินทรีย์ สร้างพื้นที่ความมั่นคงทางอาหารและยา บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง สุขะหงาตที่ตราด ฮี” ผ่านกลไกบูรณาการระดับอำเภอ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชนเป็นแกนหลัก บูรณาการร่วมกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ระดับตำบล

- เกิดการพัฒนากลไกกลางที่มีองค์ประกอบจากความร่วมมือของท้องที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และท้องถิ่น เป็นคณะทำงานในการวิเคราะห์และจัดทำฐานข้อมูลร่วม
- เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมจากทุกภาคส่วน ในข้อมูล TPMAP/THAI QM และข้อมูลจากชุมชน
- เกิดแผนพัฒนาและฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มคนเปราะบาง ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนใน 5 มิติ ได้แก่ สุขภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ
- เกิดการส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการพัฒนาอาชีพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน สร้างอาชีพให้เกิดรายได้เสริมหรือนำไปประกอบอาชีพได้

ระดับจังหวัด

- เกิดกลไกสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดและขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่ เชื่อมโยงเครือข่ายระดับอำเภอ เชื่อมโยงข้อมูล TPMAP ของจังหวัด
- เกิดแผนพัฒนาและฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส/กลุ่มคนเปราะบาง
- เกิดการพัฒนาศักยภาพกลไกในการติดตาม และมีการจัดทำข้อมูลรายงานสถานการณ์ชุมชน
- เกิดการยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการ เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน

ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก

ตำบลบางขลุม จันทบุรี

จัดกิจกรรมให้ความรู้การทำพวงมาลัยผ้าขาวม้า เป็นการส่งเสริมสนับสนุน
การสร้างอาชีพ มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 20 คน
เป้าหมาย ผู้สูงอายุ 15 คน กลุ่มคนว่างงาน 4 คน กลุ่มบ้านพอเพียง 1 คน

ได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางขลุ่ยในการจัดวิทยากรในการอบรมซึ่งเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญ
มาให้ความรู้ในภาคทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติจริง เช่น วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคที่ถูกต้อง การเลือกผ้าในการทำพวงมาลัยผ้าขาวม้า
การออกแบบพวงมาลัยให้สอดคล้องกับงานที่จะใช้ รวมถึงวิธีการเลือกเส้นไหมที่มีคุณภาพ ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้
ที่ได้รับไปเสริมสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้

ผลลัพธ์ทางด้านอาชีพ

มีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการทำพวงมาลัยผ้าขาวม้า
สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย
ในครัวเรือน สร้างอาชีพให้เกิดรายได้เสริมหรือนำไปประกอบอาชีพ
เกิดรายได้จากการขาย โดยต้นทุนผ้าขาวม้าผืนละ 180 บาท
(รวมส่อก) ราคาขาย 250 - 300 บาท กำไรประมาณ 70-120 บาท

ผลลัพธ์ทางด้านสังคม

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ประเด็นที่ 2 การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลง
เชิงโครงสร้างและนโยบาย

2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกัน
การทุจริตและประพฤติมิชอบ

การป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กร
ชุมชน ก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(1) เกิดพื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย
ภาคประชาชนและองค์กรชุมชนใน 28 จังหวัด 353 ตำบล โดยขยายผลพื้นที่ตำบลใหม่ 132 ตำบล และ
ยกระดับพื้นที่ตำบลเดิมดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา 221 ตำบล ครอบคลุม 28 จังหวัด ใน 5 ภาค ดังนี้

ภาค	จน.จังหวัด	จน.ตำบลใหม่	จน.ตำบลเดิม	รวม (ตำบล)
เหนือ	7	25	57	82
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5	27	38	65
ใต้	10	25	38	63
กลาง-ตะวันตก	2	25	48	73
กทม.-ตะวันออก	4	30	40	70
รวม	28	132	221	353

(2) เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ โดยมี ประชาชนร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 1,992 คน และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ 2,042 เครือข่าย จากการดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรม 12,176 คน

สรุปผลการดำเนินงานของเครือข่ายในระดับพื้นที่

ข้อมูลการขับเคลื่อนงานภาพรวม	ผลที่เกิดขึ้น
จัดตั้งเครือข่ายระดับจังหวัด (เป้าหมาย 6 จังหวัด)	6 จังหวัด
จัดตั้งเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 130 ตำบล/เมือง)	132 ตำบล/เมือง
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับจังหวัด (เป้าหมาย 6 จังหวัด)	6 จังหวัด
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 130 ตำบล)	132 ตำบล/เมือง
จำนวนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่	1,992 คน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน	1,033 เครือข่าย

ข้อมูลการขับเคลื่อนงานภาพรวม	ผลที่เกิดขึ้น
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่	157 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐในพื้นที่	630 หน่วยงาน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม	222 เครือข่าย
จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่	12,176 คน

โดยเกิดรูปธรรมจากการดำเนินงาน ได้แก่ (1) เกิดกลไกเครือข่ายภาคประชาชน จากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน องค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (2) เกิดแผนการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (3) เกิดการสร้างสังคมสุจริตควบคู่กับการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบและรูปธรรมที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่ เกิดการตื่นตัวของภาคประชาชน องค์กร ชุมชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในการร่วมกันทำภารกิจการต่อต้านทุจริต และช่องทางการแจ้งเบาะแส อย่างปลอดภัย ส่งผลให้ภาคประชาชนทั่วไปกล้าที่จะลุกขึ้นมาทำภารกิจงานสร้างสังคมสุจริต และต่อต้าน การทุจริตในพื้นที่ของตนเอง เช่น คณะประสานงานขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดลพบุรี จัดเวทีพัฒนาศักยภาพแกนนำสภาองค์กรชุมชนในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

2. การสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส ส่งผลให้หน่วยงานและองค์กรในพื้นที่ที่มีวิธีการทำงานที่โปร่งใส เปิดเผย ภาคประชาชนร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่จัดทำ “ธรรมนูญชุมชน” ให้เป็นข้อบัญญัติ ในการดำเนินงานโครงการและงบประมาณของหน่วยงานอย่างเปิดเผยโปร่งใส เพื่อเป็นหลักการและแนวปฏิบัติ สำคัญในการสร้างชุมชนและสังคมสุจริต และเป็นการปลูกฝังให้เกิดวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริตในพื้นที่

3. การสร้างธรรมาภิบาลการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในขบวนองค์กรชุมชน มีการเปิดเผยข้อมูลโครงการและงบประมาณที่ องค์กรชุมชนดำเนินการ เช่น โครงการบ้านพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน ยกกระตือรือร้นเปิดเผยข้อมูล ต่อผู้ได้รับผลประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมสุจริต ช่วยการสอดส่องและตรวจสอบการทุจริต ทั้งภายในและภายนอกขบวนองค์กรชุมชน เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลเชียงม่วน จังหวัดพะเยา จัดกิจกรรมสร้างธรรมาภิบาลการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารจัดการที่ดีภายในชุมชน

4. การปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ เกิดนวัตกรรมทางสังคมในระดับ พื้นที่ มีการคิดค้นช่องทางการแจ้งเบาะแส เพื่อรวบรวมและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมี ธุรกรรมปฏิบัติการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ การจัดทำ ตู้อเรียนในชุมชน ตู้อไว้วาย ตู้อบอกต่อ การสร้างไลน์กลุ่มเพื่อรับข้อมูลเบาะแส เรื่องราวความเดือดร้อน หรือความไม่ชอบมาพากลในพื้นที่ และเมื่อมีเหตุทุจริตหรือสิ่งที่ส่อไปในทางทุจริตหรือการประพฤติมิชอบ มีการประสานงานและส่งต่อข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรุงเทพมหานครส่งต่อข้อมูล การดำเนินงานโครงการคมนาคมที่ล่าช้าและเกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ให้กับสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จังหวัดกระบี่เครือข่าย ภาคประชาชนมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานโครงการสิ่งปลูกสร้างริมชายหาด โดยมีบทบาทตั้งแต่ช่วงสำรวจพื้นที่ปลูกสร้าง ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับบริบทประชาชน ในพื้นที่ จนมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องและคุ้มค่าต่อการใช้งบประมาณในพื้นที่ เป็นต้น

การขับเคลื่อนงานภายใต้โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย
ภาคประชาชนและองค์กรชุมชนตำบลโสน อำเภอูซุซันท์ จังหวัตศรีสะเกษ

“ร่วมสร้างสังคมที่เป็นธรรม สุจริต”

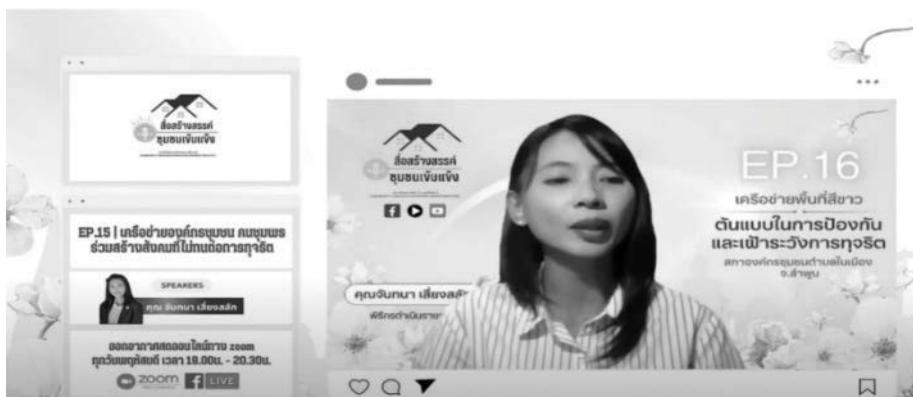
- จัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาว ระดมแนวคิดจากสถานักเรียน วิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาทางออก มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตให้กับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบในโรงเรียน
 - ผนรงค้ป้องกันและต่อต้านการทุจริตภายในหน่วยงานของรัฐ ชุมชน /การติค้ปายประชาสัมนัสน์
 - สร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใสให้ประชาชน รั้บรู้ข้อมูลโครงการและงบประมาณ ประกาศเจตนารมณั้ และวาระตำบลในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
-

การขับเคลื่อนงานภายใต้โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วม
ของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนตำบลป่าตาล อำเภอูเมืองลพบุรี จังหวัตลพบุรี

- จัดกิจกรรมสังเกตการณ์ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลป่าตาล มีการถ่ายทอดผลการนับคะแนนผ่าน FACEBOOK เพื่อสอดส่องและเฝ้าระวังการทุจริต และสร้างจิตสำนึกพลเมืองของประชาชน โดยการจัดทำป้ายรณรงค้ เพื่อสร้างความตระหนักและการตื่นรู้
 - จัดกิจกรรมรณรงค้การดำเนินงานที่สุจริต โดยดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน และกลุ่มองค์กรชุมชนในตำบล การประชุมคณะทำงานต่าง ๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนในการให้ความคิดเห็นและตรวจสอบการทำงาน
-

(3) เกิดนวัตกรรมทางสังคมในระดับพื้นที่ โดยมีการคิดค้นช่องทางการแจ้งเบาะแสมายังเครือข่ายฯ โดยผ่านการสแกน QR code สู่แบบฟอร์มการกรอกข้อมูลออนไลน์ และการตั้งตู้ไวอาวาย (ตู้รับเรื่องร้องเรียน) เพื่อรวบรวมและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และมีนวัตกรรมที่น่าสนใจในแต่ละบริบทพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตกับกิจกรรมทางศาสนา โดยการนำพระสงฆ์มาสอนกลุ่มประชาชนและเด็กนักเรียนในพื้นที่ กิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม อาทิ การปั่นจักรยานโดยมีการรณรงค้การแจ้งเบาะแสการทุจริตไปด้วย

รวมทั้ง การจัดทำรายการออนไลน์เพื่อสื่อสารสังคมในภารกิจงานการสร้างสังคมสุจริต โดยการร่วมมือของเครือข่ายองค์กรชุมชนและเครือข่ายเยาวชนและคนรุ่นใหม่ ผ่าน YouTube Facebook และ Tiktok ชื่อช่อง “สื่อสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง” เพื่อนำเสนอแนวทางการทำงานของสังคมสุจริตในแต่ละพื้นที่ให้กับเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนทั่วประเทศเข้าชม เพื่อหนุนเสริมประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

วิดิทัศน์
เครือข่ายพื้นที่สีขาว
จ.ลำพูน

2.2 การพัฒนาภาคีความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2.1 การประสานความร่วมมือและบูรณาการทำงานร่วมกับ 55 หน่วยงาน ประกอบด้วย ระดับนโยบาย 8 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 47 หน่วยงาน ดังนี้

(1) ระดับนโยบาย 2 บันทึกความร่วมมือ รวม 8 หน่วยงาน

ความร่วมมือภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อหนุนเสริมกลุ่มคนชายขอบให้เข้าถึงบริการสาธารณะและรับมือกับสภาวะโลกร้อน ร่วมกับ 5 หน่วยงาน

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อหนุนเสริมกลุ่มคนชายขอบให้เข้าถึงบริการสาธารณะ และรับมือกับสภาวะโลกร้อนร่วมกับ 5 หน่วยงาน ได้แก่ 1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2) มูลนิธิแอ็คชั่นเอด อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) 3) มูลนิธิชุมชนไท 4) มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ และ 5) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

ผลการดำเนินงานในปี 2567

ชุมชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เข้าร่วมประชุม การเข้าถึงสิทธิในที่ดินทรัพยากรด้านการบริการสาธารณะ และรับมือสภาวะโลกร้อน เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567 ณ จ.แม่ฮ่องสอน ซึ่งจัดโดยภาคีความร่วมมือ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเพื่อให้ชุมชนมีองค์ความรู้ในสิทธิการจัดการที่ดิน และออกแบบการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงสนับสนุนการออกแบบกลไกการทำงานของเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่

ความร่วมมือขับเคลื่อนคุณธรรม
ของเครือข่ายทางสังคมด้วยระบบ
เครดิตทางสังคม ร่วมกับ สำนักงาน
คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และ
ศูนย์คุณธรรม

มีเป้าหมายเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาสังคมคุณธรรม
เชิงพื้นที่ และพัฒนา “ระบบเครดิตสังคม (Social Credit)”
ที่เป็นมาตรการส่งเสริม จูงใจ กระตุ้นให้เกิดการทำมาดี และ
จะร่วมมือสนับสนุน “แบบอย่างความดี” ในเครือข่าย
ทางสังคมภายใต้ภารกิจให้เกิดการรับรู้ เป็นที่ยอมรับใน
สังคมไทยมากขึ้น

ผลการดำเนินงานปี 2567

เกิดคณะทำงานร่วมในการจัดทำแผนงานและกำหนด
พื้นที่ปฏิบัติการเพื่อแสวงหาความร่วมมือในโอกาสต่างๆ จนถึง
สิ้นปีงบประมาณ 2570

(2) ระดับพื้นที่ 6 บันทึกความร่วมมือ รวม 47 หน่วยงาน

จ.เชียงใหม่ : บันทึกความร่วมมือ
ในการใช้ที่ดินของรัฐแก้ปัญหาคลองแม่ข่า
และลำน้ำสาขาในพื้นที่เขต
เทศบาลนครเชียงใหม่

ความร่วมมือในการใช้ที่ดินของรัฐแก้ปัญหาคลองแม่ข่า
และลำน้ำสาขาในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ร่วมกับ
1) เทศบาลนครเชียงใหม่ และ 2) เครือข่ายองค์กรชุมชนเมือง
เชียงใหม่

กระบวนการในการดำเนินงานเน้นการพัฒนาความมั่นคง
ด้านที่อยู่อาศัยของผู้ที่มีรายได้น้อยในพื้นที่ริมคลองแม่ข่าและ
ลำน้ำสาขาในรูปแบบโครงการบ้านมั่นคง โดยเริ่มดำเนินการ
แก้ไขปัญหากับกลุ่มเป้าหมายนำร่อง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนที่
ไม่มีความมั่นคงด้านที่ดินที่อยู่อาศัยในชุมชนศรีท้าววัดหัวฝาย
ชุมชนกำแพงงาม และกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในที่ดินสาธารณะ
บริเวณลำน้ำสาขาของคลองแม่ข่า

ผลการดำเนินงาน ปี 2567

เกิดการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยริมคลอง
แม่ข่า โดยมีกลไกชุมชนเป็นหลักในการดำเนินการขับเคลื่อน

งานในพื้นที่ และร่วมมือกับเทศบาลนครเชียงใหม่ในการจัดการที่อยู่อาศัยของชุมชนจากการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองแม่ข่าของเทศบาลนครเชียงใหม่ รวม 42 ครอบครั้ว โดยเทศบาลนครเชียงใหม่มีแผนงานจัดหาที่ดินรองรับเป็นที่ดินที่เทศบาลดูแลซึ่งอยู่ไม่ไกลจากชุมชนเดิม เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่เศษ โดย พอช. สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่ตามโครงการบ้านมั่นคง

จ.มหาสารคาม : ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีชีวิตพัฒนาชุมชน จัดหลักสูตร “องค์กรชุมชนกับการพัฒนา” ร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มีเป้าหมายส่งเสริมการเรียนรู้วิถีชีวิตพัฒนาชุมชน จัดหลักสูตร “องค์กรชุมชนกับการพัฒนา” เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจในบทบาทสภาองค์กรชุมชนกับการพัฒนา พร้อมกับประเด็นงานพัฒนาของสถาบันในประเด็นที่ดิน ที่อยู่อาศัย บ้านมั่นคง บ้านพอเพียง สวัสดิการชุมชน และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท เพื่อวางแผนการลงพื้นที่ศึกษาชุมชนร่วมกับแกนนำตำบล

ผลการดำเนินงานในปี 2567 ดังนี้

1) จัด Work shop ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2567 ระหว่างนิสิตและแกนนำใน จ.มหาสารคาม เพื่อสร้างความเข้าใจโครงการที่ พอช. สนับสนุนการดำเนินงานของขบวนการองค์กรชุมชน รวมถึงศึกษาเครื่องมือในการศึกษาและวิเคราะห์สภาพองค์กรชุมชนตำบล

2) จัด Work shop ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2567 โดยแบ่งกลุ่มนิสิตลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้ชุมชน 5 พื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม 4 ตำบล ได้แก่ ต.วังแสง อ.แกดคำต.โนนภิบาล อ.แกดคำต.หนองปลิง อ.เมือง ต.หนองเรือ อ.นาเชือก และพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด 1 ตำบล คือ ต.หนองแคน อ.ปทุมรัตน์

จ.พังงา : บันทึกความร่วมมือเพื่อ
การส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิต
วัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลมอ
แกนบ้านทับปลา - ลำปี ณ ชุมชน
ชาวเล มอแกน บ้านทับปลา-ลำปี
อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา

เกิดความร่วมมือกับ 11 หน่วยงานในพื้นที่ในการส่งเสริม
และคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล มอแกน
บ้านทับปลา – ลำปี เพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และยกระดับ
คุณภาพชีวิต พัฒนาที่อยู่อาศัย พัฒนาการหลักสูตรการศึกษา
ตามวิถีชุมชน และการฟื้นฟูประเพณี – วัฒนธรรม ตามมติ
คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553

ผลการดำเนินงานในปี 2567

ร่วมสถาปนาเขตพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
ลำดับที่ 21 การส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรม กลุ่ม
ชาติพันธุ์ชนเผ่ามอแกน บ้านทับปลา-ลำปี เพื่ออนุรักษ์
ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ เช่น การฟื้นฟูป่าชายเลนและทะเล
บริเวณหมู่บ้านทับปลา ให้เป็นแหล่งอาหารและอนุบาลสัตว์น้ำ
เช่น ปลากระพงขาว กะพงแดง ปลากระบอก ปลาตุ๊กทะเล
ที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่

หมายเหตุ 11 หน่วยงานประกอบด้วย : 1.จังหวัดพังงา 2.วัฒนธรรมจังหวัดพังงา
3.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา 4.ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัดพังงา 5.สาธารณสุขจังหวัดพังงา 6.ศึกษาธิการจังหวัดพังงา
7.ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) 8.มูลนิธิชุมชนไท 9.ขบวนการ
ประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-Move) 10.เครือข่ายชาวเลอันดามัน และ
11.ผู้แทนชุมชนทับปลา-ลำปี

จ.สกลนคร : ความร่วมมือการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และการจัดทำภาพอนาคต (Foresight) ในการแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดสกลนคร เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วม ร่วมกับ 30 หน่วยงาน

เกิดความร่วมมือกับ 30 หน่วยงานในการแก้ปัญหาความยากจน ใน จ.สกลนคร เป็นการยกระดับกลไกความร่วมมือเพื่อขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ และแม่นยำในพื้นที่ โดยบูรณาการความร่วมมือช่วยเหลือครัวเรือนยากจนครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพ ยกระดับรายได้ครัวเรือนยากจน อย่างเป็นรูปธรรม

ผลการดำเนินงานในปี 2567

สนับสนุนการจัดกระบวนการสรุปทเรียน เสวนาวิชาการ “คิด นำ กัน : “พลังข้อมูล พลังความคิด ออกแบบชีวิตครัวเรือน”” ซึ่งมีการสรุปผลการใช้แพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำจังหวัดสกลนคร เป็นระบบและกลไกในการนำครัวเรือนยากจนออกจากความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โดยสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ยากจน 551 ครัวเรือน ได้แก่ ด้านพัฒนาอาชีพ 486 ครัวเรือน และส่งต่อหน่วยงานภาคีช่วยเหลือด้านสงเคราะห์ 65 คน

หมายเหตุ 30 หน่วยงานประกอบด้วย : 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2.จังหวัดสกลนคร 3.ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร 4.สำนักงานจังหวัดสกลนคร 5.อบจ.สกลนคร 6.สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร 7.พมจ.สกลนคร 8.สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร 9.สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสกลนคร 10.สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร 11.สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดสกลนคร 12.สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสกลนคร 13.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน 14.สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสกลนคร 15.สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร 16.สำนักงานแรงงานจังหวัดสกลนคร 17.เหล่ากาชาดจังหวัดสกลนคร 18.สำนักงานสถิติจังหวัดสกลนคร 19.สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร 20.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร 21.สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร 22.สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสกลนคร 23.สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร 24.สำนักงานพลังงานจังหวัดสกลนคร 25.สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสกลนคร 26.สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร 27.สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดสกลนคร 28.สำนักงานประมงจังหวัดสกลนคร 29.อำเภอกุตุบาก 30.อำเภออากาศอำนวย

จ.นครราชสีมา : ความร่วมมือทางวิชาการ “ในการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ” ร่วมกับ 2 หน่วยงาน

การเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ” ร่วมกับ 2 หน่วยงาน ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2) มูลนิธิเอเชีย บูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน ใน จ.นครราชสีมา สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ Social Lab การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านชุมชนให้กับนักศึกษาฝึกงาน แกนนำเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้มีทักษะการปฏิบัติงานเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานปี 2567

ออกแบบกิจกรรมในแผนปฏิบัติการ (Action Plan) และการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัยตามแพลตฟอร์มการจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย การสร้างกลไกความร่วมมือในการจัดความยากจนระดับจังหวัด โดย พอช. มีการสนับสนุนด้านข้อมูลฐานการดำเนินโครงการที่เป็นปัจจุบันให้กับทีมวิจัยในกลุ่มเป้าหมายครัวเรือนยากจนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ บ้านมั่นคง บ้านพอเพียง สวัสดิการ เสริมสร้าง (งานสภาจังหวัด) คุณภาพชีวิต

จ.กาญจนบุรี : ความร่วมมือพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ในพื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์แบบบูรณาการ และลงพื้นที่เยี่ยมบ้านของผู้เดือดร้อนที่ได้รับการแก้ไข้ปัญหาจากโครงการบ้านพอเพียง ร่วมกับส่วนราชการภูมิภาคในพื้นที่ (อ.ศรีสวัสดิ์)

มีเป้าหมายในการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในพื้นที่ร่วมกันในระดับอำเภอ ผ่านโครงการ ที่ พอช. สนับสนุนโดยใช้ข้อมูลในระดับพื้นที่ในการสร้างกระบวนการในไปสู่การยกระดับการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ตำบล

ผลการดำเนินงานในปี 2567

ดำเนินโครงการบ้านพอเพียงร่วมกับอำเภอในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหลังจากได้รับงบประมาณจาก พอช. และมอบถุงยังชีพกับกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเปราะบาง ทั้งผู้สูงอายุ ผู้ป่วย และเด็กเยาวชน รวมทั้งคนทำงานที่จำเป็นต้องพัฒนาที่อยู่อาศัยให้รองรับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สภาพภูมิอากาศ ซึ่งในปี 2568 จะมีการร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในระยะต่อไป

2.2.2 การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเชื่อมโยงสู่การพัฒนาในระดับจังหวัดใน 77 จังหวัด

(1) เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัด และข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 76 จังหวัด ก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 76 จังหวัด ดังนี้

- ๓ ด้านเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม ท่องเที่ยวชุมชน
- ๓ ด้านสังคม การจัดสวัสดิการชุมชน ดูแลและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน
- ๓ ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน การพัฒนาและซ่อมแซม/ปรับปรุง/สร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และการรับรองสิทธิในที่ดิน
- ๓ ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการน้ำ การจัดการขยะ และแก้ไขปัญหาหมอกควัน

สรุปการขับเคลื่อนระดับจังหวัด จำแนกรายภาค

ภาค	แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ตำบล)	ข้อเสนอเชิงนโยบาย (ตำบล)	รูปธรรมการเชื่อมโยง (ตำบล)
เหนือ	17	17	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	19	20
ใต้	14	14	14
กลางและตะวันตก	13	13	12
กรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	13	13	13
รวม	77	76	76

(2) การเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัดต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับต่อไป พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นตอน กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดเพื่อบรรจุเป็นแผนพัฒนาจังหวัดและ แผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละหน่วยงาน จากผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ เช่น ความสอดคล้องเชื่อมโยงของแผนในแต่ละระดับ ระยะเวลาการจัดทำแผน หลักเกณฑ์และ แนวทางการขอรับงบประมาณและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญ ของประเด็นพัฒนาและปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนการนำเสนอ แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัด จะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานเพื่อยกระดับการพัฒนา ในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งผลักดันให้ชาวบ้านองค์กรชุมชนมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ที่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับจังหวัด และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ได้

ตัวอย่าง : แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดระยะ 5 ปี จังหวัดชัยนาท

วิสัยทัศน์ : ชัยนาทเมืองน่าอยู่ สู้สังคมเข้มแข็ง แหล่งเกษตรก้าวหน้า

ปวงประชา มั่งคั่ง วัฒนธรรม ยั่งยืน

จังหวัดชัยนาทมีการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่ ปี 2562 สืบเนื่องจากจังหวัดชัยนาทเป็น 1 ใน 10 จังหวัดที่ยากจน จึงได้สำรวจข้อมูลทั้งจังหวัดโดยใช้กลไกสภาองค์กรชุมชน ผลจากการสำรวจ พบว่า ประชาชนในจังหวัดชัยนาทมีการประกอบอาชีพเกษตรเชิงเดี่ยว มีปัญหาหนี้สิน ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง ผลจากการสำรวจนำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ภาคประชาชน โดยมีการพัฒนาศักยภาพคน พัฒนาศักยภาพ ด้านการเกษตร ผลักดันเข้าสู่แผนจังหวัด ผ่านกลไกชาวบ้านองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมเป็นคณะทำงานจังหวัด โดยนำข้อมูล TPMAP, ThaiQM มารวมกับข้อมูลพื้นที่ เพื่อพัฒนาแผนและเชื่อมโยงกับแผนจังหวัด

แผนพัฒนาของขบวนการองค์กรชุมชน : ประเด็นยุทธศาสตร์ขบวนการองค์กรชุมชน

1. การพัฒนาศักยภาพแกนนำและองค์กรชุมชน ส่งเสริมระบบสวัสดิการสังคม
2. การแก้ไขปัญหาความยากจนและหนี้สินภาคประชาชน
3. การพัฒนาและยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
4. การบริหารจัดการน้ำเพื่อทำการเกษตรและคงความสมดุลของระบบนิเวศน์
5. การพัฒนาที่ดินที่ทำกินและที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง
6. การพัฒนาคุณภาพและบริการด้านการท่องเที่ยวชุมชน (เชิงเกษตรและประเพณีวัฒนธรรม)

แผนพัฒนาจังหวัด: ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท ปี พ.ศ. 2567 - 2571

1. การพัฒนาการผลิต การแปรรูป การตลาดและระบบ Logistics สินค้าเกษตรมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
2. พัฒนาและยกระดับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการที่เน้นคุณค่า
3. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
4. การพัฒนาคุณภาพคนและเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม

แผนงาน/กิจกรรมการเชื่อมโยง : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยนาท (พมจ.) สนับสนุนการเชื่อมโยงแผนการทำงานของขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดชัยนาท และสนับสนุนงบประมาณตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม จำนวน 62,300 บาท เพื่อให้เกิดระบบข้อมูลผู้เดือดร้อนในชุมชนนำมาออกแบบวิเคราะห์ที่แก้ไขปัญหาและขยายผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนการองค์กรชุมชน

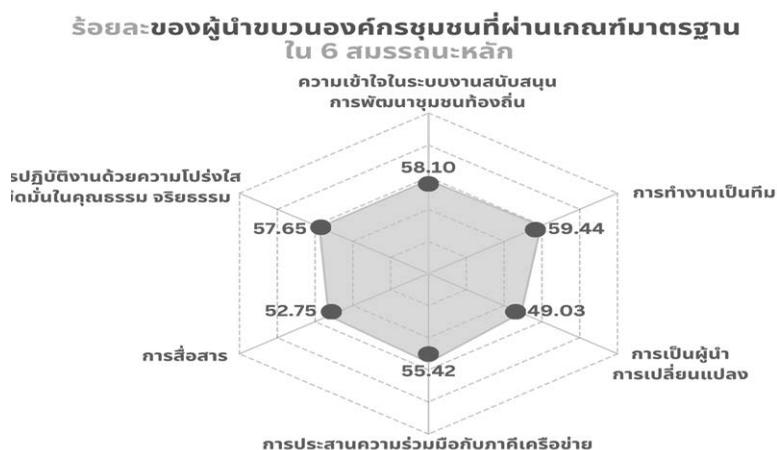
3.1 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา

1) เกิดสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้นำองค์กรชุมชน และหลักสูตรการพัฒนา โดยมีการมีการพัฒนาและจัดทำสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชน (Core Competency) ใน 6 สมรรถนะหลัก ได้แก่ (1) ความเข้าใจในระบบงานสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (2) การทำงานเป็นทีม (3) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (4) การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (5) การสื่อสาร และ (6) การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม โดยมีระดับสมรรถนะที่คาดหวังในผู้นำ 3 กลุ่ม ดังนี้

สมรรถนะหลัก	ระดับสมรรถนะ/ความสามารถที่คาดหวัง		
	ผู้นำในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ	ผู้นำประเด็นงาน	ผู้นำทั่วไป
1) ความเข้าใจในระบบงานสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	3.25	2.80	2.45
2) การทำงานเป็นทีม	3.00	3.19	2.70
3) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.33	3.23	2.55
4) การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย	3.66	3.09	2.75
5) การสื่อสาร	3.50	3.04	2.80
6) การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม	3.83	3.57	3.05

จากการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชน (Core Competency) จำนวน 673 คน ใน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ผู้นำประเด็นงาน และผู้นำทั่วไป ตามสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชนที่คาดหวัง มีผลการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้นำขบวน

องค์กรชุมชนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า สมรรถนะที่ผู้นำผ่านเกณฑ์มาตรฐานมากที่สุด คือ สมรรถนะที่ 2 การทำงานเป็นทีม จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 59.44 รองลงมา คือ สมรรถนะที่ 1 ความเข้าใจในระบบงานสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 58.10 และสมรรถนะที่ผู้นำผ่านเกณฑ์มาตรฐานน้อยที่สุด คือ สมรรถนะที่ 3 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 49.03

ตาราง แสดงผลจำนวนผู้นำที่ผ่านเกณฑ์ค่ามาตรฐาน

สมรรถนะหลัก	จำนวนผู้นำที่ผ่านค่ามาตรฐาน			
	ผู้นำทั่วไป (299 คน)	ผู้นำประเด็นงาน (263 คน)	ผู้นำในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ (111 คน)	รวม (673 คน)
1) ความเข้าใจในระบบงานสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	148 (ร้อยละ 49.50)	181 (ร้อยละ 60.82)	62 (ร้อยละ 55.85)	391 (ร้อยละ 58.10)
2) การทำงานเป็นทีม	179 (ร้อยละ 59.87)	118 (ร้อยละ 44.86)	103 (ร้อยละ 92.79)	400 (ร้อยละ 59.44)
3) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	177 (ร้อยละ 59.20)	89 (ร้อยละ 33.84)	64 (ร้อยละ 57.56)	330 (ร้อยละ 49.03)

สมรรถนะหลัก	จำนวนผู้ผ่านค่ามาตรฐาน			
	ผู้นำทั่วไป (299 คน)	ผู้นำประเด็นงาน (263 คน)	ผู้นำในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ (111 คน)	รวม (673 คน)
4) การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย	189 (ร้อยละ 63.21)	112 (ร้อยละ 45.58)	72 (ร้อยละ 64.86)	373 (ร้อยละ 55.42)
5) การสื่อสาร	183 (ร้อยละ 61.20)	107 (ร้อยละ 40.68)	65 (ร้อยละ 58.56)	355 (ร้อยละ 52.75)
6) การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม	143 (ร้อยละ 47.83)	154 (ร้อยละ 58.55)	91 (ร้อยละ 81.98)	388 (ร้อยละ 57.65)

ผลการประเมินดังกล่าว นำไปสู่การออกแบบหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถของผู้ นำให้สอดคล้องกับสมรรถนะหลัก (Core Competency) จำนวน 6 หลักสูตร ประกอบด้วย

- หลักสูตรที่ 1 : การส่งเสริมสนับสนุนและยกระดับศูนย์เรียนรู้ชุมชน
- หลักสูตรที่ 2 : การขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด
- หลักสูตรที่ 3 : การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและวาระภาคประชาชน
- หลักสูตรที่ 4 : การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน
- หลักสูตรที่ 5 : การพัฒนาที่ยั่งยืนบนฐานชุมชน
- หลักสูตรที่ 6 : การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างนวัตกรรมทางสังคม

2) การพัฒนาศักยภาพผู้นำและการจัดทำทำเนียบผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ได้รับการพัฒนา โดยผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ได้รับการพัฒนา ศักยภาพ จำนวน 3 รุ่น รวม 243 คน ส่งผลให้ผู้ นำมีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ในบริบทโลก นวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ทันสมัยในการดำเนินงานในพื้นที่ และมีความรู้เข้าใจในบทบาท ก.บ.จ. เช่น ความรู้ความเข้าใจในด้านยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ นโยบาย รวมถึงการประสานงานและการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ เกิดทำเนียบผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในระบบสารสนเทศ โปรแกรมบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง (codi Areainterop) 3,876 คน ซึ่งเป็นฐานข้อมูลผู้นำที่ได้รับการพัฒนา และมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

(1) การบริหารจัดการที่ดี 95 คน โดยผู้นำองค์กรชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงาน ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน และเป็นวิทยากรเผยแพร่องค์ความรู้งานพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่รูปธรรมตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งทั่วประเทศ 77 ตำบล

(2) ความรู้ด้านงานพัฒนา 2,196 คน โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนส่งผลให้ตำบลมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 1,220 ตำบล สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการและบริบทของพื้นที่

(3) การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ “นักสื่อสารชุมชน” 752 คน โดยมีการสร้างคอนเทนต์นำเสนอข่าว บทความ และคลิปผ่านช่องทางของสถาบันฯ และช่องทางการสื่อสารออนไลน์สู่สาธารณะ 745 ชิ้น/ผลงาน

(4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 642 คน เช่น App Ling , ระบบ GIS , Google Earth และโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) ส่งผลให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย และการบริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

(5) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 191 คน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและงบประมาณในพื้นที่ปฏิบัติการระดับจังหวัดให้กับผู้แทนภาคประชาสังคมในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) 142 คน ใน 48 จังหวัด และเตรียมความพร้อมเป็นผู้นำในการเป็นผู้แทน 28 คน ใน 28 จังหวัด

ตารางแสดงจำนวนผู้นำที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตร จำแนกรายภาค

ประเภทหลักสูตร	ภาค (คน)					ส่วนกลาง (คน)	รวม (คน)
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง/ ตะวันตก	กทม./ ตะวันออก	ใต้		
1) การบริหารจัดการที่ดี	-	-	12	-	28	55	95
2) การพัฒนาความรู้ด้าน งานพัฒนา	333	571	196	154	523	419	2,196
3) การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์	-	-	-	-	24	728	752
4) เทคโนโลยีสารสนเทศ	48	-	74	134	386	-	642
5) ผู้เชี่ยวชาญงานชุมชน เฉพาะด้าน	-	-	18	128	45	-	191
รวม	381	571	300	416	1,006	1,202	3,876

ตัวอย่าง การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชน

“โครงการพัฒนาศักยภาพของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)” มีความสำคัญในการจัดกระบวนการเพื่อพัฒนาศักยภาพ มุ่งหวังให้เกิดการขับเคลื่อนงานที่ต้องการให้เกิดกระบวนการพัฒนาจากฐานราก “พื้นที่เป็นตัวตั้งและชุมชนเป็นแกนหลัก” และผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนสามารถเท่าทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก นวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ทันสมัยในการดำเนินงานในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่มีบทบาทในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและงบประมาณในพื้นที่ปฏิบัติการระดับจังหวัด

เป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการดำเนินงานที่ “ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชนเป็นแกนหลัก” ในการสะท้อนปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขในพื้นที่แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 ภาค และเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ก.บ.จ. เช่น ความรู้ความเข้าใจในด้านยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ นโยบาย รวมถึงการประสานงานและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนงาน โดยผู้นำที่เข้ารับการอบรม ณ สถาบันพระประชาบดี ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 3 รุ่น รวม 243 คน ซึ่งในกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของ ก.บ.จ. ได้แก่ 1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) กระทรวงมหาดไทย 3) สภาองค์กรของผู้บริโภค ให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ และบทบาทความสำคัญของ ก.บ.จ.

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดโครงการฯ

❶ ผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปลงผลการดำเนินงานและสะท้อนปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมาในบทบาทคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) รวมถึงเกิดการยกระดับองค์ความรู้และความเข้าใจในด้านยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ นโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในพื้นที่

2 มีระบบการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำเครื่องมือ “มาตรฐานสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชนที่คาดหวัง” วิเคราะห์หมวดหมู่ของประเภทผู้นำและประเมินผลสมรรถนะผู้นำ 6 สมรรถนะหลักในแต่ละระดับ (ระดับที่ 1 - 5) ซึ่งผลการประเมิน พบว่า สมรรถนะที่มีจำนวนผู้นำที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานน้อยที่สุด คือ สมรรถนะที่ 3 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนำข้อมูลผลการประเมินสมรรถนะผู้นำ มาใช้ประกอบการวางแผนปฏิบัติการ ปี 2568 โดยมุ่งหวังให้หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพสอดคล้องกับระดับสมรรถนะและเป็นไปตามความต้องการของขบวนการองค์กรชุมชน

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนการองค์กรชุมชนเพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ 5 ภาค ระหว่างวันที่ 10 – 23 มิถุนายน 2567 เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำ ในการดำเนินงานในพื้นที่ 22 จังหวัดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนงานบูรณาการ โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานภาค 5 ภาค ก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนและถอดบทเรียน การสะท้อนปัญหาและอุปสรรคระดับพื้นที่ นำไปสู่การวิเคราะห์และออกแบบแนวทางขับเคลื่อนงานในพื้นที่ของแต่ละจังหวัดที่เป็นจังหวัดนำร่องการทำงานในพื้นที่แบบบูรณาการและต้องการให้จังหวัดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานบูรณาการ เกิดแผนการพัฒนาพื้นที่และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการสร้างและพัฒนากลไกพื้นที่

COVID Exam **บรรยากาศพิเศษ** **“เรียนรู้เข้าใจ แนวคิด แนวทางสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาของสภาองค์กรชุมชน”**

การทำงานแบบชมชื่น **การทำงานแบบช่วยเหลือ**

การสร้างแนวทางการทำงาน “แบบบูรณาการ” หรือ “ต้นสุเมวไว้กับคือข้าวเหนียว”

แนวคิดพัฒนาการกระจายอำนาจเพื่อการพัฒนา

รัฐสภา + อปท. = ชุมชนท้องถิ่นกินดีอยู่ดี

แผนที่ดี!!!! >> ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งพาตนเองได้

การปรับกระบวนการคิดในการพัฒนาชุมชน

- การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา จากทรัพยากรที่มีในพื้นที่
- ชุมชนเปลี่ยน “จากการเปลี่ยนแปลงของความต้องการประชากรในชุมชน”
- “การจัดการความรู้” และ “การเรียนรู้” เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนา
- ชุมชนต้องมีส่วนร่วมและพัฒนาไปสู่การพึ่งพาตนเอง

PLAN

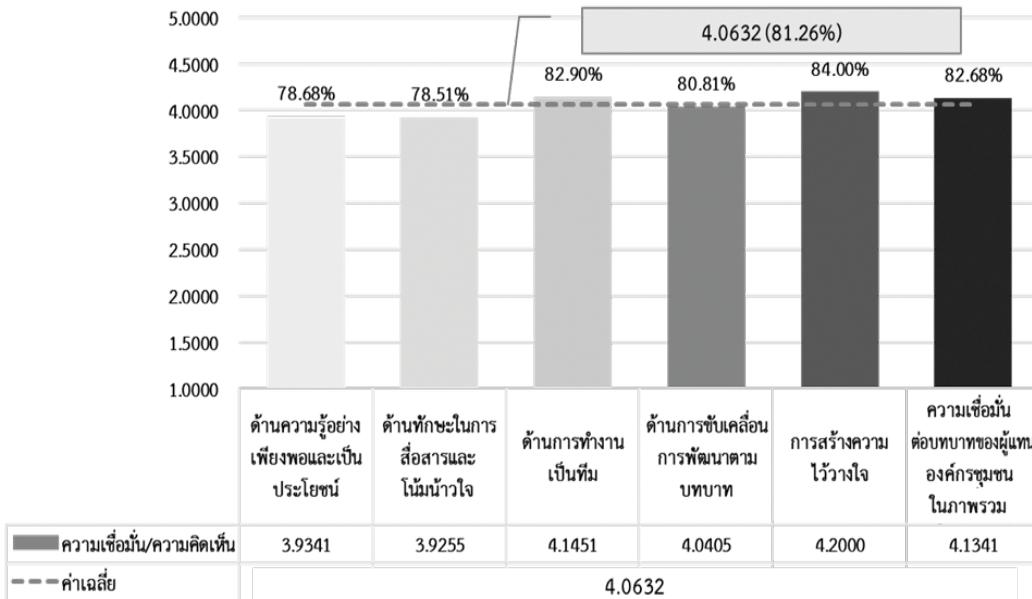
การออกแบบแผนยุทธศาสตร์ เป้าหมายต้องชัดเจน การรู้เรา เพื่อรู้เขา และรู้ว่าเราต้องทำอะไร

โดย ว่าที่ร้อยตรี เกษจักรวิทย์ มั่นกุล
นักวิชาการอิสระ/ที่ปรึกษาอนุกรรมการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดโครงการฯ

- 1 ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนระดับจังหวัดเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทเรียนและสะท้อนปัญหาข้อจำกัดที่ผ่านมาในการขับเคลื่อนงานจังหวัดบูรณาการจากประสบการณ์การดำเนินงานในพื้นที่
- 2 ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนระดับจังหวัดเกิดทักษะและความรู้ในการจัดทำแผนการขับเคลื่อนงานจังหวัดบูรณาการนำไปสู่การนำแผนฯ ของชุมชนเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่

3) ระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงานในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด จากการพัฒนาศักยภาพผู้นำในด้านต่าง ๆ มีการติดตามประเมินผลการพัฒนา ศักยภาพผู้นำ โดยการสำรวจระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงานในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด จำนวน 410 คน ซึ่งสอบถามจากผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกับผู้แทนองค์กรชุมชน อาทิ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ปกครองจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน เป็นต้น โดยผลสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงานในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด มีค่าคะแนน 4.0632 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.26 ซึ่งด้านที่มีความเชื่อมั่นมากที่สุด คือ การสร้างความไว้วางใจ มีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยที่ 4.2000 รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยที่ 4.1451 และด้านที่มีค่าความเชื่อมั่นน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้อย่างเพียงพอและเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยที่ 3.9341 และด้านทักษะในการสื่อสารและโน้มน้าวใจมีค่าเฉลี่ย 3.9255 โดยผลการประเมินดังกล่าวสถาบันได้มีการนำมาวิเคราะห์ประกอบการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อยกระดับศักยภาพผู้นำในปี 2568 ต่อไป

3.2 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมั่นในเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ในการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางและเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาของชุมชนและประเด็นสาธารณะ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาคีผู้พัฒนาชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ 7,785 แห่ง มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ประกอบด้วยผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิรวม 254,326 คน และมีกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 156,497 องค์กร ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร โดยมีการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อวัดผลการดำเนินงานใน 3 ด้าน ประกอบด้วย

1) การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน มีข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่เป็นปัจจุบัน

2) การจัดโครงสร้างการทำงานของสภาองค์กรชุมชนและดำเนินงานตามมาตราของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยดำเนินการตามมาตรา 19 จัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง ตามภารกิจงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตลอดจนมีกลไกการทำงานและมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนร่วมกันขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนตำบลอย่างเข้มแข็ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนภารกิจตามมาตรา 21 อย่างต่อเนื่อง

3) การจัดทำแผนพัฒนาตำบลและบูรณาการแผนพัฒนากับหน่วยงานในพื้นที่ มีการจัดทำโครงการ แผนงานหรือกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมพัฒนาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในพื้นที่ รวมทั้งบูรณาการประเด็นงานของสถาบัน เพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนสร้างแหล่งเรียนรู้การขับเคลื่อนงานอย่างเป็นรูปธรรม

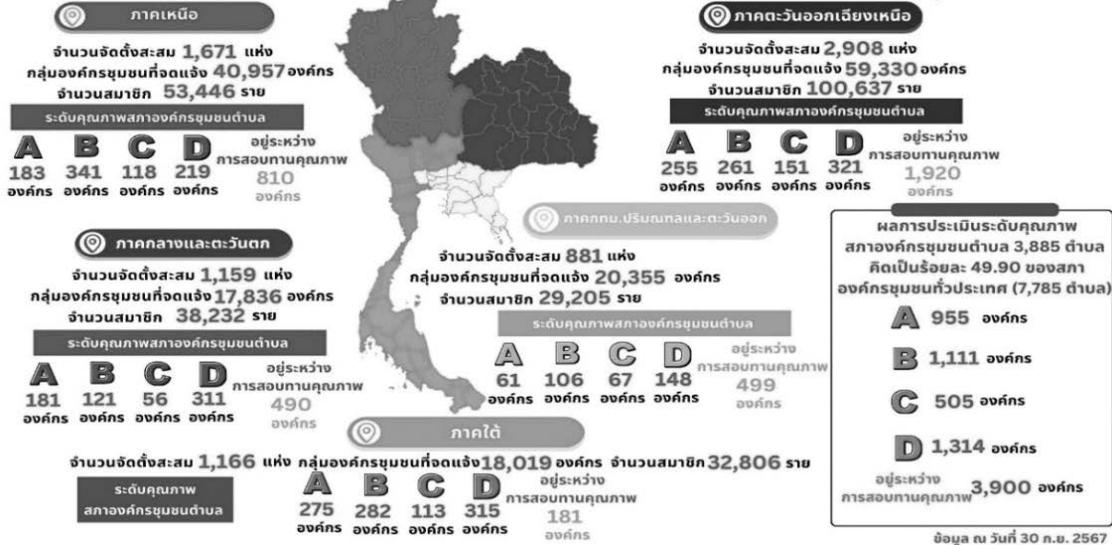
การประเมินคุณภาพสภาองค์กรชุมชน โดยวัดผลการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ จากการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องของสภาองค์กรชุมชน การดำเนินงานตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชน ตามมาตรา 19 และมาตรา 21 และการประสานงานของสภาองค์กรชุมชนร่วมกับภาคีพัฒนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน มีเกณฑ์วัดระดับความเข้มแข็งเป็น 4 ระดับตามระดับค่าคะแนนผลการประเมินคุณภาพ ดังนี้

- ระดับดีมาก (A) ค่าคะแนนระหว่าง 80 – 100 คะแนน
- ระดับดี (B) ค่าคะแนนระหว่าง 61 – 79 คะแนน
- ระดับพอใช้ (C) ค่าคะแนนระหว่าง 50 - 60 คะแนน
- ระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D) ค่าคะแนนระหว่าง 0 – 49 คะแนน

ผลจากการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ (7,785 ตำบล) มีระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล ดังนี้

- สภาองค์กรชุมชนระดับดีมาก (A) จำนวน 955 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนระดับดี (B) จำนวน 1,111 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนระดับพอใช้ (C) จำนวน 505 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D) จำนวน 1,314 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนที่อยู่ระหว่างการสอบทานคุณภาพ จำนวน 3,900 ตำบล

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ จำนวน 7,785 แห่ง
ผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 254,326 คน
กลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน จำนวน 156,497 องค์กร

โดยในปี 2567 เกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน (ระดับ C และ ระดับ D) จำนวน 866 ตำบล ใน 75 จังหวัด โดยมีการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 202 ตำบล รองลงมา คือ ภาคใต้ จำนวน 192 ตำบล ภาคกลางและตะวันตก 162 ตำบล ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก 158 ตำบล และภาคเหนือ 152 ตำบล ตามลำดับ

ส่งผลให้สภาองค์กรชุมชนสามารถเป็นกลไกกลางในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพชุมชน และชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

การจัดประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ระหว่างวันที่ 20 - 21 ธันวาคม 2566 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วมจำนวน 200 คน ประกอบด้วย ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลระดับจังหวัด 77 จังหวัด จังหวัดละ 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ พอช. โดยที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนตำบล การแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 รวมทั้งมีการรับรอง (ร่าง) กติกาที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล นอกจากนี้ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยแบ่งข้อเสนอออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- 1) ข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะ มี 5 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ประเด็นการพัฒนา Soft Power ชุมชน (2) ประเด็นการกระจายอำนาจเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง (3) ประเด็นกฎหมาย ระเบียบการเงินการคลัง (4) ประเด็นรัฐธรรมนูญฉบับสภาองค์กรชุมชน (5) ประเด็นการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนเข้มแข็ง

2) ข้อเสนอเชิงประเด็นเพื่อการแก้ไขอย่างเร่งด่วน มี 5 เรื่อง ประกอบด้วย (1) เรื่องที่ดินที่อยู่อาศัย (2) เรื่องการปกป้องและการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร (3) เรื่องสวัสดิการชุมชน การสร้างสวัสดิการทางสังคม และรัฐสวัสดิการหรือสวัสดิการถ้วนหน้า (4) เรื่อง BCG Model กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิทธิชุมชน (5) เรื่องการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

3) ข้อเสนอระดับภูมิภาคต่อฝ่ายนโยบาย จะมีการประมวลสังเคราะห์ข้อเสนอให้มีเนื้อหาครบถ้วน ชัดเจน ก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

รูปธรรมสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลเมืองลี อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน ร่วมมือกับชุมชน ในการจัดการไฟฟ้า แก้ปัญหาฝุ่นควัน เพื่อลด PM2.5 ในตำบล ดำเนินการร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล และอาสาสมัครในชุมชน ป้องกันและควบคุมไฟฟ้าในชุมชน หรือหากเกิดไฟฟ้า คนในชุมชนจะช่วยบรรเทาความเสียหายพื้นที่ป่าไม้และสภาพแวดล้อมได้ทันที โดยปัจจุบันสามารถลดปัญหาการทำลายป่า เผาป่าในพื้นที่ได้ดี ลดการเกิดมลภาวะทางอากาศ อีกทั้งยังเกิดความสามัคคีของอาสาสมัคร ที่จะช่วยเหลือในการป้องกันไฟฟ้า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลปลาไหล จังหวัดสกลนคร ร่วมมือกับเทศบาลตำบลปลาไหล ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน ก่อให้เกิดกลุ่มทำไม้กวาดดอกหญ้าจำนวน 30 คน ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในกลุ่มและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ สมาชิกในกลุ่มมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน โดยการจำหน่ายสินค้าทั้งในและนอกชุมชนผ่านร้านค้าโอท็อปและงานแสดงสินค้าต่าง ๆ แม้จะมีอุปสรรคในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มปริมาณการผลิต แต่กลุ่มยังคงสามารถพัฒนาอาชีพเสริมและคุณภาพชีวิตของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง

3.3 การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

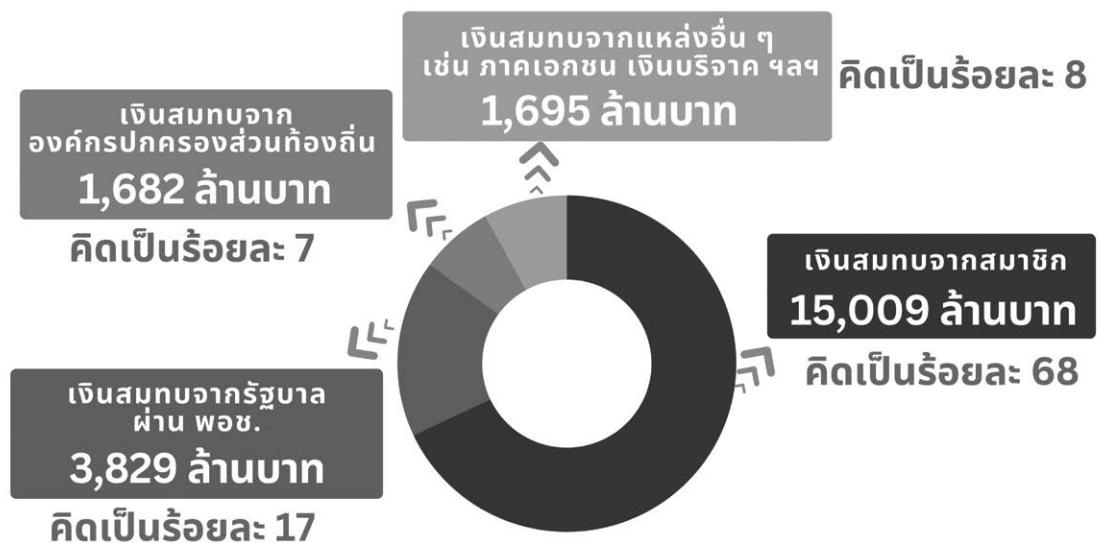
การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นการสร้างหลักประกันทางสังคมและความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชน บนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ในการดูแลคนทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดจนตายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน และภาคประชาสังคม

เกิดการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,377 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 810,750 คน งบประมาณสมทบรวม 222.13 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,977 กองทุน จำนวนสมาชิกกองทุน 6,969,825 ราย และมีเงินกองทุน (สะสม) รวม 22,215 ล้านบาท จำแนกเป็น

- (1) เงินสมทบจากสมาชิก 15,009 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68
- (2) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน 3,829 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17
- (3) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,682 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7
- (4) เงินสมทบจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 1,695 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8

 การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,977 กองทุน
จำนวนสมาชิกกองทุน **6,969,825 ราย** เงินกองทุน (สะสม) รวม **22,215 ล้านบาท**

โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง **8,633,755 ราย**
เงินจ่ายสวัสดิการรวม **8,260,272,427.96 บาท**

ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2567

ก่อให้เกิดการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการที่หลากหลายรวม 13 ประเภท เช่น สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด ทุนการศึกษา จำยกรณืเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล งานอุปสมบท งานแต่งงาน บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง 8,633,755 ราย เงินจ่ายสวัสดิการสะสมรวม 8,260,272,427.96 บาท

การพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการยกระดับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนที่มากกว่าการรับรองการมีตัวตนขององค์กร **เป็นการรับรองคุณภาพและมาตรฐาน** ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน โดยมีเกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ดังนี้

- (1) มีข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นปัจจุบันในระบบสารสนเทศโปรแกรมบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน
- (2) มีโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
- (3) มีข้อบังคับ/ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการจัดทำข้อบังคับ/ระเบียบของกองทุนสวัสดิการชุมชนแต่ละกองทุน เป็นความเห็นชอบร่วมกันของสมาชิก ซึ่งแต่ละกองทุนจะมีความแตกต่างกัน
- (4) กองทุนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกและชุมชน/สังคมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้แก่ สวัสดิการพื้นฐาน (เกิด แก่ เจ็บ ตาย) สวัสดิการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็ก ฯลฯ สวัสดิการช่วยเหลือชุมชน/สังคม เช่น งานบุญประเพณี ภัยพิบัติ อาชีพ การศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในแต่ละประเภท เป็นไปตามระเบียบของแต่ละกองทุน ซึ่งแต่ละกองทุนจะมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกแตกต่างกัน ตามสถานะการเงินของกองทุนและความเห็นชอบของสมาชิก เพื่อจัดทำเป็นข้อบังคับ/ระเบียบของกองทุน โดยประเภทสวัสดิการและหลักเกณฑ์การจ่ายแต่ละกองทุนจะมีความแตกต่างกัน

กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 1,571 กองทุน จากคณะกรรมการสวัสดิการชุมชน และมีการติดตามกองทุนเดิมที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ในปีที่ผ่านมา 1,005 กองทุน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนประกาศรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 23 กันยายน 2567 และเผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ สะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบัน รวมถึงบทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มเปราะบางและชุมชนได้เข้าถึงสวัสดิการของชุมชน ที่ร่วมกันดำเนินการตามบริบทและศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละพื้นที่

ภาค	จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในปี 2567	จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนเดิมที่มีการติดตามเป็นไปตามมาตรฐาน
● ภาคเหนือ	291	205
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	648	381
● ภาคใต้	289	180
● ภาคกลางและตะวันตก	170	122
● ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	173	117
รวม	1,571	1,005

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว ต้นแบบความสำเร็จด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังตามัว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้รับรางวัล “ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์” ประเภทที่ 8 ด้าน “การพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน” ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนในพื้นที่ที่เผชิญกับข้อจำกัดด้านสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ทับซ้อนกับเขตป่าสงวนแห่งชาติและที่ดิน ส.ป.ก. จากพื้นที่ทั้งหมด 76,181 ไร่ มีเพียง 12,135 ไร่ ที่ใช้ทำการเกษตร และ 564 ไร่ สำหรับที่อยู่อาศัย ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ป่า ความทับซ้อนนี้ส่งผลให้ครัวเรือนจำนวนมากขาดความมั่นคงทั้งด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

จึงได้พัฒนาแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการจัดการที่ดินโดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในทุกมิติ ภายใต้แนวคิด “ทำบ้านที่มากกว่าบ้าน” ซึ่งมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินให้เกิดความยั่งยืน โดยมีกระบวนการหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) การซ่อมแซมและสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงระยะยาวสำหรับสมาชิกที่ประสบปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย 2) การจัดตั้งฟาร์มชุมชนเป็นพื้นที่กลางสำหรับการเรียนรู้และสร้างประโยชน์ร่วมกันในด้านเกษตรกรรม และ 3) การสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านโครงการ “ปลูกป่าหัวไร่ปลายนา” ที่มุ่งฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เพื่อให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน

นอกจากนี้ มีการจัดทำฐานข้อมูลความต้องการของสมาชิกอย่างเป็นระบบ โดยใช้โปรแกรม codi SWF และ Excel ผ่านกระบวนการลงพื้นที่สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดกลุ่มปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อรองรับงบประมาณสนับสนุนโครงการบ้านพอเพียง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานกองทุนฯ ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ช่วยสร้างความมั่นคงให้ครัวเรือนกว่า 309 ครัวเรือน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการ ชุมชนได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ทำกินในเขตป่าสงวนเสื่อมโทรมผ่านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมการออกแบบการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม ระบบกองทุนสวัสดิการยังช่วยป้องกันปัญหาที่ดินหลุดมือและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว ฟาร์มชุมชนถูกพัฒนาเป็นพื้นที่กลางที่ช่วยสร้างอาชีพ เช่น การปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ เพาะเห็ด และปลูกผัก เพิ่มรายได้และความมั่นคงทางอาหาร ผลลัพธ์ทั้งหมดสะท้อนถึงการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งที่อยู่อาศัย การทำกิน และคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนของชุมชน

3.4 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

1) การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ เป็นการสนับสนุนกลไกการบริหารและพัฒนาาระบบสินเชื่อ การประเมินคุณภาพและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อระดับพื้นที่ เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และการฟื้นฟูแก้ปัญหาสินเชื่อผิดนัด

เกิดแผนการพัฒนาระบบองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ปี 2567 ระหว่างส่วนกลางและสำนักงานภาค 5 ภาค ใน 445 องค์กร โดยมีการดำเนินการตามแผนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ วิเคราะห์สถานการณ์สินเชื่อ ออกแบบการฟื้นฟูสินเชื่อบ้านมั่นคงที่มีการปรับโครงสร้างหนี้และผิदनัดชำระหนี้ นำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

แผนการพัฒนาระบบองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ปี 2567 ระหว่างส่วนกลางและสำนักงานภาค 5 ภาค

445
องค์กร

พร้อมทั้ง เกิดการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานหลักการสหกรณ์ แนวคิดการบริหารโครงการบ้านมั่นคงให้แก่กรรมการและสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 272 สหกรณ์ ในการบริหารจัดการองค์กร ด้านการจัดทำบัญชี การบริหารการเงิน และการบริหาร ใน 3 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรหลักการบริหารจัดการที่ดีของสหกรณ์ 2) หลักสูตรการเงินและบัญชีสหกรณ์ และ 3) หลักสูตรกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เคหสถาน โดยได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมถึงศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์

จากการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานหลักการสหกรณ์ ก่อให้เกิดผลลัพธ์สำคัญ ในหลายด้าน ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในหลักการอุดมการณ์สหกรณ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึง บทบาทหน้าที่ของกรรมการและสมาชิก สามารถนำไปปรับใช้ในงานบริหารจัดการ โครงการบ้านมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เข้าร่วมมีความสามารถในการจัดทำบัญชีสหกรณ์อย่างถูกต้อง ครอบคลุมตั้งแต่ การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่บัญชี การบันทึกบัญชีจากเอกสารประกอบไปจนถึง การปิดบัญชีประจำปี ช่วยยกระดับมาตรฐานการจัดการด้านการเงินขององค์กร
3. ระบบการบริหารจัดการในสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้อย่างเหมาะสมสู่การบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล
4. เกิดความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีระหว่างกรรมการสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์ จังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร

ตัวอย่าง การสนับสนุนองค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามแผนพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โครงการแก้ไขปัญหาหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงจังหวัดพัทลุง “คลินิกแก้หนี้”

โครงการ การแก้ไขปัญหาหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงจังหวัดพัทลุง จำกัด

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงพัทลุง

โดยใช้ความร่วมมือ 4 ฝ่าย คือ

1. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง
2. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พัทลุง
3. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
4. ทนายอาสา

สหกรณ์
จังหวัดพัทลุง

สง.ตรวจบัญชี
สหกรณ์จ.พัทลุง

เครือข่าย
มั่นคงพัทลุง

ทนาย
อาสา

กระบวนการดำเนินงาน

- 1.สำรวจข้อมูลสมาชิกรายครัวเรือนเรื่องบ้าน/อาชีพ/การชำระหนี้/รายได้ 4ชุมชน
- 2.ประชุมทนายงาน 4 ฝ่ายร่วมกับเครือข่ายคือเมืองพัทลุง แนวทางการพัฒนา
จิตสำนึกการพัฒนาสมาชิก/จิตสำนึกความเร่งด่วน
3. นัดประชุมสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 28 คน พบรวม 3.5 ล้านบาท เพื่อสอบถาม
รายละเอียดความเป็นมา หากสาเหตุที่ไม่สามารถจ่ายหนี้กับสหกรณ์ได้
4. คณะกรรมการสหกรณ์ประชุมร่วมกับสหกรณ์จังหวัด/สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำ
แนวทางการแก้ปัญหา
5. สหกรณ์จัดทำสัญญากับสมาชิกจำนวน 19 รายจำนวนเงิน 1,095,820 บาท

ศึกษาโมเดล
การแก้ไขปัญหาหนี้สมาชิก
สหกรณ์ อัญญา 5 ราย
ภายใต้ความร่วมมือ 3 ฝ่าย
1. กยศ. - กศน. - กศน.จ.
อยู่ภายใต้ขอ : สมาชิก 28 คน มี
เงิน 3.5 ล้านบาท
มีผล 3 รายได้

ประเมินความยากลำบาก
1. รายได้ไม่เพียงพอต่อหนี้สิน
2. รายได้ไม่เพียงพอต่อหนี้สิน
3. รายได้ไม่เพียงพอต่อหนี้สิน
4. รายได้ไม่เพียงพอต่อหนี้สิน
5. รายได้ไม่เพียงพอต่อหนี้สิน

2) การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาหนี้เชื่อผิดนัด มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน ในปี 2567 ระหว่างเดือนตุลาคม 2566 – กันยายน 2567 มีการสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนรวม 30 องค์กร วงเงิน 514.89 ล้านบาท โดยมีผู้รับประโยชน์ 53 ชุมชน 11,596 ครัวเรือน

- ผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2567 รายละเอียด ดังนี้

1. ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็ง วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบันแล้วสะสมรวม 2,998.98 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 18,847 ครัวเรือน 234 องค์กร 60 จังหวัด

2. ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (คลองเปรมประชากร) วงเงินที่ได้รับเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบันแล้วรวม 731.45 ล้านบาท 16 องค์กร 1,838 ครัวเรือน

3. มาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท ในปี พ.ศ. 2567 พอช. ได้มีมาตรการปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.50 ต่อปี จากเดิมอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 4.00 เป็น 3.50 (คิดเป็นสัดส่วนปรับลด 12.50%) มีระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2567 สิ้นสุดวันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดย มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อยื่นหนังสือแสดงความจำนงขอเข้าร่วมมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อจำนวน 192 องค์กร

ผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2567

สินเชื่ออนุมัติ 11,811.78 ล้านบาท 1,009 องค์กร 6,428 ชุมชน 419,751 ครัวเรือน			สินเชื่อเบิกจ่าย 11,251.64 ล้านบาท	รับชำระคืน 6,072.51 ล้านบาท	สินเชื่อคงเหลือ 5,176.15 ล้านบาท 638 องค์กร	
สินเชื่อผิดนัด 166 องค์กร 421.26 ล้านบาท 8.14%						

นอกจากนี้ พอช. ยังมีแนวทางช่วยเหลือองค์กรผู้ใช้สินเชื่อเพิ่มเติม ในกรณีสมาชิกที่ไม่สามารถผ่อนชำระสินเชื่อตามจำนวนเงินงวดที่กำหนดได้ สามารถติดต่อองค์กรผู้ใช้สินเชื่อเพื่อขอรับการปรับโครงสร้างหนี้ ให้จำนวนเงินงวดสอดคล้องกับความสามารถผ่อนชำระได้ รวมถึง หากองค์กรผู้ใช้สินเชื่อมีวินัยการชำระคืนและสามารถชำระคืนสินเชื่อตามจำนวนเงินงวดได้อย่างสม่ำเสมอ ทุกสิ้นปีงบประมาณ พอช. จะคืนดอกเบี้ยตามสัดส่วนจำนวนดอกเบี้ย ที่ได้รับชำระให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ซึ่งสามารถนำเงินรับคืนส่วนนี้ไปช่วยเหลือสมาชิกในแนวทางอื่น ๆ เพิ่มเติมได้

ประเด็นที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.1 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศกับขบวนองค์กรชุมชน ในการใช้โปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน SWF และสนับสนุนการใช้โปรแกรมสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับขบวนองค์กรชุมชน ทั้ง 77 จังหวัด

พัฒนาศักยภาพเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน ในการใช้งานระบบโปรแกรมบริหารการเงิน และบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) : เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนภาคกลางและตะวันตก ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดเวทีพัฒนาศักยภาพเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ในการใช้งานระบบโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) ระหว่างวันที่ 21-23 มีนาคม 2567 โดยมีตัวแทนจาก จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 44 คน เข้าร่วมอบรมการใช้โปรแกรม เพื่อยกระดับและพัฒนาศักยภาพการทำงานของเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับพื้นที่ ให้สามารถดำเนินการบันทึกและจัดการข้อมูลในระบบโปรแกรมฯ ให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนของตนเองได้ ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้การใช้งานระบบโปรแกรมผ่านแบบทดสอบต่างๆ เช่น บัญชีหลัก สลาก เงินสดในมือ เป็นต้น ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถแก้ไขปัญหาข้อติดขัดและสามารถใช้งานระบบโปรแกรมฯ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พัฒนาศักยภาพเครือข่ายองค์กรชุมชนในการใช้ระบบสารสนเทศของสถาบันฯ วันที่ 1 – 2 สิงหาคม 2567 เวทีพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการโครงการให้กับเครือข่ายสลัม 4 ภาค และเครือข่ายภาคประชาสังคมจากทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาโครงสร้างและความสามารถในการบริหารจัดการโครงการอย่างเป็นระบบ พร้อมเสริมสร้างความรู้ในด้านการใช้งานโปรแกรมสารสนเทศของสถาบันฯ เช่น CODI PMS, CODI Areainterop และ Co-create เน้นย้ำถึงความสำคัญของการ

บริหารโครงการที่มีส่วนร่วมและการติดตามประเมินผล อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และทบทวนหลักเกณฑ์การสนับสนุนโครงการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศกับขบวนการองค์กรชุมชน เสริมความเข้มแข็งองค์กรชุมชน จังหวัดชัยนาท : วันที่ 28-29 มิถุนายน 2567 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันฯ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ลงพื้นที่ตำบลบางซุด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เพื่อรับฟังความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชน พร้อมหารือแนวทางการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนผ่านการใช้ระบบสารสนเทศที่พัฒนา โดยชุมชน ซึ่งระบบข้อมูลชุมชน COPIN เป็นโปรแกรมจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่พัฒนาขึ้นร่วมกับ Massachusetts Institute of Technology (MIT) เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาความยากจน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยระบบนี้ช่วยลดความซับซ้อนของการจัดเก็บข้อมูล และ ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างฐานข้อมูลกลางที่ใช้งานได้จริง โดยที่ผ่านมาสถาบันฯ มีการอบรมการใช้ระบบ COPIN ให้กับตัวแทนจาก 59 ตำบล ในจังหวัดชัยนาท โดยข้อมูลที่จัดทำ เช่น สุขภาพ ความเป็นอยู่ และสวัสดิการของประชาชน ได้รับความสนใจจากหน่วยงานท้องถิ่น เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงระบบ เช่น การเพิ่มหมวดหมู่ข้อมูล การแยกประเภทรายงาน และการพัฒนาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ตอบโจทย์การใช้งานจริงในพื้นที่มากขึ้น การสนับสนุนระบบสารสนเทศนี้จะเชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาจังหวัดในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านโครงการบ้านพอเพียง บ้านมั่นคง และการอบรมพัฒนาทักษะอาชีพให้กลุ่มคนเปราะบาง โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพองค์กรชุมชน และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่

การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศกับผู้ปฏิบัติงาน

อบรมพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานประจำปี 2567 ด้านการพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมที่สำคัญในการทำงาน “หลักสูตร Embarking Generative AI in your organizations” การนำระบบ AI มาใช้ในองค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้บุคลากรสามารถใช้งานเครื่องมือ AI ที่จำเป็นได้อย่างคล่องแคล่ว อาทิ การนำ AI ChatGPT มาช่วยในการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และการใช้ AI สำหรับการออกแบบสร้างสรรค์ภาพหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการทำงาน ลดเวลาในการปฏิบัติงาน และเพิ่มความถูกต้องแม่นยำ

○ การพัฒนาระบบข้อมูลสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data)

การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นไปตามมาตรฐานในระบบบัญชี ข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) โดยในปีงบประมาณ 2567 สถาบันฯ มีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 17 ชุดข้อมูล โดยมีการเผยแพร่กับสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566 พร้อมทั้งพัฒนาชุดข้อมูลทั้ง 17 ชุดข้อมูลที่เผยแพร่บนระบบบัญชีข้อมูลของสถาบันให้เป็นปัจจุบันตามมาตรฐานที่ สพร. กำหนด 14 รายการ โดยสามารถเข้าดูได้ที่ <https://gdcatalog.codi.or.th/>

17 ชุดข้อมูลประกอบด้วย 1.รายงานตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านพอเพียงที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 2.ผู้รับผลประโยชน์โครงการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย 3.จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือในโครงการบ้านพอเพียง 4.รายชื่อโครงการบ้านพอเพียงที่ได้รับอนุมัติ 5.คู่มือบ้านพอเพียง ปี พ.ศ. 2566 6.แบบฟอร์มเอกสารประกอบโครงการบ้านพอเพียง 7.แบบฟอร์มเอกสารประกอบการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน 8.ทำเนียบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 9.คู่มือบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 10.ทำเนียบสภาองค์กรชุมชนตำบล 11.คู่มือการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน 12.พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 13.แบบคำขอจดทะเบียนจัดตั้งชุมชน 14.แบบคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน 15.ใบรับการจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน 16.ใบประกาศรับรองการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล 17.แบบแสดงข้อมูลสภาองค์กรชุมชน

○ การยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานในชุมชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลของชุมชน

โดยส่งเสริมให้องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานสนับสนุน ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความเข้าใจและผลักดันการพัฒนาโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

สถาบันฯ ประสานงานกับองค์กรชุมชน จำนวน 211 แห่ง เพื่อให้เข้าร่วมรับฟังรายละเอียดเกี่ยวกับการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมหลากหลายด้าน เช่น การท่องเที่ยวชุมชน การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม เกษตรกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงาน

สนับสนุน จำนวน 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานพัฒนานวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ), กองทุนสื่อปลอดภัยสร้างสรรค์ บริษัท สยามคูโบต้า คอร์ปอเรชั่น จำกัด กลุ่มบริษัทอินโนเวชั่น จำกัด และมูลนิธินวัตกรรมทางสังคม

ชุมชนเกิดการจัดทำโครงการในการขอรับการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานภายนอก จำนวน 44 โครงการ และได้รับการสนับสนุนจำนวน 26 โครงการ รวมงบประมาณที่ได้รับ 18,045,483 บาท จากหน่วยงานสำคัญ เช่น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และบริษัทอินโนเวชั่น เป็นต้น การยกระดับความร่วมมือครั้งนี้ไม่เพียงช่วยให้ชุมชนสามารถเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้แก่ชุมชนในระยะยาว ความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานสนับสนุนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

4.2 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ

- การพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้
 - จัดทำแผนงานและแนวทาง “กระบวนการจัดการความรู้ และมี การสื่อสารขององค์กรและขบวนองค์กรชุมชน” ประจำปี 2567 เสนอต่อคณะกรรมการสถาบันฯ ในการประชุม ครั้งที่ 4/2567 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2567 และรายงานผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ และนวัตกรรม รอบ 6 เดือน ในการประชุมครั้งที่ 4/2567 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2567 และรอบ 12 เดือน ในการประชุมครั้งที่ 11/2567 เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2567
 - ดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารของขบวนองค์กรชุมชนและเจ้าหน้าที่ ประจำปี 2567 ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบการจัดการความรู้และการสื่อสาร 2) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและขบวนองค์กรชุมชนเพื่อขยายภาคีเครือข่าย 3) การพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัยสู่นวัตกรรมชุมชน และ 4) การสนับสนุนการนำข้อมูล องค์ความรู้ นวัตกรรมชุมชน งานวิชาการและงานวิจัยของชุมชนท้องถิ่น ยกระดับการสื่อสาร การผลักดันนโยบายสาธารณะ
 - บูรณาการออกแบบการทำงานร่วมกับส่วนงานภายในที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักสืบเชื้อ สำนักงานภาค รวมถึงผู้บริหารของสถาบันฯ เพื่อออกแบบการพัฒนานวัตกรรมและจัดการความรู้ ในปี 2567 โดยมี การเสนอพื้นที่และนำไปสู่การคัดเลือกพื้นที่ เพื่อนำไปต่อยอดงานพัฒนาเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น และเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานของแกนนำชุมชนในพื้นที่
 - ดำเนินงานตามแผนพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้ ในพื้นที่ 5 ภาค 21 พื้นที่ ใน 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

การดำเนินงานตามแผนพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
และการจัดการความรู้ในพื้นที่ 5 ภาค 21 พื้นที่ ใน 4 ประเด็นหลัก

“บทเรียนในประเด็นของการดำเนินงานที่สำคัญ เป้าหมายจังหวัดจัดการตนเอง ของขบวนองค์กรชุมชน โดยประกอบด้วย เนื้อหาการดำเนินงานของขบวนองค์กรชุมชน ระดับจังหวัดใน 5 จังหวัด ได้แก่ จ.กระบี่ จ.สระแก้ว จ.ชัยนาท จ.อำนาจเจริญ และจ.เชียงราย ภายใต้หนังสือ บทเรียนขบวนองค์กรชุมชน การบูรณาการสู่จังหวัดจัดการตนเอง”

“บทเรียนในประเด็นของการดำเนินงาน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในหนังสือ “ชุดความรู้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท” ในพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วย จ.พิจิตร จ.ศรีสะเกษ จ.ฉะเชิงเทรา จ.สมุทรสงคราม จ.พิจิตร”

“บทเรียนในประเด็นการบริหารจัดการ สินเชื่อของขบวนองค์กรชุมชน ในหนังสือ “การถอดบทเรียนการบริหาร สินเชื่อภายใต้โครงการบ้านมั่นคง” และมีการนำบทเรียนดังกล่าวเผยแพร่ สู่สาธารณะ ประกอบด้วยพื้นที่ จ.พิจิตร จ.ขอนแก่น จ.ตราด จ.สุพรรณบุรี จ.อุดรธานี”

“บทเรียนผลงานผู้ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ประจำปี 2566 จำนวน 10 กองทุนที่ได้รับรางวัล ภายใต้หนังสือ “สวัสดิการชุมชน ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ในพื้นที่ จ.ยะลา จ.สุรินทร์ จ.มหาสารคาม จ.นครปฐม จ.พระนครศรีอยุธยา จ.แม่ฮ่องสอน”

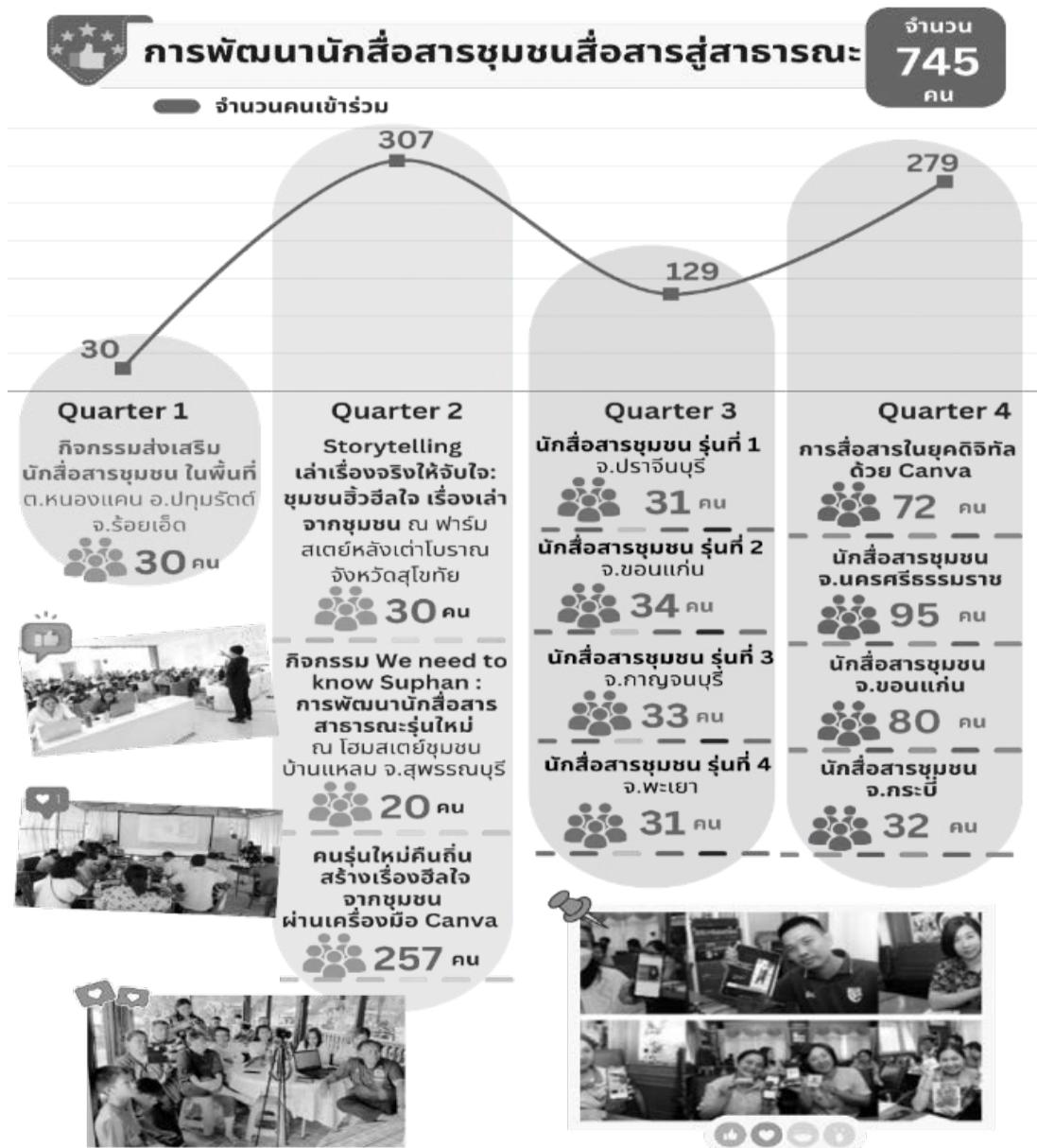

- จัดทำแผนการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ประจำปี 2567 ในประเด็นงานสำคัญ และเผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ <https://web.codi.or.th/transparency/20240209-51045/>
- สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของสถาบัน โดยแต่งตั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจากสำนักงานภาคและสำนักส่วนกลาง พร้อมมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ร่วมออกแบบและวางแผนการจัดทำเนื้อหา สำหรับการสื่อสารภายใน ชุมชน และสาธารณะ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย รวมถึงการชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีมีข่าวหรือเรื่องร้องเรียน และกำหนดประเด็น สื่อสารและจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับงานพัฒนาในพื้นที่หรือนโยบายของสถาบัน เป็นระยะ ทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี เพื่อนำไปจัดทำเนื้อหาและเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์
 - 1) สื่อเว็บไซต์ พอช. (ข่าวเคลื่อนไหวงานพัฒนา) 753 ข่าว
 - 2) สื่อสารออนไลน์ เฟซบุ๊ก/ไลน์/ยูทูป/tiktok 11,357 ครั้ง
 - 3) เว็บไซต์ไทยโพสต์ออนไลน์และสื่อออนไลน์ 597 ครั้ง
 - 4) พื้นที่สื่อสารทีวีสาธารณะ 18 ครั้ง/ตอน
 - รายการ NBT มีคำตอบ (ผู้บริหารสัมภาษณ์สื่อโทรทัศน์) 6 ครั้ง
 - NBT ร่วมผลิตสารคดี “วิถีคน ชุมชนเข้มแข็ง” 10 ตอน
 - Thai PBS ทำสื่ूपรายการ “จับตารอบทิศ” 2 ตอน
 - 5) สารคดี “คนเห็นทาง” ร่วมกับ ธนาคารกรุงเทพ เผยแพร่ช่องทางออนไลน์ 10 ตอน

- การพัฒนาระบบการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ พัฒนาระบบ Line Official Account ของสถาบันฯ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 1,417 คน เป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
- มีช่องทางที่บุคคลภายนอกสามารถขอรับบริการตามอำนาจหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอรับบริการผ่านช่องทางเว็บไซต์สถาบัน <https://web.codi.or.th/recommendation/> และเชื่อมโยงผ่านแพลตฟอร์ม/ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบ Social Media ในรูปแบบต่าง ๆ

○ การพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ เกิดการพัฒนานักสื่อสารชุมชน สื่อสารสู่สาธารณะ จำนวน 745 คน ผ่านหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ตัวอย่างการพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ

อบรมนักสื่อสารชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี สร้าง Content ของดีในพื้นที่ให้โลกรู้ “ต่อยอดผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย” สร้างรายได้ให้ครัวเรือน โดยในพื้นที่มีไข่ฝ่ำที่คนในชุมชนแปรรูป เช่น บะหมี่ไข่ฝ่ำ คุกกี้ไข่ฝ่ำ เป็นต้น สอนการถ่ายรูป ในการโปรโมตสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ สอนใช้ TikTok seller เพิ่มช่องทางการขายสินค้าให้กับชุมชน

อบรมนักสื่อสารชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับศูนย์คุณธรรมและ สสส. เน้นการพัฒนาศักยภาพกองเลขาขบวนองค์กรชุมชนและผู้นำในพื้นที่ ด้วยแนวคิด “สร้างสุขทางใจ เต็มไปคนทำงาน” ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เทคนิคการใช้ Canva และการถ่ายภาพ เพื่อสื่อสารงานผ่านจดหมายข่าว และสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ พร้อมเสริมสร้างเครือข่ายการสื่อสารในระดับพื้นที่

กิจกรรมงานพัฒนานักสื่อสารชุมชน หลักสูตร “Storytelling เล่าเรื่องจริงให้จับใจ : ชุมชนฮีโร่ฮีโร่ เรื่องเล่าจากชุมชน” ณ ฟาร์มสเตย์หลังเต่าโบราณ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำ/คนในชุมชนองค์กรชุมชนในจังหวัดสุโขทัยเป็นนักสื่อสารชุมชนในรูปแบบงานเขียนและคลิปวิดีโอ ตลอดจนแลกเปลี่ยนแนวทางการถ่ายภาพและการแต่งภาพที่น่าสนใจ สำหรับการเผยแพร่ข้อมูลของชุมชนสู่สาธารณะ

กิจกรรม We need to know Suphan : การพัฒนานักสื่อสารสาธารณะรุ่นใหม่ ณ โฮมสเตย์ชุมชนบ้านแหลม ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี กิจกรรมครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเขียนคอนเทนต์, การตัดต่อวิดีโอ และการเขียนบทสัมภาษณ์ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ชวนพูดคุยเรื่องความคาดหวัง และร่วมแบ่งปันประสบการณ์งานสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะในการสื่อสารสาธารณะ

4.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม

การพัฒนาการกำกับดูแลการประเมินองค์กรและระบบงานสำคัญ

4.3.1 ระบบตรวจสอบภายใน มีวัตถุประสงค์สำหรับตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความครบถ้วน ถูกต้อง เพียงพอและเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงาน สอบทานความเพียงพอเหมาะสมของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

○ **การตรวจสอบการเงิน** ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามระเบียบ และระบบควบคุมภายในได้ดี แต่มีข้อเสนอแนะให้สอบทานข้อมูลย้อนหลังที่พบข้อผิดพลาด เช่น การยกเลิกเช็ค เพื่อป้องกันการผิดพลาดและลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานในอนาคต

○ **การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ** ผลการตรวจสอบพบว่า สำนักบริหารงานกลางควรมีการกำกับติดตามและสอบทานข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงานการบริหารงานพัสดุของส่วนงานและสำนักงานภาคให้ครบถ้วน

○ **การตรวจสอบสินเชื่อ** ผลการตรวจสอบพบว่า การดำเนินงานด้านสินเชื่อและงบประมาณสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคงยังมีข้อบกพร่องในบางด้าน โดยเฉพาะการติดตามคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อและการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการของชุมชน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้มีสหกรณ์บางแห่งถูกดำเนินคดีหรือถูกยกเลิก นอกจากนี้ ยังพบการขาดเอกสารสำคัญในการปรับโครงสร้างหนี้และการบริหารงานสหกรณ์ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ คือ ควรพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ เพิ่มการจัดทำเอกสารสำคัญให้ครบถ้วน และเร่งเบิกจ่ายเงินสินเชื่อที่ยังค้างอยู่ เพื่อไม่ให้เสียโอกาสในการบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ยังแนะนำให้มีการกำหนดกระบวนการทำงานที่ชัดเจนสำหรับสหกรณ์ในอนาคตเพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนเอกสารและการบริหารงานที่ไม่เป็นระเบียบ

○ **การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ** ผลการตรวจสอบพบว่า สถาบันมีการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะการทบทวนนโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และการจัดทำ

แผนฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานที่กำหนด ดำเนินการตามกฎหมาย และมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ พร้อมจัดทำทะเบียนทรัพย์สินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างครบถ้วน รวมถึงกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันความเสี่ยง ทางไซเบอร์และรักษาความปลอดภัยข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

○ การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน (CSA) ผลการตรวจสอบ พบว่า การควบคุมภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีความเพียงพอ ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล การบริหารจัดการพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบ

○ การสอบทานรายงานการเงิน ประจำปีงบประมาณ 2566 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566 และสอบทานรายงานการเงินรายไตรมาสประจำปีงบประมาณ 2567 ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า งบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของสถาบันฯ ดำเนินการถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐาน และนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลัง

○ การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสถาบัน ผลการตรวจสอบ พบว่า การดำเนินโครงการบางส่วนยังมีข้อติดขัด เช่น การจัดทำเอกสารประกอบการดำเนินโครงการที่ไม่ครบถ้วน และการเบิกจ่ายงบประมาณที่ล่าช้ากว่ากำหนด ส่งผลต่อความคืบหน้าของโครงการ ควรติดตามและจัดเก็บเอกสารในระบบให้ครบถ้วน และมีการปฏิบัติตามคู่มือการบริหารโครงการต่าง ๆ ของสถาบัน พร้อมทั้งพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการให้กับองค์กรที่ได้รับการสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์

4.3.2 แผนการควบคุมภายใน : แผนการควบคุมภายใน (CSA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สถาบันฯ จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแนวทางการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการ ความเสี่ยง โดยมี ดร.นเรศ สติยพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการควบคุมภายในและ การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ หัวข้อ “แนวทางการควบคุมภายในและการ บริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567” ซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานจากทุกส่วนงานเข้าร่วมอบรม จำนวน 88 คน

การจัดทำแผนการควบคุมภายใน ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ความเสี่ยง ได้แก่ (1) แผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือจากการควบคุมภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (2) แผนปฏิบัติการของส่วนงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (3) รายงานผลการตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากสำนักตรวจสอบ (4) รายงานผลการตรวจสอบของ บริษัท สามสิบลี้ออดีต จำกัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และ (5) ประเด็นการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสฯ (ITA) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จาก สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งจากการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามแผนงาน/โครงการ จำนวน 118 แผนงาน/โครงการ จาก 20 ส่วนงาน ตามโครงสร้างองค์กร มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงระดับสูงสุด ระดับสูง และระดับปานกลาง จำนวน 55 แผนงาน/โครงการ

ผลการดำเนินงานตามแผนการควบคุมภายใน มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงลดลง จำนวน 34 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 61.82 ของแผนงาน/โครงการ ที่มีการควบคุมภายใน และมีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2567 จำนวน 21 แผนงาน/โครงการ เป็นความเสี่ยงระดับสูงสุด และระดับปานกลาง ทั้งนี้ แผนงานที่มีความเสี่ยงคงเหลือทั้งหมด จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2568 โดยจะนำปัญหาอุปสรรค/ข้อจำกัด และแผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการในปี 2568 มาวิเคราะห์ตามแนวทางการควบคุมภายใน เพื่อจัดทำแผนการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ต่อไป

4.3.3 ระบบการบริหารความเสี่ยง : แผนการบริหารความเสี่ยงของสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการทบทวนความเสี่ยงคงเหลือจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และประเมินความเสี่ยงแผนงาน/โครงการ จากแผนการควบคุมภายในที่มีความเสี่ยงในระดับสูงสุดและระดับสูง โดยมีแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง จำนวน 3 แผนงาน/โครงการ ซึ่งเป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) และด้านการเงิน (Financial Risk) ได้แก่ (1) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว (2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง และ (3) โครงการบ้านพอเพียง

ผลการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง มีระดับความเสี่ยงลดลง 1 แผนงาน/โครงการ คือ โครงการบ้านพอเพียง ในประเด็น ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งลดลงจากระดับความเสี่ยงสูงเป็นระดับต่ำ และมีความเสี่ยงคงเดิม 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว เป็นความเสี่ยงระดับสูงสุด และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง

ทั้งนี้ ความเสี่ยงคงเหลือในปี 2567 ทั้ง 2 โครงการ จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2568 โดยจะสรุปปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด พร้อมทั้งประเมินและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง ระดับความเสี่ยง ทั้งที่เป็นโอกาสและผลกระทบในแต่ละด้าน เพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ต่อไป ประกอบด้วย

1) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว เป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) ที่ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ คือ การหยุดสร้างเขื่อนของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้รับจ้างเดิมสิ้นสุดสัญญาซึ่งอยู่ระหว่างหาผู้รับจ้างใหม่ ส่งผลให้การก่อสร้างที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่กำหนดไว้

2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) ที่ไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายได้ คือ การเปิดเผยข้อมูลแผนการพัฒนาระบบรางของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ที่จะส่งผลต่อชุมชนยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบตามเป้าหมาย การจัดตั้งสหกรณ์ใช้ระยะเวลานาน และบางชุมชนคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงส่งผลให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายและแผนที่กำหนดไว้

4.3.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้รับบริการหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ภายใต้ง 3 โครงการหลัก จำนวน 665 คน และ (2) กลุ่มคณะอนุกรรมการ จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 785 คน สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการของสถาบันฯ ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำนวน 665 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันในภาพรวมระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 87.59 โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. ค่าคะแนนร้อยละ 88.10 รองลงมา คือ ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) และด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) มีค่าคะแนนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 87.43 และร้อยละ 87.22 ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี 2567 จำแนกรายด้าน กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ จำนวน 665 คน

ประเด็นการประเมิน ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ค่า STD.	ผลประเมิน
 ความพึงพอใจ ภาพรวมของผู้รับบริการ	87.59	4.52	0.47	มากที่สุด
 1 ด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริม งานพัฒนาของ พอช.	88.10	4.62	0.53	มากที่สุด
 2 ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุน จาก พอช. (ประสิทธิผล)	87.43	4.49	0.49	มากที่สุด
 3 ด้านกระบวนการ ขั้นตอน การให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	87.22	4.44	0.55	มากที่สุด

ระดับความพึงพอใจแยกตามโครงการ พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ทั้ง 3 โครงการที่สถาบันฯ ให้การสนับสนุนโดยโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด คือ ร้อยละ 88.10 ในส่วน 2 โครงการมีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 87.45 – 87.93 ซึ่งเรียงลำดับความพึงพอใจโครงการที่สถาบันฯ ให้การสนับสนุน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจแยกตามโครงการ ปี 2567 จำแนกรายโครงการ

โครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ผลประเมิน
1 โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน	88.10	4.62	มากที่สุด
2 โครงการบ้านพอเพียง	87.93	4.59	มากที่สุด
3 โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน	87.45	4.49	มากที่สุด

ระดับความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการรายภาค พบว่า ระดับความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกภูมิภาคที่ดำเนินการ โดยมีคะแนนความพึงพอใจมีความแตกต่างกันไม่มากนัก คือ ร้อยละ 88.76 – 86.98 ซึ่งเรียงลำดับความพึงพอใจดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงาน โครงการรายภาค ปี 2567

โครงการ	ระดับความพึงพอใจ ★★★★★		
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ผลประเมิน
1 ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	88.76	4.75	มากที่สุด
2 ภาคกลางและตะวันตก	88.62	4.72	มากที่สุด
3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	87.67	4.53	มากที่สุด
4 ภาคเหนือ	87.06	4.41	มากที่สุด
5 ภาคใต้	86.98	4.40	มากที่สุด

นอกจากนี้ จากการสำรวจ ความพึงพอใจของคณะกรรมการ จำนวน 120 คน พบว่า มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในภาพรวมที่ 7.90 คะแนน จากเต็ม 10 คะแนน ซึ่งคะแนนความพึงพอใจในแต่ละด้านต่างกันเล็กน้อย โดยด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) และด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. มีคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยสูงกว่าด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของคณะอนุกรรมการ ปี 2567

กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ จำนวน 120 คน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ	
		คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)	ค่า STD
1	ความพึงพอใจภาพรวม คณะอนุกรรมการ	7.90	1.16
2	ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	7.94	1.21
3	ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	7.79	1.20
4	ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	7.96	1.31

4.3.5 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีคะแนนรวม 93.82 คะแนน ระดับผ่านดี อยู่ในอันดับที่ 9 ขององค์การมหาชน และอันดับที่ 2 ของหน่วยงานในกระทรวง พม. โดยสรุปผลการประเมินดังนี้

ITA การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส
ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

คะแนนรวม 93.82 คะแนน ระดับผ่านดี

1	แบบวัดความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) : วัดผลเจ้าหน้าที่ พอช. 61 คน	97.33 คะแนน
2	แบบวัดความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) <ul style="list-style-type: none"> ส่วนที่ 1 ผู้รับบริการหรือติดต่อราชการเข้าตอบด้วยตนเองทางระบบ ITAS (Eit Public) : วัดผลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก 406 คน 86.35 คะแนน ส่วนที่ 2 ผู้ประเมิน (สำนักงาน ป.ป.ช.) จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Eit Survey) โดยเก็บข้อมูลจากอนุกรรมการภาคกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน 88.28 คะแนน 	
3	แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	96.07 คะแนน

โดยมีรายละเอียดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสถาบันฯ ใน 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

แบบวัด	ที่	รายละเอียดตัวชี้วัด	ปี 2567
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน IIT	1	การปฏิบัติหน้าที่	97.38
	2	การใช้งบประมาณ	97.70
	3	การใช้อำนาจ	97.92
	4	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	96.07
	5	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	97.59
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก EIT	6	คุณภาพการดำเนินงาน	93.14
	7	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	88.43
	8	การปรับปรุงการทำงาน	80.38
การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ OIT	9	การเปิดเผยข้อมูล	92.14
	10	การป้องกันการทุจริต	100.00
สรุปคะแนนรวม			93.82

4.3.6 การประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน

ตามที่ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2565 เห็นชอบให้องค์การมหาชนต้องได้รับการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน กำหนดให้องค์การมหาชนต้องมีการวิเคราะห์บทบาทขององค์การมหาชนในระบบนิเวศ ตลอดจนมีการกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ขององค์การมหาชน เพื่อจะนำไปสู่การสร้างประโยชน์ สร้างคุณค่ากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง

สถาบันฯ ปรับปรุงรายละเอียดตัวชี้วัดในห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (result chain) ทบทวนรายละเอียดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain: RC) และแผนผังความสัมพันธ์ของ พอช. ในระบบนิเวศ (Ecosystem : ES) ร่วมกับบริบทปัจจุบัน พร้อมกับปรับปรุงรายละเอียดบันทึกข้อตกลงการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติเห็นชอบในคราวประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 2/2567 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2567 รวมทั้ง ดำเนินการปรับปรุงรายละเอียดตัวชี้วัดตามมติคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติเห็นชอบในคราวประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 7/2567 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2567

คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) เห็นชอบบันทึกข้อตกลงการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชนของสถาบันฯ และเห็นชอบให้นำตัวชี้วัดในห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (result chain) ตามบันทึกข้อตกลงฯ ไปกำหนดเป็นตัวชี้วัดเพิ่มเติมสำหรับประเมินผู้อำนวยการองค์การมหาชนด้วย โดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงระหว่างประธานกรรมการสถาบันฯ กับประธานอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2567

สถาบันฯ จัดทำบันทึกความร่วมมือโครงการติดตามและประเมินผลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ตามกรอบแนวทางการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ปี 2567 กับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเป็นผู้ดำเนินการติดตามและประเมินผลฯ เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญและความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลกระทบและความคุ้มค่าการสำรวจจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินผล ตลอดจนมีความเข้าใจต่อกรอบแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าองค์การมหาชน (CPER Model) โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือสำรวจข้อมูล เน้นให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม (Questionnaire) และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ

ผลการประเมินตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) สามารถสรุปผลการประเมินตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ได้ดังนี้

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผล การดำเนินงาน ณ วันที่ 30 ก.ย. 2567	สรุปผลการดำเนินงาน
1) ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผนแล้วเกิดการขยายผลได้สำเร็จ	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567	ร้อยละ 12.50	จากการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผน กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล ใน 2 องค์กรประกอบ คือ 1) มีการต่อยอดและขยายผล และ 2) มีลักษณะของการขยายผล ได้แก่ ขยายพื้นที่ดำเนินการ การปรับรูปแบบการดำเนินการที่ต่อยอดเพิ่มเติม และการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า มีจำนวน 50 ตำบลที่ดำเนินการตามองค์ประกอบ คิดเป็นร้อยละ 12.50
2) ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567	ร้อยละ 37.75	จากการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล มีตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 151 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 37.75 โดยยังคงดำเนินการในโครงการที่ พอช. สนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการในโครงการ/การพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในมิติต่าง ๆ

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผล การดำเนินงาน ณ วันที่ 30 ก.ย. 2567	สรุปผลการดำเนินงาน
3) ร้อยละของผู้นำองค์กรชุมชนมีทักษะความรู้ตามมาตรฐานของ พอช. ที่สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาและบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นได้	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567	ร้อยละ 21.10	จากการสำรวจสมรรถนะผู้นำ จำนวน 673 คน พบว่ามีผู้นำองค์กรชุมชนที่มีสมรรถนะ/ความสามารถที่คาดหวังตามมาตรฐานของ พอช. คิดเป็นร้อยละ 21.10
4) ระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด	ร้อยละ 80	ร้อยละ 81.26	จากการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด จากกลุ่มเป้าหมาย 410 คน พบว่ามีความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชน ในระดับมาก มีคิดเป็นร้อยละ 81.26 โดยมีความเชื่อมั่นในด้านการสร้างความไว้วางใจ การทำงานเป็นทีม และการขับเคลื่อนการพัฒนาตามบทบาทมากที่สุด
5) ร้อยละตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่	ร้อยละ 80	ร้อยละ 59.25	จากการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนมีแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่ามีจำนวน 237 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 59.25 ที่มีการดำเนินงานตามแผนฯ ซึ่งยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผล การดำเนินงาน ณ วันที่ 30 ก.ย. 2567	สรุปผลการดำเนินงาน
6) ร้อยละของตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567	ร้อยละ 23.50	จากการสำรวจตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล ตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา จำนวน 94 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 23.50 โดยเป็นตำบลที่มีผู้นำชุมชนได้ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่กับหน่วยงานต่าง ๆ
7) ร้อยละขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567	ร้อยละ 60.75	จากการสำรวจองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง มีจำนวน 243 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 60.75

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผล การดำเนินงาน ณ วันที่ 30 ก.ย. 2567	สรุปผลการดำเนินงาน
8) ความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567	ร้อยละ 39.25	จากการสำรวจความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล โดยผลสำรวจพบว่า มีองค์กรชุมชนที่มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต จำนวน 157 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 39.25 ซึ่งในช่วง 2-5 ปีที่ผ่านมา สมาชิกตำบลส่วนใหญ่มีงานทำ และมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว รวมทั้งมีปัญหาหนี้สินลดลง
9) ร้อยละของตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตามปี 2567	ร้อยละ 63.25	จากการสำรวจตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่ามีตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่ จำนวน 253 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.25 ซึ่งในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา องค์กรชุมชนได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น เข้ามาให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการพัฒนาต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการกับชุมชน โดยชุมชนสามารถเลือกรับการสนับสนุนและเสนอแนะการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาได้

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผล การดำเนินงาน ณ วันที่ 30 ก.ย. 2567	สรุปผลการดำเนินงาน
10) ร้อยละตำบล ที่องค์กรชุมชนสามารถ เข้าถึงทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การสร้าง คุณภาพชีวิตและ การพัฒนาพื้นที่ที่ได้ (จากรัฐ เอกชน ท้องถิ่น)	ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการ ติดตามปี 2567	ร้อยละ 79.50	จากการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชน สามารถเข้าถึงทรัพยากร เพื่อนำไปสู่ การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ ที่ได้จากกลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่าหลังจากได้รับการสนับสนุน จาก พอช. ตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 318 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 79.50

4.4 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ปี 2567 กรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานสถาบัน จำนวน 310 อัตรา ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ผู้ปฏิบัติงานที่บรรจุอยู่ จำนวน 290 คน แบ่งตามกลุ่มงานได้ ดังนี้

กรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ปี 2567

4.4.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

โดยมีแผนบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาบันฯ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนปฏิบัติการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาบัน ครอบคลุมทั้งด้านงานบุคคล และด้านการพัฒนาบุคลากร

● ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติเห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ 11/2566 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2566 เห็นชอบระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกอบด้วย

- แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
- องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
- หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่
- กลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
- การนำผลประเมินการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เชื่อมโยงกับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง และการต่อสัญญาจ้าง
- คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

● จัดทำ/ทบทวนระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ 9/2567 เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2567 เห็นชอบการจัดทำ/ทบทวนระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล รวม 5 ฉบับ เพื่อให้มีความเหมาะสม ทันสมัย ดังนี้

1) ประกาศสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เรื่อง แผนความก้าวหน้าทางอาชีพ (Career Path) ของผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563 โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมระดับตำแหน่งสายงานวิชาการ

2) บัญชีเงินเดือนค่าจ้างของผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แบบทำระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำหนดเงินเดือนค่าจ้างแรกรับเข้าปฏิบัติงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

3) บัญชีเงินเดือนค่าจ้างของผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แบบทำข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2561

4) บัญชีค่ารับรองประจำตำแหน่งแบบทำระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยค่ารับรองประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559

5) ระเบียบค่าตอบแทนพิเศษของเจ้าหน้าที่ที่อัตราเงินเดือนค่าจ้างถึงขั้นสูงของตำแหน่ง

4.4.2 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน

ในปี 2567 มีการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงาน พอช. ที่เป็นสมรรถนะร่วมที่ทุกคนในองค์กร ทุกตำแหน่ง/ส่วนงานเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถาบัน โดยผลการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของผู้ปฏิบัติงานในปี 2567 และประเมินตามกลุ่มตำแหน่งงาน จำนวน 20 ส่วนงาน จำนวน 288 คน ดังนี้

ตารางสรุปจำนวนผู้ปฏิบัติงานที่มีผลการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competency) ในระดับต่าง ๆ

สมรรถนะหลัก (Core Competency)		ภาพรวมองค์กร ประจำปี 2567						จำนวน (คน) รวม
		ต่ำกว่าเกณฑ์		เป็นไปตามเกณฑ์		สูงกว่าเกณฑ์		
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
Core 1	ความเชื่อมั่นในแนวทางการพัฒนาที่องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก	73	25	149	52	66	23	288
Core 2	จริยธรรม	57	20	178	62	53	18	288
Core 3	การทำงานเป็นทีม และการประสานความร่วมมือ	68	24	123	43	97	34	288
Core 4	การเรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	90	31	112	39	86	30	288
Core 5	การบริการที่ดี	83	29	136	47	69	24	288
Core 6	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงาน	84	29	125	44	79	27	288

หมายเหตุ: จากจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 290 คน มีเจ้าหน้าที่ 2 คน ที่ไม่ได้ทำแบบประเมินสมรรถนะ เนื่องจาก 1 คน เกษียณอายุการทำงาน และอีก 1 คนอยู่ในกระบวนการลาออก รวมจำนวนผู้ทำแบบประเมินสมรรถนะทั้งสิ้น 288 คน

ผลการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ด้านที่มีค่าคะแนนสูงกว่าเกณฑ์มากที่สุด คือ core 3 ด้านการทำงานเป็นทีม และการประสานความร่วมมือ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 34 และด้านที่ผู้ปฏิบัติงานมีค่าคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มากที่สุด คือ core 4 การเรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ซึ่งจากผลการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงาน นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพในแต่ละหลักสูตร สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีค่าคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์และผู้สนใจ รวมไปถึงมีการวางแผนหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่ง เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพสมรรถนะกลุ่มงานในปี 2568 ต่อไป

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานปี 2567

❖ โครงการการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. หลักสูตรการบริหารจัดการสินเชื่อ เพื่อการพัฒนาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน วันที่ 13 มีนาคม 2567 โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 84 คน ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการเสนออนุมัติโครงการ การจัดทำนิติกรรมและการเบิกจ่ายสินเชื่อ การชำระคืนสินเชื่อ และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อีกทั้งระบบการบริหารจัดการสินเชื่อ ได้ถูกต้องตามระเบียบสถาบันและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ และมีทิศทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการสินเชื่ออย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ปี พ.ศ. 2567

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานปี 2567

❖ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน หลักสูตร “จิตวิทยาการบริหารจัดการความเครียด” วันที่ 28 มีนาคม 2567 ณ พอช. มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้มีความเข้าใจว่าความเครียดคืออะไร ทำไมจึงเกิดความเครียดเมื่อเกิดความเครียดแล้วจะอย่างไร 2) เพื่อให้สามารถนำหลักการทางจิตวิทยาไปปรับใช้ให้สามารถรับมือกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม 3) เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถในการจัดการอารมณ์ของตนเอง ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์สาเหตุ และฝึกทักษะการบริหารจัดการความเครียด มีผู้เข้าร่วมจำนวน 65 คน

❖ หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ วันที่ 25 เมษายน 2567 โดยวิทยากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มาให้ความรู้ เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้อย่างปลอดภัย

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานปี 2567

❖ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “กลุ่มผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติการชุมชน ทบทวนบทเรียนการทำงานที่ผ่านมาพร้อมกำหนดเป้าหมาย แนวทาง วิธีการทำงาน และแผนงานปฏิบัติการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายปี 2567” วันที่ 14 – 17 พฤษภาคม 2567 ณ ชลพฤกษ์ รีสอร์ท ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 134 คน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ในการขับเคลื่อนงานตามเป้าหมายปี 2567 ที่กำหนดไว้ พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ในการสนับสนุนการทำงาน

❖ หลักสูตร Happy Retirement หมดหนี้มีออม วันที่ 19 มิถุนายน 2567 โดยมีวิทยากรประจำตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ความรู้ ในการวางแผนทางการเงิน การจัดการหนี้ และการลงทุน เริ่มตั้งแต่การสร้างกรอบ Mindset ด้านการเงินของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสมดุลของชีวิต บริหารจัดการรายรับ รายจ่าย การออม และหนี้สินให้สมดุล รู้จักเพิ่มความมั่งคั่งผ่านการลงทุน รักษาความมั่นคงด้วยการวางแผนประกันภัย และการวางแผนเกษียณ พร้อมแนะนำแอปพลิเคชันของตลาดหลักทรัพย์สำหรับการทำรายรับรายจ่าย

4.4.3 การส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานรับทราบและรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมขององค์กร ผ่านการสื่อสารช่องทางหรือรูปแบบต่าง ๆ เข้าใจภารกิจองค์กร บทบาทของตนเองที่สัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สถาบันฯ ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย “No Gift Policy” เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส และส่งเสริมธรรมาภิบาล โดยจัดทำประกาศเจตนารมณ์ในการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการเลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งจัดกิจกรรม “ร่วมใจต่อต้านการทุจริต” ในวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล และรณรงค์ปลูกฝังแนวคิดอุดมการณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ นอกจากนี้ มีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ ตลอดจนมอบหมายให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นตัวอย่างที่ดีในการยึดถือธรรมาภิบาลในองค์กร นโยบายนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมุ่งยกระดับมาตรฐานคุณธรรมในหน่วยงานภาครัฐ และสนับสนุนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมในองค์กร อันเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทำให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นองค์กรคุณธรรมที่ประชาชนไว้วางใจและศรัทธา

➤ โครงการสัมมนาเจ้าหน้าที่ พอช. ประจำปี 2567 24 ปี พอช. ก้าวไปด้วยกัน สร้างพลัง
สานสัมพันธ์ ร่วมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ระหว่างวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2567 ณ Sea pine Recreation
Centre อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ และ ศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 355 คน ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ผู้ปฏิบัติงาน พอช. มีความภาคภูมิใจ
และมองเห็นคุณค่าของตนเองในการทำงาน ที่มุ่งไปสู่เป้าหมายและวิสัยทัศน์ขององค์กร สามารถออกแบบ
จัดสมดุลของเวลาการทำงานและเวลาส่วนตัว Work Life Balance รวมถึง Work - Family Balance
และมี Attitude ในการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเกิดการยอมรับ จากคนรอบข้างและเพื่อนร่วมงาน
รวมทั้งการทำงานเป็นทีม การส่งเสริมอัตลักษณ์ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรมองค์กร ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจ
ในการทำงานและเกิดความรัก มีความผูกพันต่อองค์กร และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่าง
ผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับและทุกส่วนงาน

➢ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานสถาบัน ประจำปี 2567 หลักสูตร “การส่งเสริมและการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐและการขับเคลื่อนองค์กรพอเพียงต่อต้านทุจริต” วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม 2567 ณ โรงแรมเอสบางกอก ถนนนวมินทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ โดยมีผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน เข้าร่วมจำนวน 60 คน ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ผู้ปฏิบัติงานสถาบันเกิดการรับรู้และมีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติตามและการขับเคลื่อนองค์กรพอเพียงต่อต้านทุจริต และผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนองค์กรพอเพียงต้านทุจริต สามารถนำสู่การปฏิบัติในการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในองค์กร หรือชมรม STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริตภายในองค์กร

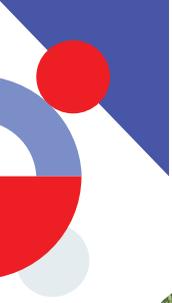

➤ โครงการ พอช. ร้อยดวงใจ จิตอาสา พัฒนาชุมชนท้องถิ่น “ปลูกป่า สร้างฝาย เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ วันที่ 8-9 มิถุนายน 2567 ณ ชุมชนบ้านถ้ำเสือ ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี เจ้าหน้าที่เข้าร่วมจำนวน 59 คน โดยทำกิจกรรมปลูกป่า สร้างฝายร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชน ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมีส่วนร่วม การเป็นจิตอาสา และสร้างความสัมพันธ์อันดีของผู้ปฏิบัติงานพอช. ผลักดันให้มีการบูรณาการความร่วมมือภายในพื้นที่ชุมชน ระหว่างเจ้าหน้าที่สถาบันฯ คนในชุมชน และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

➤ โครงการ “ร้อยดวงใจ จิตอาสา พัฒนาชุมชนท้องถิ่น” วันที่ 18 สิงหาคม 2567 ที่จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 10 เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 72 พรรษา โดยมีการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ป่าชุมชนและป่าครอบครัว จำนวน 4 ตำบล ด้วยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐและผู้นำชุมชนจำนวน 400 คน เข้าร่วมสะท้อนความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและมุ่งเน้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน

2. งานตามนโยบายรัฐบาล

การสนับสนุน
การพัฒนา
ที่อยู่อาศัย
ผู้มีรายได้น้อย
ในเมืองและชนบท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทภายใต้ **แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)** มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างโอกาสด้านที่อยู่อาศัย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ภายใต้วิสัยทัศน์ **“คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถาวรและมีความคุณภาพชีวิตที่ดีในปี 2579 (Housing For All)”**

โดยยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ประเทศไทยให้การรับรอง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 ของสหประชาชาติ และวาระใหม่แห่งการพัฒนา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งระดับตามรายได้ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle)

ปี 2567 นโยบายของนายกรัฐมนตรีแพทองธาร ชินวัตร ให้ความสำคัญกับประเด็น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาสในด้านที่อยู่อาศัย ในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ แก้ปัญหาที่ดินทับซ้อนยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน และการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
ในเมืองและชนบท ดังนี้

1.

“โครงการบ้านมั่นคง”

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด/ชุมชน
บุกรุก โดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อสร้างชุมชน
ที่มั่นคงตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546
นอกจากสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังเป็นการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการจัดระบบดูแลเพื่อรักษาดินแดน
และบ้านให้มั่นคงยั่งยืน หรือที่เรียกว่า การทำ “บ้าน” ที่ให้มากกว่าคำว่า “บ้าน”
พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานของขบวนชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและ
ขับเคลื่อนการทำงานระดับภาคและส่วนกลาง อาทิ การจัดงานวันที่อยู่อาศัยโลก
การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย และการพัฒนาเมืองในทุกมิติ

จากการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
ชุมชนเมืองและชนบทระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ **ชุมชน
เกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์** เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้าง
ความมั่นคงในการอยู่อาศัย

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณสุขปึกและที่อยู่อาศัย 4,087 ครัวเรือน 144 ชุมชน
ใน 22 จังหวัด เป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนและผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย
โดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงาน
ในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้าง
ความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีระบบสาธารณสุขปึก สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของชุมชน และสามารถ
แก้ปัญหาชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก โดยผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิต

และการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมาย เป็นสถานะผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้าง สาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well – Being) ที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังเกิดการขยายกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหา ที่อยู่อาศัย “บ้านที่มากกว่าคำว่า...บ้าน” เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ทั้งสิทธิ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ และรายได้ โดยเกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น การใช้บ้าน เป็นที่ประกอบอาชีพ การใช้พื้นที่ในการปลูกพืชผักเพื่อลดค่าใช้จ่าย มีอาหารปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด การจัดการขยะและพลังงานทดแทน เป็นต้น

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)
ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2567 : เป้าหมายตามงบประมาณในช่วงปี 2560 – 2567 รวม 40,110 ครัวเรือน โดยเกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 42,342 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 105.56 สามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย

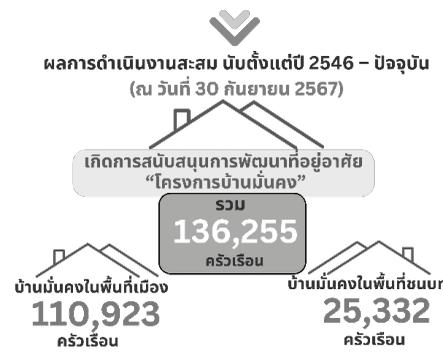
ผลการดำเนินงานสะสม นับตั้งแต่ปี 2546 – ปัจจุบัน (ณ 30 ก.ย. 2567) เกิดการสนับสนุน การพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” รวม 136,255 ครัวเรือน ประกอบด้วย บ้านมั่นคงในพื้นที่ เมือง 110,923 ครัวเรือน และพื้นที่ชนบท 25,332 ครัวเรือน

โครงการบ้านมั่นคงปี 2567

“บ้านที่มากกว่าคำว่า...บ้าน” จุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2567

โครงการบ้านมั่นคง

สหกรณ์เคหสถานอ้อมน้อยสามัคคี จำกัด ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

กระบวนการ

1. สร้างความเข้าใจการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแนวทางโครงการบ้านมั่นคงและออกแบบวางผังชุมชน/แบบบ้าน อย่างมีส่วนร่วมกับสมาชิก
2. ประชุมแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีไร่รื้อเร่งด่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ตัวแทนชุมชน และเครือข่ายที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเมืองเข้าร่วมอบรมระบบโปรแกรม Co-Creat Thailand เพื่อการจัดเก็บข้อมูลรายครัวเรือน/รายชุมชนเพื่อทำแผนพัฒนาทุกมิติ
4. เสนอโครงการเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณ 64 ครัวเรือน

สหกรณ์เคหสถานอ้อมน้อยสามัคคี จำกัด ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ชุมชนหลังวัดอ้อมน้อย ตั้งอยู่ในพื้นที่เช่าภายใต้การปกครองของเทศบาลนครอ้อมน้อย โดยมีผู้เริ่มเข้ามาอยู่อาศัยตั้งแต่ปี 2512 อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อเจ้าของที่ดินตัดสินใจขายที่ดิน และต้องการให้ชาวบ้านย้ายย้ายออกเพื่อปิดการขาย ชาวบ้าน 39 รายได้รับหมายศาลในปี 2560 ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่ออยู่อาศัย ทั้งนี้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ร่วมหารือแก้ไขปัญหามาแนวทาง "บ้านมั่นคงเมือง" ซึ่งช่วยสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยให้กับ 64 ครัวเรือน

โครงการบ้านมั่นคง ตำบลวังสมบูรณ์ อำเภอสว่างสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

กระบวนการ

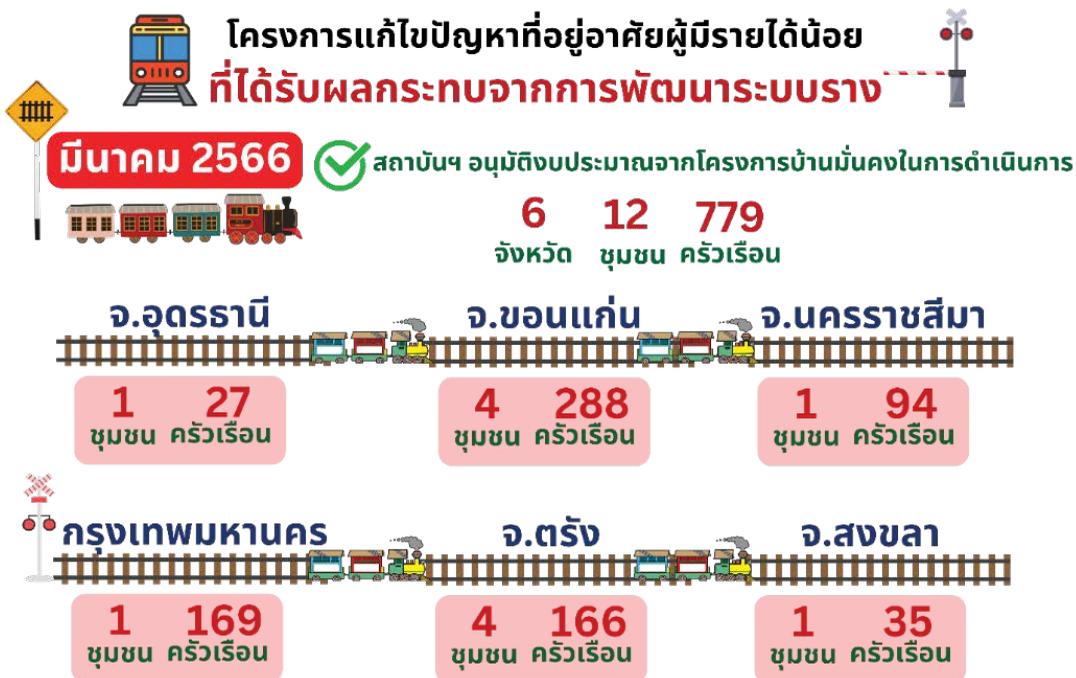
1. สร้างความเข้าใจการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแนวทางโครงการบ้านมั่นคง
2. จัดทีมทำงานรายหมู่บ้าน และสำรวจข้อมูลชุมชน พร้อมวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อน
3. นำเสนอแผนการพัฒนาผ่านกลไกคณะกรรมการระดับตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. เสนอโครงการเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณ 229 ล้านบาท
5. ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมต่อเติมแล้วจำนวน 80 ครัวเรือน

2. โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

เป็นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง และสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในทุกมิติที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในทุกมิติ และพัฒนารูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ในการจัดความสัมพันธ์ลักษณะแนวราบระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2566 จนถึงปี 2567 จำนวน 1,131 ครั้วเรือน 16 ชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบครอบคลุมชุมชนที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด โดยมีการสำรวจข้อมูล ความเดือดร้อน และใช้ข้อมูลในการรับรองสิทธิ์ผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน การพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา ระบบรางเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย เกิดการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อม ที่ดี มีรูปแบบการอยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผล ให้เกิดรูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ระหว่างชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดย ในปี 2566 สนับสนุนโครงการและงบประมาณในการพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน 779 ครั้วเรือน 6 จังหวัด 12 ชุมชน และ ในปี 2567 มีเป้าหมายจำนวน 340 ครั้วเรือน โดยสนับสนุนโครงการและงบประมาณ ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน 352 ครั้วเรือน 3 จังหวัด 4 ชุมชน

2567

เป้าหมาย 340
ครัวเรือน

สถาบันฯ มีการอนุมัติงบประมาณโครงการและงบประมาณ
เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย

3 4 352
จังหวัด ชุมชน ครัวเรือน

จ.ขอนแก่น

กรุงเทพมหานคร

จ.สงขลา

1 74
ชุมชน ครัวเรือน

2 180
ชุมชน ครัวเรือน

1 98
ชุมชน ครัวเรือน

❖ การจัดเวทีสร้างความเข้าใจโครงการกับกลุ่มเป้าหมาย : ในพื้นที่ 16 จังหวัด 40 พื้นที่
ผู้เข้าร่วม 3,993 คน โดยมีการสื่อสารทำความเข้าใจโครงการต่อท้องถิ่น ท้องที่ ชุมชนกลุ่มเป้าหมาย
โครงการฯ ชี้แจงเงื่อนไขการเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งแลกเปลี่ยน ตอบข้อซักถาม อาทิ

● สำนักงานเทศบาลเมืองบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด
ราชบุรี : ร่วมรับฟังหลักเกณฑ์การขอเช่าที่ดินของการรถไฟให้กับ
ผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบ
จำนวน 70 คน และวางแผนการลงพื้นที่สำรวจชุมชนที่เดือดร้อน

● สำนักงานเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภوتا่มะกา
จังหวัดกาญจนบุรี : โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 3 ชุมชน 123 ครัวเรือน
เข้าร่วมรับฟัง และจะดำเนินการจัดทำสรุปข้อมูลรายชื่อผู้ที่ประสงค์
จะขอเช่าที่ดินเพื่อพัฒนาโครงการ

- สถานีรถไฟสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี : สร้างความเข้าใจโครงการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง” เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ รวมกลุ่มเป้าหมาย 1 ชุมชน 19 ครัวเรือน

✧ การขับเคลื่อนงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์แก่สมาชิกชุมชนริมราง

ชุมชนโรงปูนเหนือ-ใต้ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พอช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 2 ชี้แจงขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งสหกรณ์ พร้อมอบรมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินการของสหกรณ์ สมาชิกได้ร่วมกันลงมติเห็นชอบในการตั้งชื่อสหกรณ์ว่า “สหกรณ์เคหะสถานชุมชนโรงปูนพัฒนา จำกัด” พร้อมทั้งมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อประสานการประชุมและดำเนินงานของกลุ่มสหกรณ์ต่อไป อีกทั้งได้มีการกำหนดนัดหมายประชุมครั้งถัดไป เพื่อสานต่อกระบวนการจัดตั้งสหกรณ์อย่างเป็นทางการ

สำนักงานเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา จัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แก่สมาชิกชุมชนริมรางรถไฟเมืองสงขลา 15 ชุมชน โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 143 คน การอบรมครั้งนี้ ได้ชี้แจงเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับความหมายอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการจัดตั้งสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันจัดทำแผนเพื่อขับเคลื่อนงานด้านสหกรณ์ภายใต้โครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมรางต่อไป

✧ การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้บริหารกระทรวงฯ และผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง (บ้านมั่นคงเครือข่ายริมรางเมืองย่าโม) ที่สหกรณ์เครือข่ายริมรางย่าโม จำกัด ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เยี่ยมเยียนและทำพิธีตอกเข็มเอกเสาเข็มต้นแรก มอบทะเบียนบ้าน มอบรถโยกแก่คนพิการ และมอบเครื่องอุปโภคบริโภคและเงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ให้กำลังใจกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง พร้อมรับฟังรายงานสถานการณ์ผลกระทบและสภาพปัญหาของชุมชน โดยจะนำไปสู่การขับเคลื่อนงานในกระทรวงฯ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับคนในชุมชน

ชาวริมรางรถไฟจังหวัดตรัง รับมอบสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟ 4 โครงการ 166 ครัวเรือน ชุมชนชายเขาใหม่พัฒนา เทศบาลตำบลลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง จัดงาน “สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย และคุณภาพชีวิตชุมชนเมืองตรัง จังหวัดตรัง” โดยมี รองผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง เป็นประธานในงาน ผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้แทนจากหน่วยงานภาคี

เข้าร่วมจำนวน 400 คน เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตรัง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดตรัง การประปาส่วนภูมิภาค สาขาห้วยยอด และผู้แทนเครือข่าย

ชุมชนริมรางภาคใต้ 9 จังหวัด การจัดงานมีพิธีมอบสัญญาเช่าที่ดินพร้อมการลงนามบันทึกความร่วมมือการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงในที่ดิน ที่อยู่อาศัย และคุณภาพชีวิต จังหวัดตรัง และยกเสาเอกชุมชนชายเขาใหม่พัฒนา

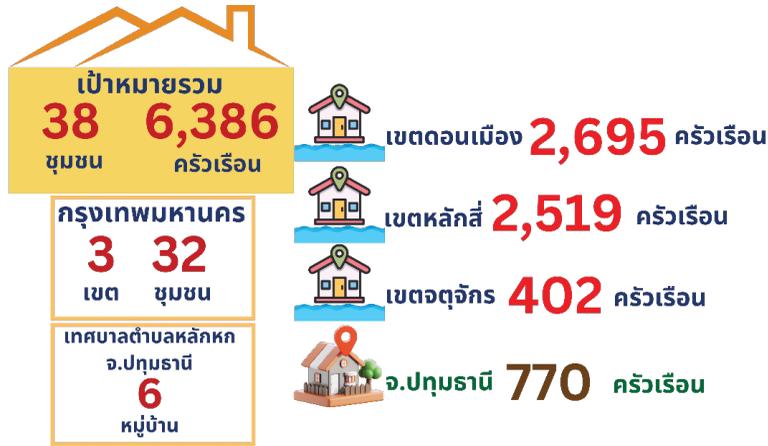
วิดิทัศน์ ชาวริมรางจะมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ถูกต้องตามกฎหมาย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกมิติ

3. โครงการพัฒนา ที่อยู่อาศัย ชุมชนริมคลอง

เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकกล้าแนวจำลองและทางระบายน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 โดยดำเนินการในพื้นที่คลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร เน้นหลักการสำคัญคือ “การจัดการร่วมกันของชุมชนในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์”

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง เป็นการดำเนินงานในพื้นที่คลองเปรมประชากร :
 เป้าหมายรวม 38 ชุมชน 6,386 ครัวเรือน (กทม. ดำเนินการใน 3 เขต 32 ชุมชน และพื้นที่เทศบาลตำบล
 หลักหก จังหวัดปทุมธานี 6 หมู่บ้าน) จำแนกเป็น เขตดอนเมือง 2,695 ครัวเรือน เขตหลักสี่ 2,519 ครัวเรือน
 เขตจตุจักร 402 ครัวเรือน จ.ปทุมธานี 770 ครัวเรือน

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พื้นที่คลองเปรมประชากร

ผลการดำเนินการดำเนินการนับตั้งแต่ ปี 2563 ถึง ปัจจุบัน

จากการดำเนินการนับตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการพัฒนาใน 23 ชุมชน 2,092 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.76 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็น

- บ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,472 ครัวเรือน
- บ้านที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 380 ครัวเรือน
- พื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 240 ครัวเรือน

ปี พ.ศ. 2567 เป้าหมาย 70 ครัวเรือน ณ 30 กันยายน 2567 มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณ จำนวน 70 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์ และสหกรณ์ เกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นการขยับบ้านเรือน/ครัวเรือนที่รูก้าคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกัน โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย เช่น การปรับปรุงในที่ดินเดิม มีการเช่าที่ดินร่วมกัน จัดระเบียบการอยู่อาศัยเพื่อรองรับครัวเรือนที่รูก้าคูคลอง การสร้างชุมชนในที่ดินใหม่ที่ชุมชนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกันในลักษณะการซื้อหรือเช่าที่ดินและปลูกสร้างที่พักอาศัยร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับปรุงในที่ดินเดิมได้ และเกิดการแก้ไขปัญหาการรูก้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะ จากผู้รูก้า/ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัยถูกกฎหมาย” และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ส่งผลให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบ้านที่มั่นคง และอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ชุมชนหน้าท่าอากาศยานด้านใต้ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร : ชุมชนหน้าท่าอากาศยานด้านใต้ เขตดอนเมือง เป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของการพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองที่ประสบความสำเร็จ ภายใต้แนวคิดการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาการรुकล้ำพื้นที่สาธารณะ ชุมชนนี้ตั้งอยู่บริเวณริมคลองเปรมประชากร มีสมาชิก 60 ครัวเรือน ซึ่งเช่าที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์รวมพื้นที่ 1 ไร่ 6 งาน 18 ตารางวา โดยมีสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา 30 ปี

การพัฒนาี้เกิดจากความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนที่มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเอกชน เช่น โรงแรมอมารี ดอนเมือง และท่าอากาศยานดอนเมือง ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมอาชีพ โดยเปิดพื้นที่ตลาดให้ชาวบ้านนำสินค้ามาจำหน่าย สร้างรายได้และความเข้มแข็งในชุมชน

บ้านจำนวน 60 หลังในพื้นที่ได้รับการก่อสร้างแล้วเสร็จและมีการเช่าอยู่อาศัย มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย ส่งผลให้ครัวเรือนเหล่านี้มีสถานะจากผู้รुकล้ำกลายเป็นผู้อยู่อาศัยที่ถูกกฎหมาย พร้อมสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยในอนาคต ชุมชนมีเป้าหมายพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือแลนมาร์คที่สำคัญ โดยอาจปรับพื้นที่ให้เป็นถนนคนเดิน เพิ่มกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว และช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่

วีดิทัศน์

การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนผู้มีรายได้น้อย
คลองเปรมประชากร คลองแม่ข่าย
บึงมักกะสัน

4. โครงการบ้านพอเพียง

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานานแล้วมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีรายได้น้อยพอที่จะนำมาใช้ในการเติมซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือ การสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ซึ่งอาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินงาน คือ ใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่ม/องค์กรชุมชน ในตำบลหรือองค์กรชุมชนตำบลที่มีทุนด้านการพัฒนาต่าง ๆ เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาาร่วมกัน

การดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียง ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มีเป้าหมายรวม 352,000 ครัวเรือน จากการดำเนินงานในปี 2560 - 2567 เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยครอบคลุม 77 จังหวัด 156,019 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.32 ของเป้าหมายรวม

โครงการบ้านพอเพียง

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย
ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2567

เป้าหมายตามงบประมาณ
ในช่วงปี 2560 - 2567

352,000
ครัวเรือน

เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการปรับปรุง
ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัย
ให้กับผู้มีรายได้น้อยครอบคลุม 77 จังหวัด

156,019
ครัวเรือน

คิดเป็นร้อยละ

44.32

ของเป้าหมายรวม

2567

มีการดำเนินโครงการซ่อมแซม
ปรับปรุง และสร้างที่อยู่อาศัย
ให้กับครัวเรือนยากจน

77 **1,882**
จังหวัด ตำบล

26,572
ครัวเรือน

ในปี 2567 ได้มีการดำเนินโครงการซ่อมแซม ปรับปรุง และสร้างที่อยู่อาศัยให้กับครัวเรือนยากจนจำนวน 26,572 ครัวเรือน 1,882 ตำบลใน 77 จังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสถานะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจนภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนในพื้นที่ ทำให้ชุมชนต่าง ๆ เกิดการตื่นตัวร่วมกันดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตั้งแต่การสำรวจ กลั่นกรองข้อมูล ผู้เดือดร้อน การคัดเลือก การรวมกลุ่มผู้เดือดร้อน จัดซื้อวัสดุและดำเนินการก่อสร้างร่วมกัน ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยการสมทบ/ร่วมแรงก่อสร้างของผู้เดือดร้อนและคนในชุมชน และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาคีรัฐ ภาคประชาสังคมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรร่วมดำเนินการ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถ

เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อันเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดรับกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

ตัวอย่างบ้านพอเพียง

BEFORE		AFTER
	 <p>ต.ไผ่เขียว อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี ซ่อมหลังคา และ ผนังบ้าน</p>	
	 <p>ต.ลำเหย อ.ดอนตูม จ.นครปฐม ซ่อมผนังบ้าน</p>	
		
	 <p>ต.หนองรี อ.บ่อพลอย จ.กาญจนบุรี ซ่อมหลังคา และ ผนังบ้าน</p>	

QR Code
 รูปธรรมการดำเนินงานปี 2567
 โครงการบ้านพอเพียง

5.

โครงการพัฒนา ที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ และภัยพิบัติ

ปัญหาไฟไหม้ไล่อื้อที่อยู่อาศัยและภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นภาวะฉุกเฉินที่ชุมชนมักประสบในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนไม่อาจคาดการณ์ได้ เป็นความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งนี้ในกระบวนการเตรียมความพร้อมจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ต้องใช้ระยะเวลาานาน ชุมชนที่ประสบเหตุจึงมีความจำเป็นต้องมีที่พักอาศัยชั่วคราวรองรับ

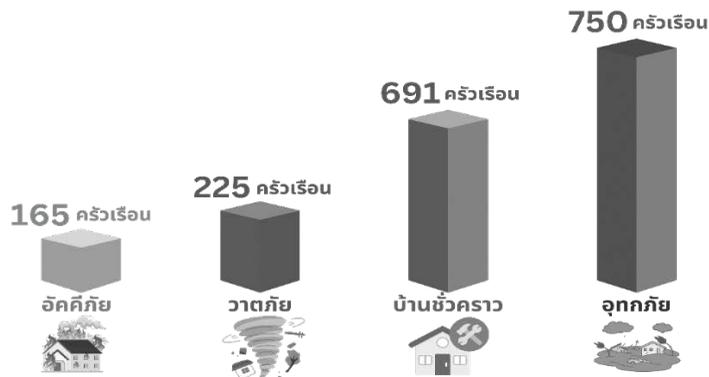
โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล่อื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ในปี 2567 เกิดการสนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ชุมชนที่ประสบภัย 1,831 ครัวเรือน ใน 33 จังหวัด วงเงินอนุมัติ 21,852,000 บาท ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

(1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12 จังหวัด	138 ครัวเรือน
(2) ภาคใต้	8 จังหวัด	240 ครัวเรือน
(3) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	2 จังหวัด	719 ครัวเรือน
(4) ภาคกลางและตะวันตก	2 จังหวัด	18 ครัวเรือน
(5) ภาคเหนือ	10 จังหวัด	716 ครัวเรือน

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่รื้อ ก้ายพิบัติ

การสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล่รื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ในปี 2567

ผลจากการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสหรือคนจนที่สุดในสังคมและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเร่งด่วน/เฉพาะหน้าจากกรณีเพลิงไหม้ ไล่รื้อ หรือต้องรื้อย้าย ได้รับการดูแลในการมีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

เขตชุมชนวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

เกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านเรือนประชาชน ซอยจรัญสนิทวงศ์ 79 แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร หลังจากดำเนินการดับไฟเรียบร้อยและตรวจสอบจำนวนบ้านที่เสียหาย 11 หลังคาเรือน 21 ครัวเรือน มีผู้เดือดร้อน 94 คน ไม่มีผู้เสียชีวิต มีผู้พิการ 2 ราย และมีผู้ป่วยติดเตียง 1 ราย ผู้สูงอายุ 11 ราย เด็กอ่อน 3 ราย มีบ้านเสียหายทั้งหลังจำนวน 6 หลังเสียหายบางส่วน 5 หลัง หลังจากเกิดเหตุเพลิงไหม้ ผู้ประสบภัยที่บ้านเสียหายทั้งหมด ไปพักอาศัยศูนย์ฝึกอาชีพและใต้ศาลาการเปรียญของวัดบางพลัดแต่ทางศูนย์ให้พักได้ 10 วันแล้วต้องย้ายออก สภากาชาดฯ เขตบางพลัด จึงประสาน พอช. ดำเนินการช่วยเหลือผู้เดือดร้อนดังกล่าว เสนอบประมาณช่วยเหลือผ่านโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ไฉริ้อ และภัยพิบัติ จำนวน 21 ครัวเรือน เป็นงบประมาณทั้งสิ้น 378,000 บาท ในการช่วยเหลือค่าเช่าบ้านและค่าซ่อมแซมบ้านสำหรับสมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากเหตุเพลิงไหม้ และดำเนินการเบิกจ่ายให้สมาชิกผู้เดือดร้อน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยในระยะสั้นและวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะยาว

ชุมชนโรงน้ำแข็ง เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

เกิดเหตุเพลิงไหม้ชุมชนโรงน้ำแข็ง ซอยเจริญราษฎร์ 1 แยก 9 โดยเกิดความเสียหายทั้งหมด 13 ครั้วเรือน เสียหายทั้งหลัง 10 ครั้วเรือน และเสียหายบางส่วน 3 ครั้วเรือน สภากงศ์กรชุมชนฯ เขตสาทร จึงมีการขอสนับสนุนงบประมาณที่อาศัยชั่วคราวกรณีไฟไหม้ไ้รื้อในการเข้าบ้านเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน จำนวน 13 ครั้วเรือน รวมงบประมาณสนับสนุนจำนวน 234,000 บาท

6.
การขับเคลื่อน
ข้อเสนอเชิงนโยบายวิฤต
ประชากรและสังคมสูงวัย

เป็นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 รับทราบข้อเสนอเชิงนโยบายวิฤตประชากรและสังคมสูงวัย ซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรการ ได้แก่ (1) เสริมพลังวัยทำงาน (2) เพิ่มคุณภาพและผลิตภาพของเด็กและเยาวชน (3) สร้างพลังผู้สูงอายุ (4) เพิ่มโอกาสและเสริมสร้างคุณค่าคนพิการ และ (5) สร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของครอบครัว โดย พอช. ดำเนินการในมาตรการที่ 5) สร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของครอบครัว

โดย สถาบัน ฯ ได้ดำเนินการในมาตรการที่ (5) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลองเปรมประชากร ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และคนพิการ ผ่านการจัดกิจกรรมและการช่วยเหลือที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ภายใต้โครงการชุมชนน่าอยู่ โดยข้อมูลสำรวจชุมชน วิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ จัดทำแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหา สร้างกตติกาการอยู่ร่วมกัน และสร้างระบบเฝ้าระวังในชุมชน พร้อมทั้งเชื่อมต่อข้อมูลกลุ่มเป้าหมายกับสวัสดิการรัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบสวัสดิการของชุมชน

ผลการดำเนินโครงการใน 8 ชุมชน เขตจตุจักร เขตดอนเมือง และเขตหลักสี่ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และหน่วยงานทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง เช่น กรุงเทพมหานคร และจังหวัดปทุมธานี ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและดูแลกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ จากการสำรวจ พบข้อมูลกลุ่มเปราะบางจำนวน 416 ราย แบ่งเป็นผู้สูงอายุ 202 ราย เด็กและเยาวชน 157 ราย ผู้พิการ 27 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 29 ราย และคนไร้บ้าน 1 ราย ข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเปราะบางเข้าสู่ระบบสวัสดิการของรัฐ และรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม

ครั้งที่ 1 : ชุมชนกรุงเทพพัฒนา ชุมชนเจริญชัยนิมิตใหม่ และชุมชนสวนผัก โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายในชุมชนรวม 396 ครั้วเรือน โดยจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในพื้นที่ เกิดการ Mapping ข้อมูลของกลุ่มเปราะบาง พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 416 ราย จำแนกเป็น ผู้สูงอายุ 202 ราย เด็กและเยาวชน 157 ราย ผู้พิการ 27 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 29 ราย และคนไร้บ้าน 1 ราย

ครั้งที่ 2 : ชุมชนเปรมประชาสมบุรณ์ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายในชุมชนรวม 124 ครั้วเรือน โดยจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในพื้นที่ เกิดการ Mapping ข้อมูลของกลุ่มเปราะบาง พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 47 ราย จำแนกเป็น ผู้สูงอายุ 32 ราย เด็กและเยาวชน 8 ราย ผู้พิการ 3 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 3 ราย และผู้มีปัญหาสังคม 1 ราย

ครั้งที่ 3 : ชุมชนหน้าท่าอากาศยานด้านใต้ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายในชุมชนรวม 60 ครัวเรือน โดยจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในพื้นที่เกิดการ Mapping ข้อมูลของกลุ่มเปราะบาง พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 ราย จำแนกเป็น ผู้สูงอายุ 10 ราย เด็กและเยาวชน 2 ราย ผู้พิการ 2 ราย และ คนที่มีปัญหาสังคม 2 ราย

ครั้งที่ 4 : ชุมชนตลาดหลักสี่และชุมชนหลักสี่พัฒนา 99 โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายในชุมชนรวม 151 คน โดยจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในพื้นที่เกิดการ Mapping ข้อมูลของกลุ่มเปราะบาง พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็นผู้สูงอายุ 18 ราย เด็กและเยาวชน 5 ราย ผู้พิการ 8 ราย และคนที่มีปัญหาสังคม 9 ราย

ครั้งที่ 5 : ชุมชนวัดรังสิต ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายในชุมชนรวม 304 คน โดยจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในพื้นที่เกิดการ Mapping ข้อมูลของกลุ่มเปราะบาง พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 21 ราย จำแนกเป็นผู้สูงอายุ 14 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 5 ราย และผู้พิการ 1 ราย นอกจากนี้ เกิดการสร้างกติการ่วมกัน เรื่องการจัดการพื้นที่ส่วนกลางและการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน อาทิ การใช้พื้นที่ส่วนกลาง การจอดรถบนทางจราจร และการจัดระเบียบบริเวณหน้าบ้านของสมาชิก เป็นต้น

3. สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เทียบกับเป้าหมายใน 13 แผนงาน ดังนี้

แผนงาน - ตัวชี้วัดการประเมิน	เป้าหมาย ปี 2567	ผลการดำเนินงาน
<p>แผนงานที่ 1 การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง</p> <p>1.1 การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและสมดุล (ตัวชี้วัดประเมิน) 	1,050 ตำบล	<p>↑ 1,220 ตำบล (ร้อยละ 116.19)</p>
<p>1.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง (ตัวชี้วัดประเมิน) - จำนวนตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ดี และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (TPMAP) 	<p>1,400 ตำบล</p> <p>50 ตำบล / เมือง</p>	<p>↑ 1,628 ตำบล (ร้อยละ 116.29)</p> <p>↑ 50 ตำบล/เมือง (ร้อยละ 100.00)</p>
<p>แผนงานที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น</p> <p>2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท</p>	325 ตำบล/เมือง	<p>↑ 484 ตำบล/เมือง (ร้อยละ 148.92)</p>
<p>แผนงานที่ 3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท</p> <p>3.1 โครงการผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (ตัวชี้วัดประเมิน) <p>(1) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคง”</p>	3,900 ครัวเรือน	<p>↑ 4,087 ครัวเรือน (ร้อยละ 104.79)</p>

แผนงาน - ตัวชี้วัดการประเมิน	เป้าหมาย ปี 2567	ผลการดำเนินงาน
(2) บ้านพอเพียง	26,348 ครัวเรือน	↑ 26,572 ครัวเรือน (ร้อยละ 100.85)
(3) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร	70 ครัวเรือน	↑ 70 ครัวเรือน (ร้อยละ 100.00)
(4) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว : เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล่อ้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่	600 ครัวเรือน	↑ 1,831 ครัวเรือน (ร้อยละ 305.17)
(5) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	340 ครัวเรือน	↑ 352 ครัวเรือน (ร้อยละ 103.53)
แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 4.1 โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน	125 ตำบล/เมือง	↑ 132 ตำบล/เมือง (ร้อยละ 105.60)
แผนงานที่ 5 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	50 หน่วยงาน	↑ 55 หน่วยงาน (ร้อยละ 110.00)
แผนงานที่ 6 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชน	2,000 คน	↑ 2,854 คน (ร้อยละ 142.70)
แผนงานที่ 7 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	800 ตำบล	↑ 866 ตำบล (ร้อยละ 108.25)
แผนงานที่ 8 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน		
8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	780 กองทุน	↑ 1,377 กองทุน (ร้อยละ 176.54)

แผนงาน - ตัวชี้วัดการประเมิน	เป้าหมาย ปี 2567	ผลการดำเนินงาน
8.2 การพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน - กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน (ตัวชี้วัดประเมิน)	1,000 กองทุน +ติดตามร้อยละ 50 ของกองทุน ปี 66 (500 กองทุน)	↑ 1,571 กองทุน + ติดตามร้อยละ 100 ของกองทุนปี พ.ศ. 2566 (1,005 กองทุน)
แผนงานที่ 9 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้น้ำ		
9.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้น้ำ	ร้อยละ 80 (เป้าหมาย 452 องค์กร)	↑ เกิดแผนการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำ และพัฒนากิจกรรมตามแผน 445 องค์กร (ร้อยละ 98.45)
9.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสินเชื่อนิตน	NPL ร้อยละ 10	↑ ร้อยละ 8.14
แผนงานที่ 10 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
10.1 การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศให้กับขบวนองค์กรชุมชนและผู้ปฏิบัติงาน	77 จังหวัด	↑ ส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ให้กับขบวนองค์กรชุมชน 77 จังหวัด และผู้ปฏิบัติงาน
10.2 การพัฒนาระบบข้อมูลสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) (ตัวชี้วัดประเมิน)	ร้อยละ 80 (17 ชุดข้อมูล)	↑ เปิดเผยข้อมูลจำนวน 17 ชุด ข้อมูล (ร้อยละ 100.00)
แผนงานที่ 11 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ สื่อสารสู่สาธารณะ		
11.1 การพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้	20 ชุด	↑ ชุดองค์ความรู้ 21 พื้นที่ ประกอบด้วย ชุดที่ 1 จังหวัดจัดการตนเอง 5 จังหวัด ชุดที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิต 5 จังหวัด ชุดที่ 3 การบริหารสินเชื่อน้ำและ สหกรณ์ 5 จังหวัด ชุดที่ 4 กองทุนสวัสดิการชุมชน 6 จังหวัด

แผนงาน - ตัวชี้วัดการประเมิน	เป้าหมาย ปี 2567	ผลการดำเนินงาน
11.2 การพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ	500 คน	↑ 745 คน (ร้อยละ 149.00)
แผนงานที่ 12 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม		
12.1 เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการองค์กร และพัฒนาระบบการกำกับและติดตามประเมินองค์กรและระบบงานสำคัญ (ตัวชี้วัดประเมิน)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	<p>↑ ร้อยละ 100.00</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบภายใน การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามแผน - การควบคุมภายใน มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงลดลง 34 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 61.82 ของแผน/โครงการที่มีการควบคุมภายใน - การบริหารจัดการความเสี่ยง มีระดับความเสี่ยงคงเดิมทั้ง 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง
12.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) (ตัวชี้วัดประเมิน)	450.56 คะแนน	↑ 468.52 คะแนน
12.3 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการฯ (ตัวชี้วัดประเมิน)	ร้อยละ 80	↓ 60 (ร้อยละ 75.00)
12.4 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85	↑ 93.82 คะแนน

แผนงาน - ตัวชี้วัดการประเมิน	เป้าหมาย ปี 2567	ผลการดำเนินงาน
<p>12.5 การประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยกระดับตำบลรูปธรรมในการนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปใช้พัฒนาพื้นที่และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต - สนับสนุนการติดตามผลสถานะตำบลที่มีกิจกรรมร่วม (Active) ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง - ประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย 	<p>มูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า</p>	<p>↑ 2.51 เท่า</p> <p>เป็นการประเมินผลใน 4 โครงการ คือ โครงการบ้านมั่นคงเมือง โครงการบ้านมั่นคงชนบท โครงการบ้านริมคลอง และโครงการบ้านพอเพียง โดยประเมินจากประโยชน์เชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การประหยัดค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย การประหยัดค่าซ่อมแซม โอกาสในการสร้างอาชีพ/รายได้ การประหยัดค่าประปา ไฟฟ้า เป็นต้น รวมถึง มูลค่าทางสังคม เช่น การลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ จากยาเสพติด และมูลค่าทางสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข โดยเปรียบเทียบกับต้นทุนทางการเงินที่สถาบันฯ สนับสนุนให้กับองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน</p>
<p>แผนงานที่ 13 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล - พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน - ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร 	<p>ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา และมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90</p>	<p>↑ ร้อยละ 77.00 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา และมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90.00</p>

สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ

ผลงานตามนโยบายคณะกรรมการสถาบันฯ

1. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน : การพัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนาโดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
1. การพัฒนาคนโดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน สนับสนุนให้เครือข่ายองค์กรชุมชนขยายผลการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาเด็กปฐมวัย ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ICAP และมูลนิธิยุวพัฒน์	โครงการศูนย์เด็กเล็ก มีการพัฒนาต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 ปัจจุบันมีการดำเนินการได้จำนวน 61 ศูนย์ นำร่องใน 18 จังหวัด ด้วยความร่วมมือ 3 ฝ่าย คือ ครู-ท้องถิ่น-เครือข่ายชุมชน โดยในปี 2567 เกิดการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ปรับสภาพแวดล้อม ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน เกิดการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในการรับรองคุณภาพองค์กรและครูพี่เลี้ยง มาตรฐานชุดอุปกรณ์กระบวนการเรียนรู้ใหม่ การสอน การประเมินผลพัฒนาการของเด็กที่ผ่านกระบวนการของ ICAP เกิดการสร้างกลไกคณะทำงานที่มีผู้เชี่ยวชาญ มีความเข้าใจกระบวนการพัฒนาเด็กเชื่อมโยงกับ BOI ในการพิจารณาถ่วงดุลโครงการงบประมาณสนับสนุนให้แก่ชุมชน ในปี พ.ศ. 2568 โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับโครงการ/งบประมาณ

<p>2. การจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน</p>	<p>การจัดการป่าชุมชน กรณีพื้นที่ชุมชนบ้านถ้ำเสือ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี มีการกำหนดแผนการดำเนินงาน ระยะ 3 ปี ในการเสริมสร้างป่าชุมชน สร้างมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยว พัฒนาพื้นฐานของชุมชน ปรับภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพระบบจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สร้างทางเดินป่า สร้างโมเดลธุรกิจเพื่อสังคม สร้างระบบบริหารจัดการร่วม การสร้างโรงเรียนปลูกผัก ไซล่าเซลล์ โรงเพาะเห็ด และถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมการปลูกไม้มีค่า และพืชเศรษฐกิจร่วมกับเห็ดไมคอร์ไรซา (Mycorrhizal fungi) เป็นการจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนเชื่อมโยงกับการอนุรักษ์ป่า เพื่อให้เกิดรายได้ที่เพียงพอและยั่งยืนแก่ชุมชน</p>
---	---

2. ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย : การพัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน ในการเชื่อมโยงการทำงานและประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
<p>1. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนเพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ 5 ภาค พัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชน ยกกระดับขีดความสามารถของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>- ผู้นำองค์กรชุมชนและผู้นำเครือข่ายองค์กรชุมชน มีการพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม การพัฒนางานในพื้นที่จังหวัดของตนเอง รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน</p>

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
	<p>- เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้นำจังหวัดบูรณาการ 5 ภาค 22 จังหวัดนาร่อง เป็นกระบวนการเรียนรู้เปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนบทเรียนและชุดประสบการณ์ในการขับเคลื่อนงานจังหวัดบูรณาการ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานจังหวัดบูรณาการในระดับพื้นที่</p>
<p>2. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน</p>	<p>ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาท้องถิ่น องค์กรอิสระ อย่างหลากหลาย เพื่อเข้ามาให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เกิดผลต่อการพัฒนาอย่างรอบด้านมากกว่าการทำงานแบบองค์กรเดียว สถาบันทำหน้าที่เป็นองค์กรที่เอื้ออำนวยสร้างการเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน ทำการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งทุนได้โดยตรง สามารถพึ่งตนเอง ลดขั้นตอนการทำงาน และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านการพัฒนาคุณภาพตนเอง สามารถวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ทุนที่ชุมชนมีอยู่เพื่อนำไปต่อยอดได้ด้วยตนเอง นำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตได้ โดยปี 2567 ประสานการเสนอโครงการ</p>

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
	<p>ของเครือข่ายองค์กรชุมชน เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของแหล่งทุนทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 18 พื้นที่ จำนวน 48 โครงการ งบประมาณเสนอ 70,956,582 บาท โดยได้รับการอนุมัติงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 28,142,883 บาท โดยหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ ประกอบด้วย NIA EEC DEPA สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กลุ่มนกอเค้าแมว วปอ.66 ธนาคารอมสิน ธนาคารกรุงเทพ กองทุนดิจิทัล</p>
<p>3. ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา</p>	<p>สถาบันฯ เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เพื่อทำการศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้เพื่อประกอบการร่วมทุนกับองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงิน และองค์กรหรือนิติบุคคล โดยจากการศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการร่วมทุนเพื่อการพัฒนาพบว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - พอช. มีอำนาจในการดำเนินงานร่วมทุนกับองค์กรอื่น เพื่อสังคมและองค์กรหรือนิติบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันฯ และเพื่อมุ่งหมายให้เกิดการประกอบการ การสร้างงาน การสร้างอาชีพ และมุ่งก่อให้เกิดรายได้กับองค์กรที่สถาบันฯ ไปร่วมลงทุน ทั้งนี้เป็นอำนาจมาตรา 8 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
	<ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินการร่วมลงทุนกับองค์กรอื่น ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 หากวงเงินไม่เกิน 25 ล้านบาท พอช. สามารถดำเนินการได้เลย ไม่ต้องเสนอ ครม. - พอช. สามารถใช้อำนาจคณะกรรมการจัดทำข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการร่วมลงทุนกับองค์กรอื่น โดยมีต้องเสนอหลักเกณฑ์การร่วมลงทุนต่อ ครม. เป็นรายกรณี แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การร่วมลงทุนตามมติ ครม. วันที่ 14 สิงหาคม 2561 - จากการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายและมติ ครม. ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหาร คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และเครือข่าย องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง พบว่า นอกจากการจัดให้มีกฎระเบียบของ พอช. เพื่อรองรับการดำเนินการร่วมลงทุนแล้ว สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปคือ การพัฒนาองค์ความรู้ในทางธุรกิจและการวิเคราะห์โครงการ รวมทั้งการบ่มเพาะ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการที่ พอช. จะร่วมลงทุนให้สามารถประกอบกิจการได้ อย่างยั่งยืนและมีรายได้คืนกลับมายัง พอช.

3. ด้านการบริหารองค์กร : ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
<p>1. นโยบายและมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายใน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศนโยบายและวิธีปฏิบัติในการจัดการข้อร้องเรียน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ณ วันที่ 19 เมษายน 2567 - กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมและการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ และการขับเคลื่อนองค์กรพอเพียงต่อต้านทุจริต เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2567 ณ โรงแรมเอสบางกอก กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน เข้าร่วมอบรมกว่า 80 คน แลกเปลี่ยนแนวความคิดและประสบการณ์การทำงานด้านการต่อต้านทุจริตในพื้นที่ แนวความคิดในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจในแนวทางการส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรม และเน้นย้ำถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องมีการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรม - ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีคะแนนรวม 93.82 คะแนน ระดับผ่านดี อยู่ในระดับที่ 9 ขององค์การมหาชน และอันดับที่ 2 ของหน่วยงานในกระทรวง พม

ผลการดำเนินงาน	ประเด็นการดำเนินงาน
<p>2. ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหารองค์กร</p>	<p>ผลการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานและการโครงสร้างกลไกการบริหารองค์กร ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับระบบกลไกการดำเนินงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดระบบการจัดการรูปแบบ จังหวัดจัดการตนเอง ที่สามารถบริหารจัดการงบประมาณความต้องการในพื้นที่ ตลอดจนการเชื่อมโยงภาคีที่หลากหลาย - ปรับระบบการบริหารองค์กรของสถาบัน โดยเพิ่มส่วนงาน จำนวน 3 ส่วนงาน ได้แก่ สำนักพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมทางสังคม สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง และสำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงิน เพื่อครอบคลุมภารกิจงานของสถาบัน ในด้านการพัฒนาและยกระดับความสามารถของผู้นำในขบวนองค์กรชุมชน การพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยพื้นที่ริมรางรถไฟ และการพัฒนาองค์กรการเงิน/องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ
<p>3. เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการสถาบันฯ พิจารณาเห็นชอบแผนปฏิบัติการดิจิทัลระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 13/2565 ประกอบด้วยแผนปฏิบัติการ 4 ข้อดังนี้ <p>แผนปฏิบัติการ ข้อที่ 1 การพัฒนาระบบบริหารองค์กรและสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล</p> <p>แผนปฏิบัติการ ข้อที่ 2 การสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต</p>

ผลการดำเนินงาน

ประเด็นการดำเนินงาน

แผนปฏิบัติการ ข้อที่ 3 การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงานและขบวนองค์กรชุมชน

แผนปฏิบัติการ ข้อที่ 4 การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อบริหารองค์กรและสนับสนุนงานพัฒนาขบวนองค์กรชุมชน

คณะกรรมการสถาบันฯ ได้เสนอแนะให้สถาบันฯ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลของสถาบันฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โดยสถาบันฯ ได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงขององค์กรและชุมชน พร้อมทั้งมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนได้อย่างยั่งยืน

4. **ด้านการสื่อสารองค์กร** : ยกระดับการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
<p>1. พัฒนาศักยภาพขบวนการองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน เป็น “นักสื่อสารชุมชน”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดการพัฒนาศักยภาพขบวนการองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน เป็น “นักสื่อสารชุมชน” มีเป้าหมายในการยกระดับนักสื่อสารสู่การเป็น Community เครือข่ายชุมชนอีวว เพื่อ (1) พัฒนาศักยภาพผู้แทนขบวนการองค์กรชุมชน (2) พัฒนาเนื้อหาและช่องทางโซเชียลมีเดีย (3) พัฒนาเครือข่าย - มีการจัดเวทีเพื่อพัฒนาศักยภาพร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชนและสำนักงานภาค ตลอดจนเวทีพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. รวม 13 เวที มีผู้เข้าร่วมรวม 745 คน - ประสานความร่วมมือกับฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่าย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในการร่วมออกแบบและลงพื้นที่ เพื่อพัฒนานักสื่อสารชุมชนหรือนักสื่อสารท้องถิ่น ให้มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลท้องถิ่นด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ดี พร้อมทั้งมีแผนในการเสนอแนวทางในการประสานความร่วมมือกับกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในปี 2568 ในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพต่อไป

ประเด็นการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

2. สนับสนุนคณะศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ

- การจัดสัมมนาระหว่างประเทศเรื่องการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่ชุมชนเป็นหลัก (Collective Housing) ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2567 เกิดการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างประเทศ มีการนำเสนอแนวทางการพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนหลักให้เป็นที่รับรู้ เพื่อสร้างการยอมรับในเวทีระดับนานาชาติ ผ่านตัวอย่างความสำเร็จพื้นที่รูปธรรม และเป็นการเสริมสร้างบทบาทภาพลักษณ์ขององค์กร ในการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนผ่านงานพัฒนาที่อยู่อาศัย พัฒนาคุณภาพชีวิตในเวทีระดับนานาชาติ
- ต้อนรับคณะศึกษาดูงาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คณะ 160 คน จากประเทศต่าง ๆ เช่น
1. สถาบันระดับบัณฑิตศึกษาด้านนโยบายสาธารณะ ภายใต้มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ Lee Kuan Yew School of Public Policy (LKYSPP) National University of Singapore โดยศึกษาดูงานการพัฒนาชุมชน “โครงการบ้านมั่นคงเขตวังทองหลาง” ที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่เมือง และการยกระดับคุณภาพชีวิตที่เริ่มมาจากฐานรากของชุมชน
2. ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) หรือ ADB และธนาคารโลก (WORLD BANK) ลงพื้นที่ศึกษาดูงานชุมชนริมคลองลาดพร้าว เพื่อเป็นต้นแบบให้รัฐบาลเป็นแนวแก้ไขปัญหาคลองลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	<p>3.องค์กร UPUM Sendirian Berhad ซึ่งเป็นที่ปรึกษากระทรวงการพัฒนาสตรี ครอบครัว และชุมชน แห่งสหพันธรัฐมาเลเซียลงศึกษาดูงานการจัดการศูนย์คนไร้บ้าน สุวิทย์ วัฒหนู เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ</p> <p>โดยเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้มาศึกษาดูงาน ชุมชน และเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้องค์กรมีโอกาสเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานของสถาบัน และในเวทีนานาชาติมีการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาภาคีวิชาการที่เกี่ยวข้องกับคนทำงานและเครือข่ายชุมชน เกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นพื้นที่ต้นแบบที่เป็นรูปธรรม ในการมาศึกษาดูงานของชาวต่างชาติ เป็นโครงการที่ชาวต่างชาติชื่นชมและยอมรับในผลงานการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก</p> <p>- จัดทำเอกสารคู่มือความรู้ และการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ฉบับภาษาอังกฤษ รวม 6 ชุด ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Baanmankong Program : Implementation Results and Impact of Changes 2) Collective Housing Program 3) Baanmankong City-Wide slum upgrading for urban low income communities in Thailand 4) Housing Development by the Urban Poor Movement 5) Key elements for Collective Housing 6) Example cases of Baanmankong project

ประเด็นการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานขององค์กรสู่เวทีระดับนานาชาติ รวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาองค์ความรู้ที่สำคัญ เกี่ยวกับการดำเนินงานการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยโดยชุมชน ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของสถาบัน เพื่อประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้เป็นที่ประจักษ์รับรู้รับทราบต่อสาธารณะ ส่งเสริมบทบาทภาพลักษณ์องค์กรในเวทีระดับนานาชาติ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนให้กับภาคีเครือข่ายนานาชาติ ได้รับความรู้แนวทางสำคัญเพื่อไปขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในประเทศอื่น ๆ ต่อไป

5. ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย : เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของสถาบันฯ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

ประเด็นการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของสถาบันฯ จำนวน 8 ฉบับ

1. ข้อกำหนดคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารเงินกองทุนและเงินคงเหลือฉบับที่ 2 พ.ศ 2567
2. ข้อกำหนดคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารเงินกองทุนและเงินคงเหลือ พ.ศ. 2567

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	<p>3. ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนงาน พ.ศ. 2567</p> <p>4. ระเบียบคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษให้แก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างประจำที่ได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงหรือใกล้ถึงขั้นสูงสุดของระดับตำแหน่ง พ.ศ. 2567</p> <p>5. ระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การประชุม และการจัดงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2567</p> <p>6. ระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยสินเชื่อหมุนเวียน พ.ศ. 2567</p> <p>7. ระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยสินเชื่อเพื่อการพัฒนาแบบองค์รวม พ.ศ. 2567</p> <p>8. ระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยสินเชื่อเพื่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน พ.ศ. 2567</p>

6. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล : สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
<p>คณะกรรมการ มีมติเห็นชอบ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 5/67 วันที่ 24 พ.ค 2567 - พักชำระหนี้องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 10/67 วันที่ 20 ก.ย. 2567 	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันดำเนินการตามมติคณะกรรมการสถาบันฯ โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภทสินเชื่อ ที่มีผลการชำระคืนโดยไม่เป็นหนี้ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี จากอัตราดอกเบี้ยเดิม เป็นระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันที่สถาบันประกาศปรับลดอัตราดอกเบี้ย โดยในปี 2567 มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อยื่นหนังสือแสดงความจำนงฯ ขอเข้าร่วมมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อจำนวน 192 องค์กร

การพัฒนาคนโดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ICAP และมูลนิธิยุวพัฒน์

การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติใหม่ โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นเครื่องมือในการเปิดพื้นที่การทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ที่กว้างขวางขึ้น อันเป็นการสร้างและพัฒนาคนในพื้นที่ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการพัฒนาผ่านศูนย์เด็กเล็ก เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2566 ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินงานไปแล้ว จำนวน 61 ศูนย์ ประกอบด้วย (1) ภาคเหนือ 11 ศูนย์ (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 ศูนย์ (3) ภาคใต้ 19 ศูนย์ และ (4) ภาคกลาง 25 ศูนย์

การดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็ก

มุมนิทาน มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก การจัดพื้นที่ของศูนย์เด็กเล็ก พลิกโฉมห้องเรียน โดยแบ่งเป็น 4 โซนหลัก คือ โซนหน้าเสาธง จุดล้างมือ โซนเช็ดอิน จุดเก็บของ โซนกิจกรรม 5 มุม โซนโรงอาหารและห้องน้ำ

มุมนิทาน

มุมศิลปะ

มุมวิทยาศาสตร์

มุมบล็อก

10 วันร่วมพลิกโฉมห้องเรียน

ปรับสิ่งแวดล้อม	วันที่ 1 Understand - Co design : ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และกระบวนการทำงาน ร่วมสนับสนุนและออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการพัฒนาเด็ก
	วันที่ 2-5 Clear Clean and Organize : จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ร่วมบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่และผสมผสานสิ่งใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักการต่าง ๆ ผ่านการปฏิบัติในสถานการณ์จริง
ปรับกระบวนการเรียนรู้	วันที่ 6 Demonstration ทีมงานสาธิตกระบวนการตามกิจวัตรประจำวันเด็ก ตั้งแต่รับเด็ก - ส่งเด็กกลับบ้าน โดยครู/ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สังเกตการณ์รายละเอียดต่าง ๆ
	วันที่ 7-10 Try out ครู/ผู้ดูแลเด็ก ทดลองกระบวนการตามที่ทีมงานสาธิตทำให้อุป โดยมามีทีมงานพี่เลี้ยงสนับสนุนกระบวนการตลอดทั้งวัน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางคู้อ.ท่าวัง จ.ลพบุรี :
เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนแบบ High
Scope ได้รับการสนับสนุนจาก อบต.บางคู้อ และ
โครงการ ICAP (Integrated Child-Centered Active
Learning Project) ปัจจุบันมีเด็กจำนวน 75 คน แบ่ง
ออกเป็น 3 ห้องเรียนตามวัย มีครู 7 คน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางคู้อ.ท่าวัง จ.ลพบุรี ต้นแบบการจัดการพัฒนาชุมชนเด็ก

การขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิต บ้านถ้ำเสือ จังหวัดเพชรบุรี

บ้านถ้ำเสือ ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2567 โดย
นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ ผู้อำนวยการ และเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ร่วมกับ สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผู้แทนกรมป่าไม้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นทพ.)
จังหวัดเพชรบุรี ผู้แทนหน่วยงานภาคีต่าง ๆ และชาวบ้านถ้ำเสือเข้าร่วมงานกว่า 100 คน ดำเนินโครงการ
ขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนบ้านถ้ำเสือ โดยร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำที่บ้านถ้ำเสือ เพื่อให้เป็นต้นแบบ
เมื่อเกิดความสำเร็จแล้วสถาบันฯ จะนำไปขยายผลในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป

ทั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่จะดำเนินการต่อไป เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร สร้าง
ฝายป่าให้สมบูรณ์ไม่แห้งแล้ง เป็นต้น โดยประสานงานกับสำนักงานพลังงานจังหวัดเพชรบุรี เพื่อสนับสนุน
การใช้พลังงานแสงอาทิตย์หรือโซลาร์เซลล์ การส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ การเดินป่า
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ทางด้านอาชีพ พัฒนาสมุนไพร การเพาะเห็ดป่า โดยประสานงานกับ
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) การขยายการจัดการป่าชุมชนไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี โดย
ประสานกับขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

การวางแผนทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2567 โดยมี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ เป็นประธานในเวทีสรุปทเรียนร่วมกับ กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (รีคอฟ) และแกนนำเครือข่าย 15 ป่าชุมชนต้นแบบ จากทั่วประเทศ โดยมีผู้เข้าร่วมกว่า 75 คน

ทั้งนี้ การสรุปทเรียนและวางแผนทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการสรุปการทำงานการจัดการป่าชุมชนพื้นที่ต้นแบบ ของเครือข่ายป่าชุมชนในพื้นที่ 15 พื้นที่ 15 จังหวัด ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สู่อำนาจจัดทำข้อเสนอการทำงานในระดับพื้นที่และข้อเสนอในเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่กำกับ พ.ร.บ.ป่าชุมชน การพัฒนาเครือข่ายชุมชน 15 พื้นที่ ที่ได้รับการคัดเลือกพื้นที่ จากหน่วยงานภาคี และพื้นที่ป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งตาม พ.ร.บ. ป่าชุมชนปี 2562 และที่สาธารณะที่มีการรักษาป่าชุมชน เป็นการศึกษาระบบเทียบ การรักษาป่าชุมชนในรูปแบบต่างๆ ในการสรุปทเรียนครั้งนี้ ทำให้เกิดแนวทางการขับเคลื่อนป่าชุมชนสู่แนวทางการขับเคลื่อน ปี 2568-2570 จากบทเรียนการขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ทั้งในด้านข้อเด่น ด้านที่เป็นอุปสรรคและแนวทางข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาป่าชุมชนต่อไป

การสร้างความร่วมมือสร้างโอกาสทางการศึกษาร่วมกับกองทุน เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) หรือความร่วมมือในการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ และ ดร.ไกรยศ ภัทราวาท ผู้จัดการ กสศ. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและนำเสนอโครงการต่าง ๆ โดย พอช. มีการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนและเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่านโครงการ ICAP ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการพัฒนาทักษะด้านสมอง เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการที่ดำเนินการร่วมกันในช่วงที่ผ่านมา เช่น โครงการส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะเยาวชน รวมถึงการพัฒนาอาชีพและรายได้สำหรับครอบครัวเด็กที่ยากจน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเหล่านี้สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่อยู่อาศัยก็เป็นส่วนสำคัญที่ทาง กสศ. จะส่งข้อมูลครัวเรือนที่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยให้กับ พอช. เพื่อร่วมพัฒนาและแก้ปัญหาในระยะยาว

การทำงานร่วมกันของ พอช. และ กสศ. ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการเชื่อมโยงงานทุนและนวัตกรรมต่าง ๆ ผ่านฐานชุมชน การพัฒนาหรือฝึกอบรมอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชน รวมทั้งการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อหลุดพ้นจากความยากจนและทำให้การศึกษาของเด็กมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนางานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืน

นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ และนายฤชดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ การพัฒนางานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืน ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อให้ประเทศไทยเข้มแข็ง ต้องเริ่มจากฐานรากของชุมชน โดยการให้ความรู้ สร้างงาน

และทำให้ชุมชนมีที่ดินทำกินที่สามารถออกดอกออกผลได้ เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้นำชุมชนที่มีเครือข่ายและสามารถดูแลหลายโครงการได้ โดย พอช. จะขอความร่วมมือกับ วช. ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งที่สามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน โดย พอช. จะเป็นผู้ชี้เป้าหมายในพื้นที่และโจทย์ของชาวบ้าน และนำผลวิจัยไปขยายผลในพื้นที่ชุมชน อีกทั้งยังได้เสนอให้ วช. ช่วยทำวิจัยเกี่ยวกับการปลูกไม้มีค่า ธนาคารปุม้า และการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พร้อมทั้งการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของประชาชนอย่างแท้จริง

ด้าน ดร.วิภารัตน์ ดีอ่อง ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เสนอความร่วมมือใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การนำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่สำเร็จแล้วไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เช่น โครงการชุมชนปลอดภัย ปีบัต การใช้เครื่องมือวิจัยในโครงการต่าง ๆ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน และการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก การสร้างชุมชนเข้มแข็งที่ วช. จะสนับสนุนการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาชุมชน ในการนี้ พอช. และ วช. จะร่วมกันทำงานเพื่อพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ผลการวิจัยและนวัตกรรมสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงในชุมชนท้องถิ่น โดยการนำความรู้และเทคโนโลยีมาใช้จริง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับชุมชนไทยในทุกระดับ

4. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

4.1 การประเมินภาพรวมการปฏิบัติงานขององค์กร : เป็นการประเมินผลการปฏิบัติขององค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นการดำเนินงานใน 2 องค์กรประกอบ 8 ตัวชี้วัด โดย สรุปผล ประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดีมาก ค่าคะแนน 96 คะแนน

สรุปผลการประเมินระดับองค์กรของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่า เป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำ หนัก
Performance Perspective							
องค์กรประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน							
1.1 ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับภารกิจตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งหลักและสำคัญ							
1.1.1 จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานการรับรองมาตรฐานการสร้างความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน	20	600 กองทุน	1,000 กองทุน + ร้อยละ 50 ยังเป็นไปตามมาตรฐาน (500/1,000 กองทุน 66)	1,400 กองทุน + ร้อยละ 85 ยังเป็นไปตามมาตรฐาน (850/1,000 กองทุน 66)	1,571 กองทุน + ร้อยละ 100 ยังเป็นไปตามมาตรฐาน (1,005/1,000 กองทุน 66)	100	20
1.1.2 จำนวนตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและสมดุล	15	1,000 ตำบล	1,050 ตำบล	1,100 ตำบล	1,220 ตำบล	100	15

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่า เป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำ หนัก
1.1.3 ความสำเร็จของการยกระดับตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง และขยายผลตำบลต้นแบบที่ผ่านเกณฑ์แล้ว (3 ปีที่ผ่านมา) สามารถนำไปเป็นต้นแบบให้กับตำบลอื่น	15	1,200 ตำบล	1,400 ตำบล	1,600 ตำบล + ขยายจำนวนตำบลที่นำไปเป็นต้นแบบให้กับตำบลอื่น จังหวัดละ 1 ตำบล (77 ตำบล) และรายงานการสำรวจการนำไปใช้ประโยชน์ต่อ	1,628 ตำบล + 77 ตำบลต้นแบบ และรายงานการสำรวจการนำไปใช้ประโยชน์ต่อ	100	15
1.1.4 จำนวนครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	5	28,175 ครัวเรือน	28,750 ครัวเรือน	29,235 ครัวเรือน	30,659 ครัวเรือน	100	5
1.1.5 ความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย	15	1 เท่า	1.5 เท่า	2 เท่า	2.51 เท่า	100	15

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่า เป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำ หนัก
องค์กรประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน							
<p>2.1 การพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data)</p> <p>กลุ่มที่ 1 : องค์กรมหาชน ที่มีชุดข้อมูลจำนวน 1 ถึง 25 ชุดข้อมูล</p>	10	<p>คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด ร้อยละ 90</p>	<ul style="list-style-type: none"> คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด ร้อยละ 100 นำชุดข้อมูลที่นำมาลงทะเบียนที่ระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ ร้อยละ 90 	<ul style="list-style-type: none"> คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด ร้อยละ 100 นำชุดข้อมูลที่นำมาลงทะเบียนที่ระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ ร้อยละ 100 	ร้อยละ 100	100	10
<p>2.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)</p> <p>กลุ่มที่ 4 : องค์กรมหาชนที่มีคะแนนผลการประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มากกว่า 450 คะแนน</p>	10	445	(คะแนนปี 2566 + 445)/2 (450.56)	คะแนนปี 2566 (456.11)	468.52	100	10

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่า เป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำ หนัก
2.3 การควบคุมดูแลกิจการ ของคณะกรรมการองค์การ มหาชน	10	50	75	100	100	60	6
คะแนนรวม							96
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							ดีมาก

หมายเหตุ : สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป

ระดับดี หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน

ระดับพอใช้ หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

4.2 ผลการศึกษาการพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลตอบแทนทางสังคม Social Return on investment : SROI กรณีศึกษา บ้านมั่นคงจังหวัดขอนแก่น โดยกองขับเคลื่อนและประเมินผล การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลกระทบ ด้วยการประเมินผลตอบแทนทางสังคม ที่สามารถวัดผลกระทบของนโยบายพัฒนาได้อย่างชัดเจน ครอบคลุม และเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาของไทย
2. เพื่อนำเครื่องมือการประเมินผลตอบแทนทางสังคมที่พัฒนาขึ้นไปในการประเมินผลกระทบ โครงการพัฒนาสำคัญที่เป็นกรณีศึกษา พร้อมทั้งถอดบทเรียนจากการประเมินผลกระทบดังกล่าว
3. เพื่อสร้างเครือข่ายการประเมินผลกระทบกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือการประเมินผลกระทบที่พัฒนาขึ้น

พื้นที่ศึกษา

1. โครงการบ้านมั่นคงเทศบาลเมืองชุมแพ
2. โครงการบ้านมั่นคงแก่นนคร สหกรณ์เคหสถานแก่นนคร จำกัด
3. โครงการบ้านมั่นคง สหกรณ์เคหสถาน 4 ชุมชนเมืองไผ่ จำกัด

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง : 2 แบบ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนในชุมชน ผู้นำชุมชน และสหกรณ์

อำเภอ	คนในชุมชน	ผู้นำชุมชน	สหกรณ์
ชุมแพ	159	15	8
เมือง	101	7	1
บ้านไผ่	30	5	1
รวม (ชุดแบบสอบถาม)	290	27	10

2. แบบสัมภาษณ์ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนในชุมชน ผู้นำชุมชน และสหกรณ์

ผลการประเมิน SROI มีรายละเอียดดังนี้

โครงการ	ผลประเมิน SROI
SROI โครงการบ้านมั่นคง รวม 3 อำเภอ	6.30
โครงการบ้านมั่นคงเทศบาลเมืองชุมแพ	5.88
โครงการบ้านมั่นคงแก่นนคร สหกรณ์เคสสถานแก่นนคร จำกัด	7.18
โครงการบ้านมั่นคง สหกรณ์เคสสถาน 4 ชุมชนเมืองไฟ จำกัด	5.16

ผลการประเมินเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้นำชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนโครงการบ้านมั่นคงมีบทบาทสำคัญในการร่วมผลักดันให้เกิดโครงการนี้ ตั้งแต่การร่วมสำรวจชุมชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การบริหารงานชุมชน โดยการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดจากการที่ผู้นำเข้มแข็งและเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน อีกทั้งยังสามารถทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

กลุ่มสหกรณ์ชุมชน พบว่า เกิดจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ที่เข้าใจปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนอย่างดี ได้รับความเชื่อใจเป็นที่พึ่งให้คนในชุมชน โดยมีการบริหารการจัดการสหกรณ์ที่ดี มีสภาพคล่อง และมีการปรับปรุงระเบียบสหกรณ์เป็นปัจจุบัน

กลุ่มคนในชุมชน พบว่า บ้านมั่นคงช่วยยกระดับชีวิตในมิติที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสุขในครอบครัว สุขภาพจิต ตลอดจนความรู้สึกปลอดภัยในชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการมีวินัยในการออมเงินมากขึ้นกว่าเดิม โดยช่วงก่อนอยู่ มีการออมร้อยละ 36.28 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ในขณะที่เมื่อเข้าร่วมโครงการและย้ายเข้าอยู่อาศัยในโครงการแล้ว มีวินัยทางการออมเพิ่มสูงขึ้น เป็นร้อยละ 76.90

4.3 การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรอบแนวคิดการประเมินผล

กรอบแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าของโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ประเมินจากการจัดสรรงบประมาณโครงการที่สามารถสร้างผลกระทบของโครงการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และความยั่งยืนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน โดยศึกษาในโครงการที่อยู่อาศัย ได้แก่ 1. โครงการบ้านมั่นคง 2. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร และ 3. โครงการบ้านพอเพียงและกลไกในการนำไปสู่ผลกระทบ เช่น กระบวนการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ความร่วมมือของกลไกท้องถิ่นและภาคีพัฒนาในการทำงานร่วมกัน การบริหารจัดการโครงการและงบประมาณ การให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น จากกระบวนการดำเนินงานเหล่านี้จะสามารถนำไปสู่ผลกระทบ (Impacts) ของโครงการประเด็นต่าง ๆ อย่างไรที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการ ดังนั้น ในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการออกแบบการประเมินความคุ้มค่าออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1. ต้นทุนของงบประมาณ และ 2. การประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และความยั่งยืน

ผลการประเมินความคุ้มค่าโดยภาพรวม :

จากการประเมินผลโดยการสำรวจจัดเก็บข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ ทั้งการประหยัดค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย โอกาสในการหารายได้ การประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากการเข้าร่วมโครงการ เช่น ค่าซ่อมแซม ค่าเดินทาง ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น รวมทั้งมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการลดความเสี่ยงทั้งยาเสพติด และโรคติดต่อสำคัญของการอยู่ในชุมชนแออัดโดยเมื่อวิเคราะห์ประโยชน์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาโครงการของผู้ที่เข้าอยู่อาศัยแล้ว เทียบกับต้นทุนทางการเงินตามสัดส่วนของผู้ที่เข้าอยู่อาศัย พบว่าเกิดความคุ้มค่ารวมทั้งสิ้น 2.51 เท่า โดยแบ่งเป็นผลการประเมินแต่ละโครงการ ดังนี้

โครงการ	ประโยชน์มูลค่าทางเศรษฐกิจ (1)	ต้นทุนทางการเงินของโครงการ (2)	ความคุ้มค่า (1) / (2)
โครงการบ้านมั่นคงเมือง	1,211,713,153.60	106,191,722.00	11.41
โครงการบ้านมั่นคงชนบท	139,321,857.38	142,777,839.00	0.98
โครงการบ้านริมคลอง	2,032,858,611.80	434,345,631.00	4.68
โครงการบ้านพอเพียง	1,063,381,825.00	1,089,923,219.00	0.98
รวม	4,447,275,447.78	1,773,238,411.00	2.51

ด้านผลการประเมินประโยชน์เชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ในแต่ละโครงการจะได้รับประโยชน์เชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัย การพัฒนาระบบสาธารณสุขภาค และการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นการประเมินจากการอยู่อาศัยในโครงการฯ ทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถลดค่าใช้จ่ายจากการผ่อนจ่ายค่าที่อยู่อาศัยต่อเดือนเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่อยู่อาศัยที่อยู่ใกล้เคียงกันขนาดพื้นที่เท่ากัน การลดค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ความสามารถในการหารายได้เสริมเพิ่มขึ้นจากการได้เข้ามาอาศัยในโครงการฯ อาทิ การเปิดร้านขายของชำ ร้านอาหารตามสั่ง รวมถึงการอยู่อาศัยในโครงการฯ ทำให้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อาทิ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเดินทางไปทำงานหรือไปโรงเรียน ค่าใช้จ่ายด้านอาหารและของใช้ในครัวเรือน

2. การประเมินมูลค่าทางสังคม เป็นการประเมินการลดความสูญเสียทางสังคมจากการลดความเสี่ยงจากสมาชิกในชุมชนที่ติดยาเสพติด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ จะพบว่าในทุกชุมชนสภาพแวดล้อมในสังคมก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับความเดือดร้อนจากการที่สมาชิกในชุมชนติดยาเสพติดอยู่เป็นประจำ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา อาทิ การขโมยของ อาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งจากผลการวิจัยความสูญเสียทางเศรษฐกิจของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาการใช้สิ่งเสพติดในโรงพยาบาลรัฐรักษาจนเกินพบว่า ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด 1 คน จะเกิดค่าใช้จ่ายหลายรายการ อาทิ ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายทางอ้อม เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก การสูญเสียผลผลิตจากการขาดงานของผู้ติดยาเสพติดและสมาชิกในครอบครัว และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เป็นต้น

3. การประเมินมูลค่าทางสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เป็นการประเมินการลดความเสี่ยงจากการเป็นโรคที่มักเกิดขึ้นในชุมชนแออัด โดยข้อมูลจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พบว่า วัณโรคเป็นโรคติดต่อโดยเฉพาะในชุมชนเมืองที่มีคนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น คนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือ ประชาชนที่อยู่ในชุมชนแออัด มีแนวโน้มที่จะติดเชื้อวัณโรค และป่วยเป็นวัณโรคได้ง่าย ซึ่งจากข้อมูลสาเหตุการเสียชีวิต 10 อันดับแรกของประชากรในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 พบว่าวัณโรคคือกลุ่มสาเหตุการเสียชีวิตอันดับที่ 9 (ที่มา : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข) และข้อมูลจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ระบุถึงความเสี่ยงในการเป็นวัณโรค พบว่าวัณโรคเป็นโรคที่ปรากฏอาการช้า ทำให้ผู้ป่วยส่วนหนึ่งยังอยู่ในชุมชนและเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขล่าช้า หรือบางรายเข้าไม่ถึงระบบบริการ และบางกรณีแม้จะเข้าสู่ระบบบริการแล้ว แต่ได้รับการวินิจฉัยล่าช้า ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสแพร่เชื้อวัณโรคไปสู่ผู้อื่น โดยประชากรกลุ่มเสี่ยงและด้อยโอกาส เช่น ชุมชนแออัด นักโทษในเรือนจำ สถานสงเคราะห์ บ้านพักคนพิการ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ใช้สารเสพติด แรงงานต่างด้าว โดยจากงานวิจัยความคุ้มค่าการลงทุนเพื่อยุติปัญหาวัณโรคในประเทศไทย : การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ กรมควบคุมโรค พบว่าต้นทุนการเจ็บป่วยของผู้ป่วยวัณโรค ประกอบด้วย 1. ต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ อาทิ ค่ายารักษา ค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการ 2. ต้นทุนทางตรงที่มีค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ อาทิ ค่าเดินทางเพื่อไปรับการรักษาที่สถานพยาบาลของผู้ป่วยและญาติ และ 3. ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพของสังคมโดยรวมจากการเจ็บป่วยขาดงาน ซึ่งข้อมูลจากหลากหลายงานวิจัยพบว่าวัณโรคเป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลกและประเทศไทย โดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ประกาศยุทธศาสตร์ยุติวัณโรค เพื่อเป็นทิศทางการดำเนินงานวัณโรคให้กับประเทศสมาชิก โดยมีเป้าหมายยุติวัณโรคในปี พ.ศ. 2578 ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค เพื่อมีทิศทางการดำเนินงานในการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานวัณโรคของประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์ยุติวัณโรคที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2578 นอกจากนี้ กรมควบคุมโรค ได้ดำเนินโครงการเชิงรุก เพื่อเพิ่มอัตราการค้นหาผู้ป่วยและส่งเสริมให้ผู้ป่วยวัณโรคเข้าสู่ระบบการรักษาโดยเร็ว และส่งต่อผู้ป่วยวัณโรคเข้าสู่กระบวนการรักษาและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคสู่บุคคลอื่นที่ชุมชนแออัดพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการแรกที่ชุมชนริมทางรถไฟมักกะสันเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567

4. การประเมินมูลค่าเงินให้กู้สินเชื่อ โดยประเมินจากรายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย
โครงการบ้านมั่นคง

ข้อค้นพบจากการติดตามและประเมินผลโครงการ

จากการดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสอบถามความคิดเห็น และข้อสังเกตพร้อมข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากกลุ่มเป้าหมายของโครงการ โดยเป็นการสอบถามในรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

ภาพรวมโครงการ : ความร่วมมือร่วมใจกันของสภาองค์กรชุมชน และผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินโครงการได้อย่างประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านการรวบรวมและพิจารณาผู้มีรายได้น้อย กลุ่มเปราะบาง ที่จะได้มาเข้าร่วมโครงการ กระบวนการในการก่อสร้าง การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ และเอกชนเพื่อขอรับการสนับสนุนต่าง ๆ โดยมี พอช. เปรียบเสมือนเป็นที่เลี้ยงโครงการ ที่ร่วมกันผลักดันให้โครงการบ้านพอเพียงสำเร็จตามวัตถุประสงค์การที่ชุมชนได้เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้กับชุมชนได้จริง และทำให้ไม่รู้สึกถึงความแตกต่างจากที่อยู่อาศัยอื่น ๆ ที่อยู่รอบชุมชน รวมถึงความร่วมมือระหว่าง พอช. หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างบูรณาการกัน ทั้งในด้านงบประมาณ และอุปกรณ์วัสดุในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ทำให้ช่วยสนับสนุนให้สามารถดำเนินโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์

ด้านเศรษฐกิจ : คนในชุมชนมีความสามารถเพิ่มอาชีพเสริมเพื่อหารายได้จากบ้านมั่นคงได้ เช่น การเปิดร้านขายของชำ การขายของออนไลน์ รวมถึงการได้รับการจ้างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากชุมชนสามารถใช้พื้นที่ของบ้านในการเปิดกิจการเล็ก ๆ หน้าที่บ้าน และมีการจ้างงานสมาชิกที่อยู่โครงการเดียวกันมาช่วยกันดูแลกิจการ เช่น เจ้าของบ้านโครงการบ้านมั่นคงมีการเปิดร้านอาหารตามสั่งที่หน้าบ้าน และมีการจ้างรายวันจากสมาชิกในโครงการที่ยังว่างงานมาช่วยที่ร้าน เป็นต้น

ด้านสังคม : ส่งผลให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การได้รับทะเบียนบ้านจริง สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่มีความปลอดภัย และเป็นระเบียบ การเดินทางไปทำงานสะดวก ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ สำนักงานเขตในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคนในชุมชนนั้นเกิดความภาคภูมิใจจากการมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการตัดสินใจภายใต้โครงการบ้านมั่นคงได้เต็มที่ ทำให้ได้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของชุมชนอย่างแท้จริง

ด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข : คุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย กลุ่มเปราะบาง ดีขึ้นเป็นอย่างมาก การมีที่อยู่อาศัยที่มีโครงสร้างแข็งแรง หรือการได้รับการซ่อมแซมในแต่ละส่วน ทำให้ลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ การอยู่อาศัยที่มีความถูกสุขลักษณะดีมากขึ้น และปัญหาเรื่องโรคภัย หรืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากสภาพความเป็นอยู่เดิมลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากการสร้างระบบสาธารณสุขปกคของโครงการมีความเป็นระบบ และมีการวางแผนก่อนการสร้างโดยรับความเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากชุมชนก่อนการก่อสร้าง จึงเป็นการแก้ไขปัญหาได้ตั้งแต่ต้นทาง ส่งผลให้เมื่อโครงการสำเร็จเรียบร้อยจึงสามารถแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

5. รายงานการตรวจสอบ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

รายงานผลการดำเนินงาน คณะกรรมการตรวจสอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 ข้อ 13 (9) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ประกอบด้วย การรายงานต่อคณะกรรมการและการรายงานต่อบุคคลภายนอก ทั้งนี้ การรายงานต่อบุคคลภายนอกให้รายงานในรายงานประจำปีของหน่วยงานรัฐหรือเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานของรัฐ โดยประธานกรรมการตรวจสอบเป็นผู้ลงนามในรายงานดังกล่าว และต้องมีเนื้อหอย่างน้อย ดังนี้ ก. ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตของหน่วยงานของรัฐ ข. ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงิน ค. จำนวนครั้งในการจัดประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบแต่ละราย

1. การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

1.1 คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 9 พฤศจิกายน 2566 ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อคิดเห็น การรายงานผลการสอบทานประเมินการควบคุมภายใน ตามแบบ ปค. 6 ควรมีการวิเคราะห์การประเมินการควบคุมภายใน โดยแยกเป็นปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กร

1.2 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในช่วงปีที่ผ่านมาในการสอบทานการดำเนินงานของสถาบันฯ จากรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปี พบว่ามีการควบคุมภายในที่เพียงพอ และไม่พบว่ามีกรปฏิบัติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์

2. การสอบทานการควบคุมภายในด้านการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2567 รายไตรมาส (ไตรมาส 1 - 3) ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และนโยบายการบัญชีภาครัฐกระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

3. การจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

ในปีงบประมาณ 2567 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมรวม 7 ครั้ง มีกรรมการเข้าร่วมประชุม ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อ	การประชุมครั้งที่ 1/2567 วันที่ 9 พ.ย. 66	การประชุมครั้งที่ 2/2567 วันที่ 11 ม.ค. 67	การประชุมครั้งที่ 3/2567 วันที่ 7 มี.ค. 67	การประชุมครั้งที่ 4/2567 วันที่ 8 พ.ค. 67	การประชุมครั้งที่ 5/2567 วันที่ 5 มิ.ย. 67	การประชุมครั้งที่ 6/2567 วันที่ 11 ก.ค. 67	การประชุมครั้งที่ 7/2567 วันที่ 9 ก.ย. 67
1	นายวิฑูรย์ นวลนุกูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	นายกิตติพงษ์ วิญญูตระกูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	นายมรุต สติยพงษ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4	นางมุกดา อินศิสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5	นางสาวเทวีรุ่ง เสาะแสง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

4. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

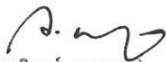
คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2567 ได้แก่ 1) การตรวจสอบการเงิน 2) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 3) การตรวจสอบสินเชื่อก 4) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุน 5) การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่าโดยภาพรวมสถาบันมีการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ การปฏิบัติงานตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานบางประการ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสถาบัน ซึ่งสถาบันรับไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

5. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาบทวนระเบียบว่าด้วยกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบ กฎบัตรการตรวจสอบภายใน รวมทั้งสอบทานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขหรือการปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อตรวจพบตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 กำหนด และได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรของสำนักตรวจสอบตามแนวปฏิบัติการประกันและการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในของกรมบัญชีกลาง ในหลักสูตรด้านการตรวจสอบภายใน เพื่อให้งานตรวจสอบมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

6. การประเมินตนเองของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ทำการประเมินตนเองทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม และการประเมินผลการปฏิบัติงานในรายบุคคล ประจำปีงบประมาณ 2567 ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 กำหนด ผลการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม มีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 98.33 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล มีคะแนนรายบุคคลคิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ 99.55 อยู่ในระดับดีเยี่ยม

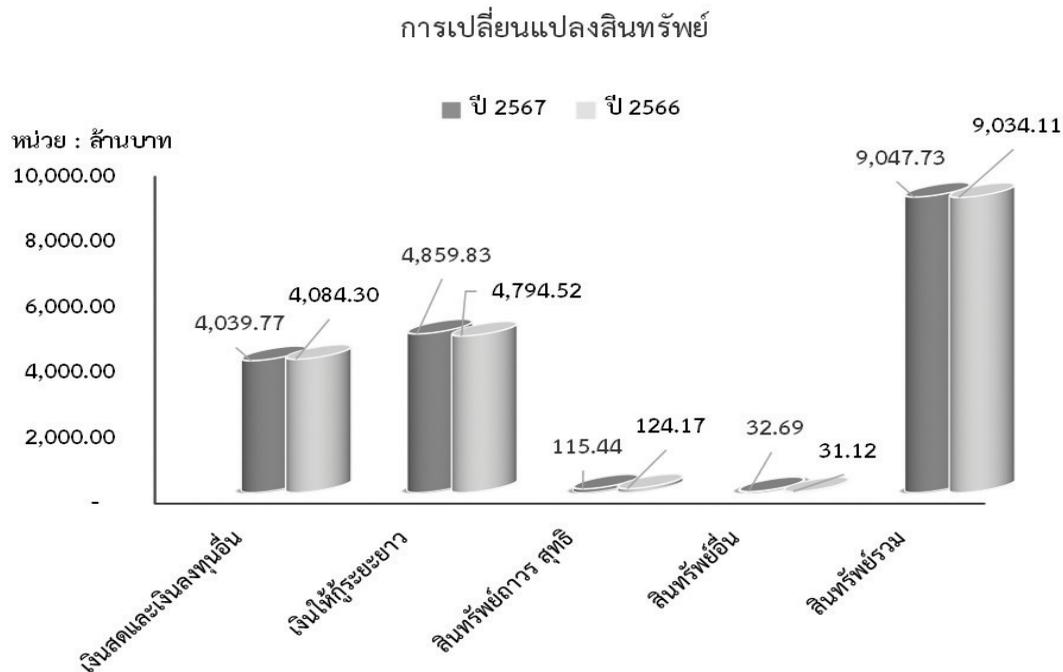

(นายวิฑูรย์ นวลนุกูล)
ประธานกรรมการตรวจสอบ

6. รายงานสถานะการเงิน

รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2567

1. สถานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

สินทรัพย์

สถาบันมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 9,047.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 13.62 ล้านบาท โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 4,859.83 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.71 ของสินทรัพย์รวม และเงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,039.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.65 ของสินทรัพย์รวม

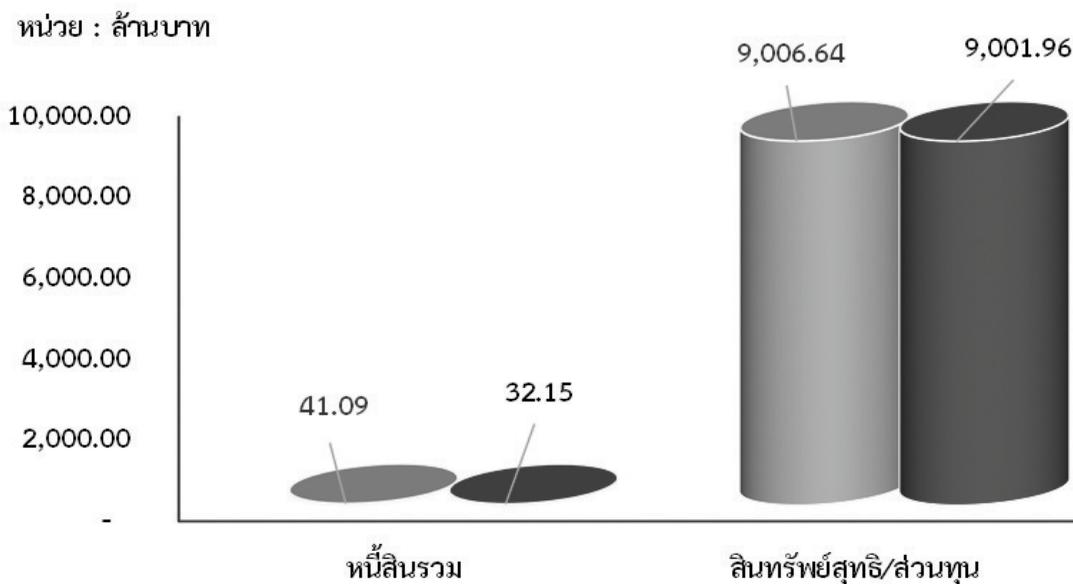
เงินให้กู้ยืมระยะยาว จำนวน 4,859.83 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 65.31 ล้านบาท โดยเป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง 4,052.89 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 83.40 ของเงินให้กู้ยืมระยะยาว ซึ่งสถาบันจ่ายเงินกู้สินเชื่อสะสมในปีงบประมาณ 2567 รวมจำนวน 512.55 ล้านบาท

เงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,039.77 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 44.53 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 1.09 เนื่องจากสถาบันมีการจ่ายเงินกู้สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เงินสดและเงินลงทุนลดลง

หนี้สิน

การเปลี่ยนแปลงหนี้สินและทุน

■ ปี 2567 ■ ปี 2566

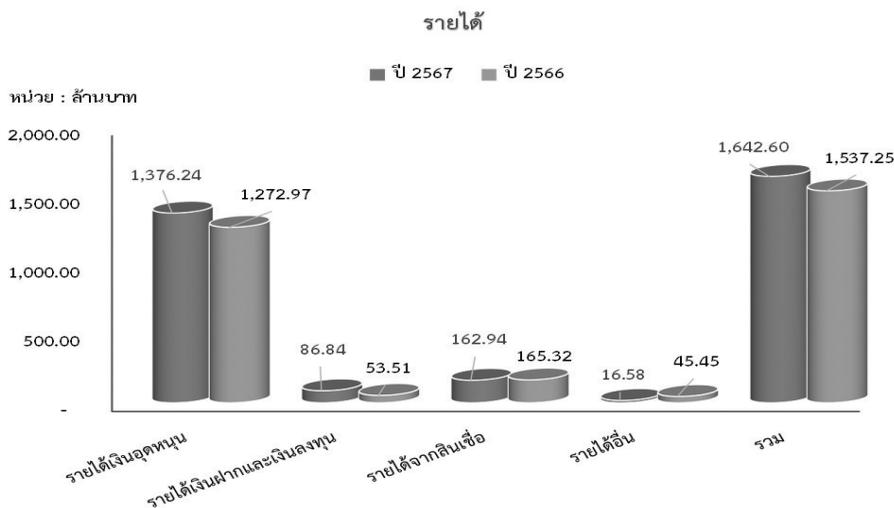
สถาบันมีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 41.09 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 8.94 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.81 ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากกระยะสั้น จำนวน 19.49 หรือคิดเป็นร้อยละ 47.43 ของหนี้สินรวม โดยเงินรับฝากส่วนใหญ่จะเป็นเงินรับฝากค่าเช่าที่ดิน จำนวน 9.93 ล้านบาท และสถาบันมีเจ้าหนี้อื่นระยะสั้น จำนวน 13.46 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 32.76 ของหนี้สินรวม เนื่องจากในปีงบประมาณ 2567 สถาบันมีการจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีวินัยด้านการชำระคืนสินเชื่อ ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณเป็นรางวัลให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามกลุ่มเป้าหมายจำนวน 449 องค์กร เป็นเงินจำนวน 8 ล้านบาท โดยได้รับรู้ทางบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายค้ำจ่ายอื่นทั้งจำนวน และหนี้สินหมุนเวียนอื่น จำนวน 8.14 หรือคิดเป็นร้อยละ 19.81 ของหนี้สินรวม

ส่วนทุน

สถาบันมีเงินทุนรวม จำนวน 9,006.64 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.05 จากปีก่อน เนื่องจากมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 4.68 ล้านบาท

2. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ด้านรายได้

1) รายได้เงินอุดหนุนปี 2567 มีจำนวน 1,376.24 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 103.27 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.11 โดยรายได้เงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลส่วนใหญ่เป็น รายได้เงินอุดหนุนภายใต้โครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการ สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบ จากการพัฒนาระบบราง เป็นต้น

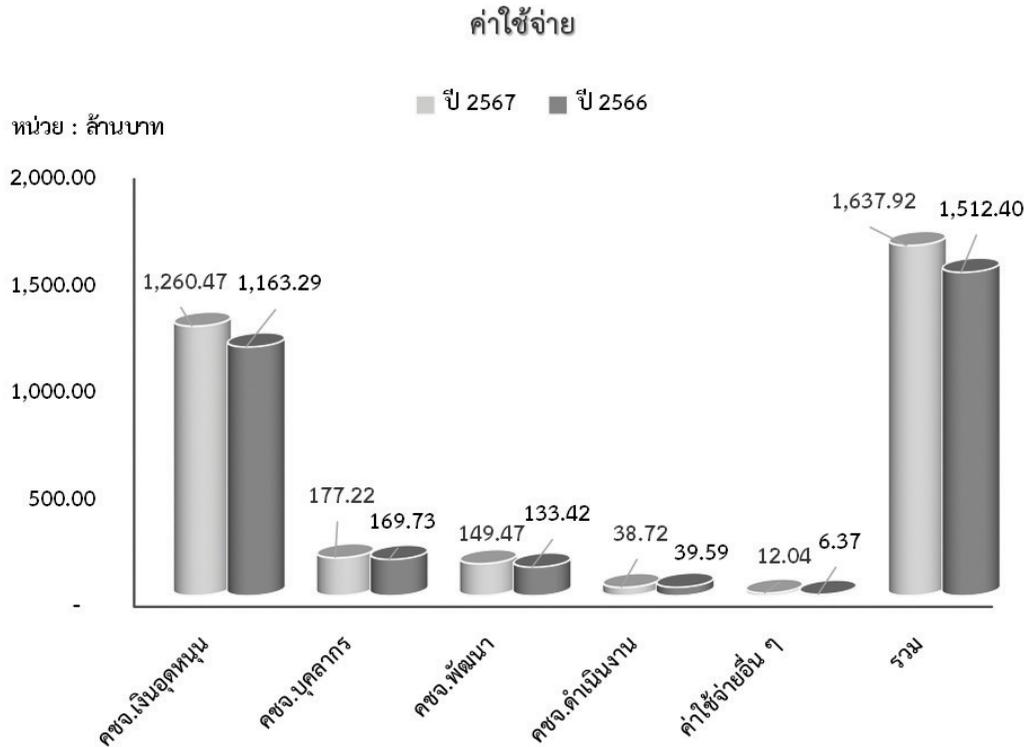
2) รายได้จากการบริหารกองทุน ประกอบด้วย

❖ รายได้จากเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล และเงินลงทุน จำนวน 86.84 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปีก่อน จำนวน 33.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 62.29 เป็นผลมาจากสถาบันมีการลงทุนในเงินฝากประจำ เพิ่มขึ้น

❖ รายได้จากสินเชื่อ มีจำนวน 162.94 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 2.38 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 1.44 เป็นผลมาจากสถาบันมีประกาศเรื่องการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2567 สิ้นสุดวันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ให้กับองค์กรผู้ใช้ สินเชื่อทุกประเภทที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่าง การดำเนินคดีทางกฎหมาย หรือองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีการเบิกจ่ายสินเชื่อในช่วงระยะเวลาที่สถาบันประกาศ ปรับลดอัตราดอกเบี้ย

❖ รายได้อื่น มีจำนวน 16.58 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 28.87 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 63.52 โดยรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการรับคืนเงินสนับสนุนจากองค์กรชุมชนที่เบิกจ่าย ให้กับโครงการที่ได้รับอนุมัติของงวดปีก่อนแล้วมีการคืนเงินเหลือจ่ายในปี 2567 จำนวน 7.78 ล้านบาท และรายได้อื่น ๆ จำนวน 8.80 ล้านบาท

ด้านค่าใช้จ่าย

1) ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน มีจำนวน 1,260.47 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 97.18 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.35 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร เป็นต้น

2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

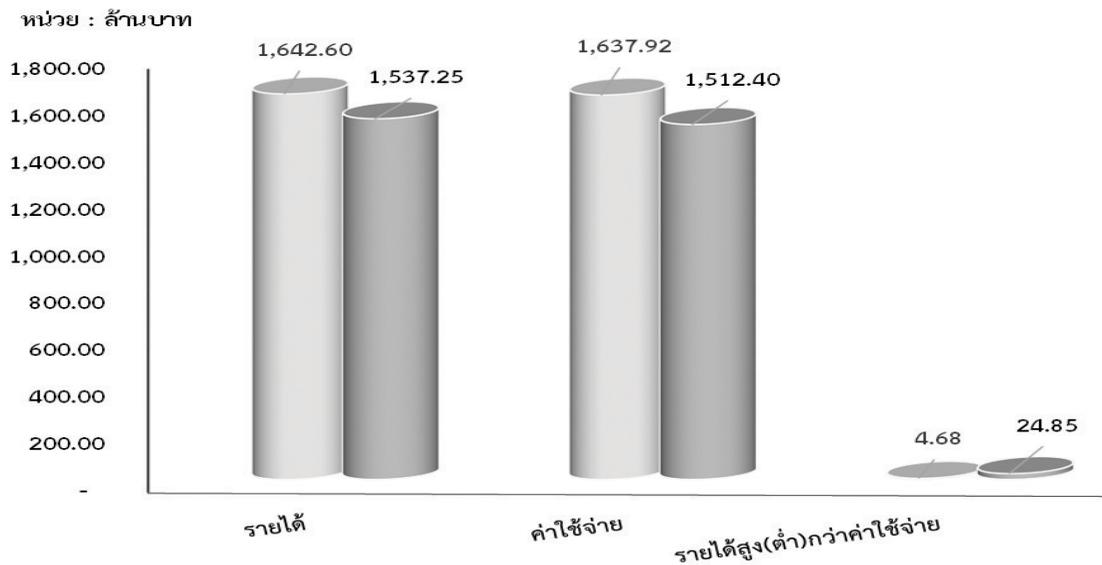
❖ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่าง ๆ มีจำนวน 177.22 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 7.49 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.41

- ❖ ค่าใช้จ่ายบพัฒนา มีจำนวน 149.47 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 16.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.03
- ❖ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีจำนวน 38.72 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 0.87 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.20
- ❖ ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย หนี้สงสัยจะสูญ และค่าใช้จ่ายอื่น มีจำนวน 12.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 5.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 89.01

สรุปผลการดำเนินงาน

รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย

■ ปี 2567 ■ ปี 2566

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2567 สถาบันมีรายได้รวม จำนวน 1,642.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 105.35 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.85 และมีค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 1,637.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 125.52 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.30 ทำให้ในงวดบัญชีปี 2567 สถาบันมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 4.68 ล้านบาท

3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

การจ่ายเงินสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ให้แก่องค์กรชุมชนที่ขอรับเงินสนับสนุนจากสถาบัน โดยสถาบันมีกระบวนการในการกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณทุกโครงการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานะโครงการเป็นปัจจุบันตามแผนการบริหารโครงการและแผนการเบิกจ่าย แต่ยังคงพบว่าการดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองและโครงการบ้านมั่นคง มีปัญหาด้านการดำเนินโครงการ ดังนี้

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง

ปัญหา / อุปสรรค

1. มีกลุ่มแกนนำต่อต้านโครงการให้ข้อมูลบิดเบือนไม่เป็นความจริง เช่น ที่ดินริมคลองไม่ใช่ที่ดินราชพัสดุ กรมธนารักษ์และกรมที่ดินสามารถออกโฉนดได้ การรื้อย้ายบ้านเดิมจะต้องได้รับการชดเชยจากภาครัฐ เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านเกิดความลังเลไม่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนาโครงการ

แนวทางการแก้ไข

ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันชี้แจงข้อเท็จจริง และสร้างความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น กรมธนารักษ์ ชี้แจงเรื่องขอบเขตที่ดินราชพัสดุ กรมที่ดินชี้แจงยืนยันเรื่องการไม่สามารถออกโฉนดพื้นที่ริมคลอง โดยทุกหน่วยงานให้ข้อมูลกับประชาชนตรงกันเรื่องแนวทางการดำเนินโครงการตามแผนแม่บทฯ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปพร้อมกับการจัดระเบียบที่อยู่อาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง

ปัญหา / อุปสรรค

2. แคนนำต่อต้านโครงการ และกลุ่มประชาชนที่ยังไม่มั่นใจในโครงการ ไม่รื้อย้ายบ้านเดิมออกจากพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเปิดพื้นที่เพื่อก่อสร้างบ้านใหม่ได้ตามแผนงานหรือในบางชุมชนไม่สามารถก่อสร้างได้ทั้งชุมชน ต้องดำเนินการตามระยะที่สามารถรื้อย้ายบ้านเดิมได้เท่านั้น
3. การดำเนินการของหน่วยงานร่วมบูรณาการล่าช้ากว่ากรอบระยะเวลาที่กำหนดร่วมกัน ไม่สอดคล้องเท่าทันต่อสถานการณ์ชุมชนที่เกิดขึ้น เช่น
 - การอนุญาตให้เช่าที่ดินและก่อสร้างบ้านของกรมธนารักษ์
 - การลงพื้นที่เพื่อกำหนดขอบเขตที่ดินของกรมที่ดินและกรมธนารักษ์
 - การอนุญาตก่อสร้างเชื่อมโดยกรมชลประทานล่าช้า ทำให้ไม่สอดคล้องกับการก่อสร้างบ้านเกิดปัญหาดินสไลด์ลงในคลอง
 - การดำเนินการเรื่องรื้อย้าย-ติดตั้งไฟฟ้า/ประปา เพื่อสนับสนุนการก่อสร้างชุมชนใหม่

แนวทางการแก้ไข

ประสานหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย อาทิ กทม. โดยสำนักงานเขตพื้นที่ กรมธนารักษ์ พิจารณาการใช้กฎหมายเพิ่มเติม

ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ทันกับระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งจะทำให้การรื้อย้ายบ้านเดิมและการก่อสร้างเชื่อมดำเนินการไปได้ตามแผนงาน รวมถึงป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการรับรู้ของผู้อยู่อาศัยบริเวณข้างเคียงทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโครงการและกลุ่มประชาชนทั่วไป อันจะนำไปสู่การต่อต้านโครงการ

โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง

ปัญหา / อุปสรรค

1. องค์กรชุมชนที่ได้รับอนุมัติโครงการส่วนใหญ่เป็นองค์กรชุมชนที่อยู่ในที่ดินของรัฐ เช่น กรมเจ้าท่า การรถไฟ ป่าชายเลน สาธารณะ กรมธนารักษ์ ฯลฯ ซึ่งต้องใช้แนบเอกสารหนังสืออนุญาตการใช้ที่ดินจากหน่วยงานเจ้าของที่ดินก่อนการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งบางโครงการต้องใช้ระยะเวลา และองค์กรชุมชนอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์
2. องค์กรชุมชนเสนอโครงการและได้รับอนุมัติในช่วงระหว่างปลายปีงบประมาณ 2567 ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียดเอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกจึงไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ภายใน 30 กันยายน 2567

แนวทางการแก้ไข

สถาบันมีการประสานหน่วยงานที่ดินระดับนโยบายทุกประเภท เช่น ที่ดินราชพัสดุ สปก. สาธารณประโยชน์ เจ้าท่า ที่ดินรถไฟ ป่าชายเลน ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินสำหรับผู้มีรายได้น้อย คณะกรรมการนโยบายที่ดินระดับจังหวัด (คทช.) และคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยระดับจังหวัด เพื่อนำไปสู่การขอใช้ที่ดินในการพัฒนาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน รวมถึงติดตามคลี่คลายปัญหาข้อติดขัดที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงและจัดทำแผนการพัฒนาในที่ดินรัฐร่วมกัน

สถาบันได้มีการกำหนดเงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณและระยะเวลาดำเนินโครงการคือ โครงการที่ได้รับอนุมัติจะต้องเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกภายใน 6 เดือนนับจากวันที่ได้รับอนุมัติ ระยะดำเนินการภายใน 2 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติ โดยสามารถขยายระยะเวลาโครงการได้ไม่เกิน 1 ปี กรณีที่มีข้อติดขัด ความจำเป็นไม่สามารถดำเนินงานตามแผนงานได้แล้วเสร็จ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

หน่วย : บาท

	2567**	2566
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	1,875,139,861.70	2,469,667,929.25
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	30,827,424.39	29,569,828.91
เงินให้กู้ยืมระยะยาวส่วนที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	724,659,980.57	735,233,127.89
เงินลงทุนระยะสั้น	964,628,500.00	714,628,500.00
วัสดุคงเหลือ	1,683,869.67	1,510,117.80
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	186,105.02	40,766.34
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>3,597,125,741.35</u>	<u>3,950,650,270.19</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	4,135,167,709.89	4,059,287,767.34
เงินลงทุนระยะยาว	1,200,000,000.00	900,000,000.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	110,794,518.24	116,739,594.15
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	4,644,490.35	7,428,467.82
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	<u>5,450,606,718.48</u>	<u>5,083,455,829.31</u>
รวมสินทรัพย์	<u>9,047,732,459.83</u>	<u>9,034,106,099.50</u>

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

หน่วย : บาท

	2567**	2566
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	13,458,418.35	14,199,913.06
เงินรับฝากระยะสั้น	19,487,552.27	9,777,192.39
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	8,140,119.31	8,167,101.42
รวมหนี้สินหมุนเวียน	41,086,089.93	32,144,206.87
รวมหนี้สิน	41,086,089.93	32,144,206.87
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
ทุน	2,979,453,401.47	2,979,453,401.47
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	6,027,192,968.43	6,022,508,491.16
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,006,646,369.90	9,001,961,892.63
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,047,732,459.83	9,034,106,099.50

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

หน่วย : บาท

	2567**	2566
รายได้		
รายได้จากเงินงบประมาณ	1,376,238,700.00	1,272,973,500.00
รายได้จากการดำเนินงาน	162,938,905.66	165,315,688.40
รายได้อื่น	103,424,810.24	98,961,782.04
รวมรายได้	<u>1,642,602,415.90</u>	<u>1,537,250,970.44</u>
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	176,247,564.98	168,992,895.74
ค่าตอบแทน	966,600.00	730,200.00
ค่าใช้สอย	25,191,647.37	26,853,285.48
ค่าวัสดุ	5,123,792.47	4,267,805.04
ค่าสาธารณูปโภค	8,406,184.04	8,469,819.64
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	15,807,167.11	17,416,503.30
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา	149,471,934.55	133,423,621.23
ค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุน	1,260,472,087.00	1,163,294,402.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	(3,769,038.89)	(11,051,204.08)
รวมค่าใช้จ่าย	<u>1,637,917,938.63</u>	<u>1,512,397,328.35</u>
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	<u>4,684,477.27</u>	<u>24,853,642.09</u>

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

หน่วย : บาท

	2567**	2566
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	4,684,477.27	24,853,642.09
รายการปรับกระทบรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ เป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	(146,202.88)	(114,857.24)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	15,807,167.11	17,416,503.30
กลับรายการหนี้สงสัยจะสูญ	(5,878,373.23)	(13,411,451.81)
รายได้จากการบริจาค	-	(1.00)
รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน	(103,944.00)	-
ค่าวัสดุสำนักงาน	14,920.00	-
ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์สำนักงาน	(1,027,200.00)	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน		
ก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	13,350,844.27	28,743,835.34
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	(1,719,828.39)	(4,705,232.19)
วัสดุคงเหลือ	(173,751.87)	(78,030.79)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(145,338.68)	11,108.51
เงินให้กู้ยืม	(58,966,189.09)	(29,664,181.67)
การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	(741,494.71)	(33,027,515.79)
เงินรับฝากระยะสั้น	9,710,359.88	(3,995,261.62)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	(26,982.11)	(4,317,196.08)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงาน	(38,712,380.70)	(47,032,474.29)

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

	หน่วย : บาท	
	2567**	2566
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวร	446,769.00	163,910.00
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(6,262,455.85)	(5,526,336.03)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	-	(460,000.00)
เงินสดรับ (จ่าย) สุทธิจากเงินลงทุนระยะสั้นครบกำหนด	(250,000,000.00)	50,000,000.00
เงินสดรับ (จ่าย) สุทธิจากเงินลงทุนระยะยาวครบกำหนด	(300,000,000.00)	100,000,000.00
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	(555,815,686.85)	144,177,573.97
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(594,528,067.55)	97,145,099.68
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นปี	2,469,667,929.25	2,372,522,829.57
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันสิ้นปี	1,875,139,861.70	2,469,667,929.25

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

1. ข้อมูลทั่วไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (Community Organizations Development Institute (Public Organization) (CODI)) เป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป) โดยให้ยุบรวมสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง สังกัดการเคหะแห่งชาติและสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

1.2 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

1.3 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของ พอช. ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชี

ภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และการจัดทำรายงานการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 และแสดงรูปแบบในการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563 และตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 559 ลงวันที่ 25 กันยายน 2566

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

3. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การนำเสนอรายงานการเงิน

พอช. นำเสนอรายงานการเงินในภาพรวม โดยรวมรายงานการเงินของโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) ไว้ด้วยกัน

3.2 การบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีของ พอช. จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้าง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ส่วนโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) แยกการบันทึกบัญชีต่างหาก

3.3 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ดราฟต์ และธนาคณัติ หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

3.4 ลูกหนี้

ลูกหนี้โครงการคอมพิวเตอร์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการจัดหาซ่อมแซมหรือปรับปรุงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พอช. ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงาน โดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ลูกหนี้โครงการซ่อมแซมรถยนต์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พอช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

3.5 เงินให้กู้

เงินให้กู้ หมายถึง เงินที่ พอช. ให้องค์กรชุมชนและบุคคลภายนอกกู้ยืม โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน และมีการคิดดอกเบี้ย แสดงรายการตามมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยมีการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับเงินให้กู้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้

3.6 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

พอช. กำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ และการกันเงินสำรอง สำหรับยอดเงินให้กู้และดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับส่วนที่เกินมูลค่าหลักทรัพย์ที่นำมาคำนวณตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ และการกันเงินสำรอง พ.ศ. 2552 ดังนี้

ระดับ	ลูกหนี้จัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระ	อัตราการกันเงินสำรอง (ร้อยละ)
1	จัดชั้นปกติ	ไม่เกิน 1 เดือน	-
2	จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือนไม่เกิน 3 เดือน	-
3	จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือนไม่เกิน 12 เดือน	25
4	จัดชั้นสงสัย	เกิน 12 เดือนไม่เกิน 24 เดือน	75
5	จัดชั้นสงสัยจะสูญ	เกิน 24 เดือน	100
6	จัดชั้นสูญ	ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว	100

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 3 เดือน
ตราสารหนี้ ตราสารทุน และสินทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อรับผลตอบแทน พอช. จัดประเภทเป็น
เงินลงทุนระยะสั้นหรือจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะยาวดังนี้

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืน
ไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงานเงินลงทุนระยะยาว หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช.
ตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน
ตราสารหนี้ หมายถึง ตราสารที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้อง
ต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือ
โดยปริยาย พอช. จัดประเภทดังนี้

- ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หมายถึง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ที่
พอช. มีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดได้ก่อน โดยที่ พอช. จะไม่ขาย
ตราสารดังกล่าวก่อนครบกำหนดหรือจะไม่โอนเปลี่ยนแปลงประเภทตราสารดังกล่าว พอช. วัดมูลค่าเงินลงทุน
ในตราสารหนี้ทุกชนิดที่ พอช. ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า
ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

3.8 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่ พอช. มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่า
ไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร พอช. วัดมูลค่าวัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

พอช. แสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

พอช. รับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท
ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป ราคาทุน
รวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะ
ใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วยต้นทุน
ค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ ส่วนประกอบของ
รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมี

ต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากหากกัน ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรง ตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	5 - 20 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	5 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุสื่อสาร	5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้าน	5 ปี
เครื่องตกแต่งสำนักงาน	5 ปี
ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	

3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่าง ๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อ และการจ้างพัฒนาขึ้น โดย พอช. มีสิทธิ์ควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี พอช. แสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

3.11 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

สินทรัพย์ได้รับบริจาค บันทึกเป็นรายได้รอการรับรู้และทยอยรับรู้เป็นรายได้คู่กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น

3.12 สัญญาเช่าดำเนินงาน

พอช. รับรู้จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งสะท้อนถึงระยะเวลาที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ดีกว่า

3.13 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ เช่น หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย พอช. จะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายการที่จะต้องจ่าย ณ วันที่เียงบแสดงฐานะการเงินเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

3.14 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลประจำปีงบประมาณ คือ เงินอุดหนุนที่เป็นงบบริหารจัดการโครงการและเงินอุดหนุนที่เป็นงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนรับรู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินจากกรมบัญชีกลาง สำหรับงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน พอช. จะดำเนินการสนับสนุนพัฒนาองค์กรชุมชนทั้งหมดและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเมื่อ พอช. อนุมัติการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนตามงวดที่ขอเบิก

3.15 รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้

รับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ยกเว้นดอกเบี้ยเงินให้กู้ที่ผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดต่อกัน จะยังไม่มีกรรับรู้รายได้ แต่หากเมื่อมีการรับชำระดอกเบี้ยจริงจะรับรู้ตามเกณฑ์เงินสด

3.16 รายได้ค่าปรับ

รับรู้เมื่อรับชำระเงิน

3.17 ค่าใช้จ่าย

รับรู้เมื่อเกิดรายการ และบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

ภาคผนวก

1. นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566 – 2568 ประกอบด้วย ประเด็นการบริหารและพัฒนาใน 6 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

- (1.1) พัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วน
สู่การพัฒนาโดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน
- (1.2) เสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- (1.3) สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรและพัฒนานวัตกรรมงานพัฒนา
องค์กรชุมชน (CODI ACADEMY)

(2) ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

- (2.1) พัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายในการ
เชื่อมโยงการทำงานกับงบประมาณแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน
หรือองค์กรชุมชนด้วยกัน
- (2.2) ประสานหาหน่วยงานในการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งภายในและต่างประเทศ
- (2.3) ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา

(3) ด้านการบริหารองค์กร

- (3.1) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3.2) เชื่อมประสานบูรณาการทำงานกับทุกภาคส่วน เพื่อนำศักยภาพและทรัพยากร
ของแต่ละภาคส่วนมาหนุนเสริมการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
เครือข่ายองค์กรชุมชน และประชาสังคมสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นฐานราก
- (3.3) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและ
ความคุ้มค่าทางสังคม
- (3.4) เป็นหน่วยประสานในการพัฒนาตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่

ภาคผนวก

- (3.5) ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหารองค์กรที่เอื้อให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา
 - (3.6) พัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนและเครือข่าย และสร้างเสริมระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง
 - (3.7) เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน ประสานให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนที่ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน
- (4) ด้านการสื่อสารองค์กร**
- (4.1) ยกกระดับการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
 - (4.2) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน
- (5) ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย**
- (5.1) ปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ให้เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง และขจัด ลด ปรับระเบียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
 - (5.2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย
- (6) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล**
- (6.1) สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม
 - (6.2) พัฒนานโยบายจากข้อเสนอของขบวนองค์กรชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

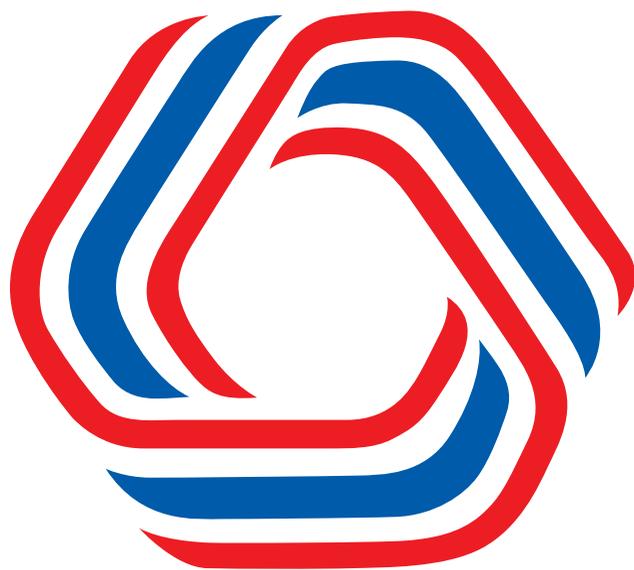
ภาคผนวก

2. แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง 13 แผนงานหลัก ได้แก่

ประเด็นการพัฒนา	แผนงาน - เป้าหมาย
1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง <i>รวม 3 แผนงาน</i>	1) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง 1,000 ตำบล 77 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) 2) การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 250 ตำบล/เมือง 3) การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 21,170 ครัวเรือน
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย <i>รวม 2 แผนงาน</i>	4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 100 ตำบล/เมือง 5) การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 77 จังหวัด 50 หน่วยงาน/องค์กร
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำคน และขบวนองค์กรชุมชน <i>รวม 4 แผนงาน</i>	6) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำ คนรุ่นใหม่และคนในขบวนองค์กรชุมชน 600 คน 7) การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 700 ตำบล 8) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,795 กองทุน 9) การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร้อยละ 80 และ NPL ไม่เกินร้อยละ 10

ภาคผนวก

ประเด็นการพัฒนา	แผนงาน - เป้าหมาย
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	10) การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 77 จังหวัด และผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 15
	11) การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ 20 ชุด และนักสื่อสารชุมชน 200 คน
รวม 4 แผนงาน	12) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตามประเมินผล โดยมีผลการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	13) การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยบุคลากรร้อยละ 50 ที่ได้รับการพัฒนามีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE